

**GRÓF SZÉCHENYI ÖDÖN GIMNÁZIUM,  
TECHNIKUM és SZAKKÉPZŐ ISKOLA**

4025 Debrecen, Széchenyi út 8.  
OM azonosító: 201478

# **SZAKMAI PROGRAM**

**Hatályos: 2023. szeptember 1-től**

# Tartalomjegyzék

<b>Bevezető</b> .....	7
<b>1.1. A szakmai oktatás, a nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai</b> .....	<b>11</b>
1.1.1. A szakmai oktatás kiemelt alapelvei és értékei .....	12
1.1.2. A szakmai oktatás céljai .....	12
1.1.3. A nevelő-oktató munka, a szakmai oktatás feladatai, eszközei, eljárásai.....	13
1.1.4. A nemzeti alaptanterv alapján megfogalmazott elveink, céljaink és feladataink .....	14
1.1.5. Az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozása .....	15
1.1.6. A Nemzeti alaptanterv alapján megfogalmazott nevelési feladatok.....	15
1.1.7. Fejlesztési területek-nevelési célok .....	16
1.1.8. Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek.....	19
1.1.9. Az egyénre szabott tanulási lehetőségek .....	20
1.1.10. Képesség-kibontakoztatás támogatása .....	22
1.1.11. Kulcskompetenciák .....	23
1.1.12. Tevékenységközpontú pedagógiák.....	24
1.1.13. Differenciált tanórai képességfejlesztés .....	24
1.1.14. Az értékközvetítés módszerei.....	25
<b>1.2. A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok</b> .....	<b>26</b>
1.2.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	26
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek és formák .....	27
Feladatok nevelési területenként .....	28
1.2.2. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	29
1.2.2.1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok .....	29
1.2.2.2. A tanítási órán kívüli közösségfejlesztés feladatai .....	30
1.2.2.3. A diák-önkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai .....	30
1.2.2.4. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai .....	31
<b>1.3. Az oktatók feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai</b> .....	<b>31</b>
<b>1.4. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje</b> .....	<b>35</b>
1.4.1. A fogalmak értelmezése, általános alapelveink.....	35
1.4.2. Általános alapelveink .....	36
1.4.3. A sajátos nevelési igényűvel összefüggő pedagógiai tevékenység .....	37
1.4.4. A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenység .....	39
1.4.5. A tehetséggondozás pedagógiai tevékenységei.....	40
1.4.6. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok .....	41
1.4.7. Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	42
1.4.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek .....	43
<b>1.5. A tanulóknak a szakképző intézményi döntési folyamataiban való részvételi joga gyakorlásának rendje</b> .....	<b>43</b>
<b>1.6. A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, a képzésben részt vevő személy, az oktató, a szakképző intézmény és a szakképző intézmény partnerei együttműködésével kapcsolatos feladatok és egymással való kapcsolattartásuk formái</b> .....	<b>46</b>
1.6.1. A kiskorú tanuló törvényes képviselőjének jogai és kötelességei.....	46
<b>1.6.2. Az iskola és a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének kapcsolattartása</b> ..	<b>46</b>
1.6.3. A tanuló és az oktató együttműködésének formái.....	47
1.6.4. Az oktatói testület együttműködése.....	48
1.6.5. Együttműködés sajátos felnőttoktatási vonatkozásai .....	49
<b>1.7. A tanulmányok alatti vizsga szabályai</b> .....	<b>50</b>
1.7.1. A tanulmányok alatti vizsgák .....	50

<b>Különbözeti vizsga</b> .....	<b>51</b>
1.7.2. Az alkalmassági vizsga szabályai.....	54
<b>1.8. A felvétel és az átvétel helyi szabályai, ehhez kapcsolódóan a szóbeli felvételi vizsga követelményei</b> .....	<b>54</b>
1.8.1. A tanulók felvétele a gimnáziumi osztályokba.....	54
1.8.2. A tanulók átvétele a gimnáziumi osztályokba.....	55
<b>1.8.3. A tanulók felvétele és átvétele a szakképző osztályokba</b> .....	<b>56</b>
1.8.3.1.Egészségügyi alkalmassági vizsgálat.....	56
1.8.3.2.Pályaalkalmassági követelmények.....	56
1.8.3.3.Tanulói jogviszony a szakképzésben.....	57
1.8.4. A szóbeli felvételi vizsga követelményei iskolánkban.....	57
<b>2. A KÖZISMERETI OKTATÁSRA ÉS AZ ÁGAZATI ALAPOKTATÁSRA VONATKOZÓ OKTATÁSI PROGRAM</b> .....	<b>58</b>
<b>2.1. A kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható foglalkozások megnevezése, száma, valamint megszervezésének és választásának elvei</b> .....	<b>58</b>
2.1.1. Gimnáziumi képzések.....	59
2.1.1.1. A gimnáziumi nappali képzés.....	59
<b>Megjegyzés:</b> .....	<b>60</b>
• *A 11. és 12. évfolyamon a kötött célú heti 4-4 óra mindkét évfolyamon a matematika, biológia, földrajz órákhoz került felhasználásra heti 1-1 órával, és heti 1 óra került a 11. évfolyamon az első idegen nyelvhez, a 12. évfolyamon pedig a Digitális kultúrához. ....	<b>60</b>
• **A9. és 10. évfolyamon a szabad órakeret felhasználásra került.....	<b>60</b>
• ***A 11. és 12. évfolyamon nem került felhasználásra a szabad órakeret, de később erre lehetőség lesz. ....	<b>60</b>
• ****A természettudományos ismeretek a gimnáziumban a 11. évfolyamon azon tanulóknak, akik nem tanulnak emelt óraszámban vagy fakultáción természettudományos tantárgyat, egy jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex szemléletmóddal oktatott, a természettudományos műveltséget bővítő integrált természettudomány tantárgyat vagy a fizika, kémia, biológia, földrajz tantárgyak egyikét kell tanulniuk heti két óra időkeretben. Az óraterv a 11-12. évfolyamon a földrajz tantárgyat tartalmazza heti 2-2 órában, de ez változtatható az évfolyamok igényeihez igazodva. ....	<b>60</b>
• *****A dráma és színház vagy a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy a 12. évfolyamon kötelezően választandó. Az óraterv a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyat tartalmazza, de a dráma és színház is választható.....	<b>61</b>
2.1.1.2. A gimnáziumi felnőttoktatás.....	61
<b>A gimnáziumi felnőttoktatás jellemzői</b> .....	<b>62</b>
<b>2.1.2. A technikumi szakmai oktatás</b> .....	<b>65</b>
2.1.2.1.Technikumi nappali 5 évfolyamos oktatás általános óraterve.....	65
2.1.2.2.Technikumi nappali 2 évfolyamos, érettségire épülő oktatás általános óraterve.....	65
2.1.2.3.Technikumi felnőttoktatás, 2 évfolyamos érettségire épülő képzés általános óraterve, esti munkarendre.....	66
<b>2.1.3. A szakképző iskolai szakmai oktatás</b> .....	<b>67</b>
<b>A szakképző iskolai óraterv</b> .....	<b>67</b>
<b>Szakképző iskolai szakmai oktatás általános óraterve a felnőttek oktatásához</b> .....	<b>67</b>
<b>Tantárgyak</b> .....	<b>67</b>
<b>1. évfolyam</b> .....	<b>67</b>
<b>2.évfolyam</b> .....	<b>67</b>
<b>Összes óraszám</b> .....	<b>67</b>
<b>Idegen nyelv</b> .....	<b>67</b>

0	67
0	67
<b>Szakmai órakeret</b> .....	<b>67</b>
32	67
32	67
2144.....	<b>67</b>
<b>Szabad órakeret</b> .....	<b>67</b>
3	67
3	67
201	67
<b>Heti összes óraszám</b> .....	<b>67</b>
35	67
35	67
70	67
<b>Éves összes óraszám</b> .....	<b>67</b>
1260.....	<b>67</b>
1085.....	<b>67</b>
2345.....	<b>67</b>
<b>Rendelkezésre álló órakeret/hét</b> .....	<b>67</b>
35	67
35	67
<b>Tanítás hetek száma</b> .....	<b>67</b>
36	67
31	67
<b>2.2. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai</b> .....	<b>68</b>
<b>2.3. Az érettségi vizsgával összefüggő szabályok</b> .....	<b>69</b>
2.3.1. A középszintű érettségi vizsga témakörei .....	69
2.3.2. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények.....	75
<b>Az intézmény oktatási programjában meg kell határozni az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények a közismereti kerettanterv és az érettségi vizsga általános és részletes követelményei alapján.</b> ....	<b>75</b>
<b>Az intézmény sajátosságai az emelt szintű érettségire történő felkészítésben</b> .....	<b>75</b>
<b>Emelt szinten az érettségire történő felkészítés a tanulói igények alapján történik a 11. és 12. évfolyamon, amelyre az órakeretet a szabadon tervezhető órakeret terhére biztosítjuk. A felkészítés során a 100/1997.Kormányrendeletben található emelt szintű követelményeknek megfelelően folytatjuk a felkészítést.</b> .....	<b>75</b>
2.3.3. A választható érettségi vizsgatárgyakból az érettségi vizsga követelményei.....	75
2.3.4. Azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítést a szakképző intézmény kötelezően vállalja .....	81
<b>2.4. A tanuló teljesítményének írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái</b> .....	<b>83</b>
Az ismeretek számonkérésének követelményei .....	83
<b>A nevelőtestület, az oktatói testület szerepe az értékeléseknél</b> .....	<b>84</b>
A projekt alapján történő értékelés sajátosságai.....	86
A tanulók értékelésére vonatkozó alapelveink.....	86
Az osztályozás alapelvei .....	87
Gyakorlati számonkérések.....	87
<b>2.5. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag</b> .....	<b>87</b>

<b>2.6. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek és ehhez kapcsolódóan a mindennapos testnevelés megvalósításának módja és az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv</b> .....	<b>87</b>
2.6.1. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek .....	87
<b>Egészségnevelési program</b> .....	<b>88</b>
• Társas kapcsolatok, közösségi élet: Azonosság, másság, avagy mindenki másképp egyforma! Sztereotípiák, előítéletek, diszkrimináció. ....	90
• A drogproblémáról őszintén! : A kábítószeres felosztása hatásmechanizmusuk alapján. Kockázatvállalás, kortárs csoport nyomásának kezelése. ....	90
• Veszély felismerése: Segítségkérés. A beavatkozás lehetőségei. Segítő szervezetek, kapcsolat felvétel. ....	90
• Szenvédélybetegségek: A drogfüggőség fázisai (kísérletezés, aktív fázis, megszállottság, kiégés). Visszaélés, drogkarrier, tolerancia fogalmának kialakítása. Felelősségre, értékkövetésre és közvetítésre nevelés. Alternatívák a drogfogyasztás megelőzésére. (Sport, kultúra, zene, klubfoglalkozások, drogmentes diszkók).....	90
• Bűn, bűncselekmény: Bűnmegelőzés, a droghasználat egyéni és társadalmi következményei, hatályos jogszabályok, a törvények értelmezése .....	90
• Életünk válsághelyzetei: Mindennapi félelmeink, szorongásaink, kudarcaink és sikereink. Problémamegoldás, konfliktuskezelés, kritikai gondolkodás, hatékony kommunikáció. Stressz-oldó technikák alkalmazása.....	90
• A jelen és jövőkép: A múlt (tapasztalatok, tradíciók, örökség) és a jövő (szándékok, célok) jelentőségének számbavétele. Tapasztalataink feldolgozása. Értékrend, önérték, önbizalom, határozottság. A jelenközpontú, valóság-tisztelő beállítottság kialakítása. Pályaválasztás, munkába állás lehetőségei. ....	90
<b>Szemléletfejlesztés</b> .....	<b>90</b>
• Egyes tantárgyakhoz kötődően: Természettudományos megközelítések fontossága (biológia, kémia, földrajz, fizika). Művészeti kifejezőmódok megértése (képzőművészet, népművészet, zene, irodalom). Annak átértékelése, hogy a világ egységes egész. A táji környezet befolyása az életmódra, építészetre, történelemre, művészetekre, foglalkozásokra stb. Egyéb területeken.....	91
• Önismeret („értékes vagyok”) és csoportképzés („együtt jobb”). A műveltség és tájékozottság mentális örömeinek átélése. Átérezni, hogy a természet részei .....	91
<b>Környezeti nevelési program</b> .....	<b>91</b>
2.6.2. A mindennapos testnevelés megvalósításának módja .....	92
2.6.3. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv .....	93
<b>2.7. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések</b> .....	<b>96</b>
<b>2.8. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok</b> .....	<b>97</b>
<b>2.9. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elveket</b> .....	<b>98</b>
A pedagógiai program fejezetei tartalmazzák mindazokat a fejezeteket, amelyeket a szakképzési törvény végrehajtási rendelete előírt. Ezen kívül a pedagógusok nem foglalmaztak meg további elveket. ....	98
<b>2.10. A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei</b> .....	<b>98</b>
<b>2.11. Sajátos pedagógiai módszerek, projektoktatás</b> .....	<b>99</b>
<b>3. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM</b> .....	<b>100</b>
<b>3.1. Az egészségfejlesztési program szükségessége</b> .....	<b>100</b>
<b>3.2. Az egészségfejlesztési program elméleti háttere</b> .....	<b>102</b>
<b>3.3. Az egészségfejlesztés céljai</b> .....	<b>105</b>
<b>3.4. Az egészségfejlesztés módszerei</b> .....	<b>107</b>
3.4.1. A megelőzés, a primer prevenció, a felvilágosítás .....	107
3.4.2. Rizikócsoportos megközelítés a megelőzésben.....	107
3.4.3. Az érzelmi intelligenciát, kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások .....	108
3.4.4. Kortárshatások.....	108

<b>3.5. Az egészségfejlesztés feladatai</b> .....	<b>108</b>
3.5.1. A dohányzás visszaszorítása.....	108
3.5.2. Az alkoholfogyasztás visszaszorítása.....	109
3.5.3. Drog-prevenció, az iskola drogstratégiája.....	110
3.5.4. Az egészséges táplálkozás.....	111
3.5.5. Mentális betegségek megelőzése, lelki egészségvédelem.....	111
3.5.6. Az aktív testmozgás elterjesztése.....	113
3.5.7. Bántalmazás, iskolai erőszak.....	113
<b>3.6. Az egészségfejlesztési program segítői</b> .....	<b>114</b>
<b>4. KÉPZÉSI PROGRAM</b> .....	<b>116</b>
Képzési programunk általános céljai .....	116
<b>4.1. Szakképzés 2020 szeptember 1-től</b> .....	<b>117</b>
4.1.1. Tanulói és felnőttképzési jogviszony .....	117
4.1.2. Tanulói jogviszony létrejötte a szakképző intézményben .....	118
4.1.3. A tanulói jogviszony megszűnése .....	119
4.1.4. A tanuló teljesítményének értékelése .....	119
4.1.5. Korábbi tanulmányok, gyakorlat beszámítása.....	120
4.1.6. A magasabb évfolyamba lépés feltételei .....	120
4.1.7. Ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás.....	120
4.1.7.1.Ágazati alapoktatás.....	120
4.1.7.2.Szakirányú oktatás.....	120
4.1.8. Sajátos nevelési igényű tanulók részvétele a szakképzésben .....	122
4.1.9. Az intézmény szakképzési alapfeladatai .....	122
A szakképző iskolai szakmai oktatás keretében tervezett szakmák a következők: .....	123
A technikumi szakmai oktatás.....	123
4.1.9.1. Képzési és kimeneti követelmények .....	124
4.1.9.2. A programtervek általános előírásai a technikumi oktatásban .....	124
4.1.9.3. A szakképzés ingyenessége.....	125
<b>Az elmélet és a gyakorlat a programtervben nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.</b> .....	<b>126</b>
4.1.9.4. A gyakorlati képzőhelyekkel való együttműködés folyamata, módszerei, eszközei	126
4.1.10. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy teljesítménye ellenőrzésének és értékelésének, minősítésének módja .....	127

## Bevezető

Intézményünk a **Gróf Széchenyi Ödön Gimnázium, Technikum és Szakképző Iskola**, a Görög Demeter Szakgimnázium és Szakközépiskola jogutód intézménye. A jogelőd intézmény alapítója és fenntartója a Perspektíva és Stúdium Alapítvány volt. A 2020. június 11-én kelt alapító okirat szerint az intézmény fenntartója megváltozott és az új fenntartó a HÍD Szociális és Köznevelési Központ (1047 Budapest, Baross út 73/C) lett. A Gróf Széchenyi Ödön Gimnázium, Technikum és Szakképző Iskola többcélú, szakképzési feladatot is ellátó szakképző intézmény. Alapfeladatai a köznevelési törvény hatálya alatt a gimnáziumi nevelés-oktatás, szakképzési törvény hatálya alatt pedig alapfeladatai a technikai szakmai oktatás és a szakképző iskolai szakmai oktatás. Alapfeladatai között szerepel a felnőttek oktatása is. A köznevelési feladatot is ellátó szakképző intézmény működését elsősorban a szakképzési jogszabályok határozzák meg, ezért szakmai programmal kell rendelkeznie. Többcélú szakképző intézményként a szakmai program elkészítésekor fontos a többcélúság figyelembevétele, éppen ezért a köznevelési alapfeladat ellátására vonatkozó köznevelési szabályokat is alkalmazni kell.

## Küldetésünk

- Olyan magas fokú elméleti- és gyakorlatorientált szakképzési palettát nyújtani tanulóinknak, amellyel első sorban a magyarországi cégek, szociális szférák, egészségügyi ellátás, és vállalkozások, munkaerőpiac keresletében fennálló elvárásoknak maximálisan meg tudjanak felelni.
- A jelen és a jövő szakmai képét élénk tárva, magas fokon eleget kívánunk tenni a társadalmi kihívásoknak és az elvárásoknak.
- Felmérve a jelenlegi oktatáspolitikai és környezeti változásokat rugalmasan kívánunk megfelelni a megújuló követelményeknek. Ennek következtében a hatályos jogszabályokban, az iskola szakmai programjában és belső szabályzataiban meghatározott alapelvek szerint végezzük tevékenységünket.
- Korszerű oktatási módszerekkel, jól felszerelt gyakorlati- és elméleti oktatásra alkalmas tantermekben oktatjuk tanulóinkat.
- Az intézmény lényeges szempontjainak egyike, hogy ne csak a technikai eszközökben tudjuk biztosítani a tudás tárát tanulóink számára, hanem jól felkészült, a gyakorlati életben tapasztalatot szerzett pedagógusok, oktatók szakmai tudásában is bővelkedjünk. Biztosítani kívánjuk tanulóink számára a tanterv követelményeinek sikeres teljesítését.
- **Alapelveink:** folyamatos megújulás a szakmai oktatásban, a tárgyi feltételek folyamatos fejlesztése, a személyi feltételek továbbképzési lehetőségeinek kiaknázása, a NAT-ban meghatározott kompetenciák fejlesztése.

## Szakmai képzéseink

Intézményünk képzési szerkezete 2023. szeptember 1-től a következő:

Ágazat megnevezése	A szakma azonosító száma	A szakma/szakmairány megnevezése	Évfolyamok száma
<b>Technikumi szakmai oktatás</b>			
Szociális	5 0923 22 06	Szociális és rehabilitációs szakgondozó	5,2
Egészségügy	5 0913 03 01	Általános ápoló	6,3
	5 0923 03 09	Rehabilitációs terapeuta <u>Szakmairányok:</u> • Gyógymasszőr	5,2
Egészségügyi technika	5 0911 02 01	Fogtechnikus	-,3
Elektronika és elektrotechnika	5 0713 04 04	Erősáramú elektrotechnikus	5,2
Gazdálkodás és menedzsment	5 0411 09 01	Pénzügyi-számviteli ügyintéző	5,2
	5 0411 09 02	Vállalkozási ügyviteli ügyintéző	5,2
Kereskedelem	5 0416 13 03	Kereskedő és webáruházi technikus	5,2
Környezetvédelem és vízügy	5 1021 14 04	Vízügyi technikus <u>Szakmairányok:</u> • Területi vízgazdálkodó, • Települési vízgazdálkodó, • Vízgépészet	5,2
	5 0712 14 02	Környezetvédelmi technikus <u>Szakmairányok:</u> • Természetvédelem • Hulladékhasznosító, -feldolgozó, • Környezetvédelem, • Igazgatás	5,2
Közlekedés és szállítmányozás	5 1041 15 06	Logisztikai technikus <u>Szakmairányok:</u> • Logisztika és szállítmányozás, • Vasúti árufuvarozás	5,2
<b>Szakképző iskolai szakmai oktatás</b>			
Szociális	4 0923 22 03	Szociális ápoló és gondozó	3,2
Elektronika és elektrotechnika	4 0713 04 07	Villanyszerelő <u>Szakmairányok:</u> • Épületvillamosság • Villamos hálózat • Villamos készülék és berendezés	3,2
Kereskedelem	4 0416 13 02	Kereskedelmi értékesítő	3,2
Környezetvédelem és vízügy	4 0712 14 01	Hulladékfeldolgozó munkatárs	3,2
	4 1021 14 03	Vízügyi munkatárs	3,2
Rendészet és közszolgálat	4 1032 18 02	Rendészeti őr	3,2
Turizmus-vendéglátás	4 1013 23 04	Pincér-vendégtéri szakember	3,2
	4 1013 23 05	Szakács	3,2



## **Gimnáziumi képzésünk**

Nappali munkarendben és felnőttoktatás keretében esti munkarendben folytatjuk gimnáziumi képzés keretében a tanulók érettségire való felkészítését.

### **A felnőttek oktatásának szerepe és jelentősége intézményünkben**

Az intézmény nevelési-oktatási feladatainak nagy részét a „felnőtt” korosztály nevelése, oktatása, képzése céljából végzi.

Az utóbbi évtizedekben egyre inkább felértékelődik a felnőttek körében a tanulás iránti érdeklődés, egyre több felnőtt tanul, a munkáltatók érdekeltsége, iskolába járó dolgozóikat támogató figyelme is kezd megnőni. Intézményünk nem csak a munka mellett, munkáltatói ösztönzésre tovább tanuló felnőttek iskolája, hanem inkább a fiatal, későn érő, pályatévészett vagy munkanélküli, a nappali iskolákból kisodródott, veszélyeztetett helyzetű, beilleszkedési zavarokkal küszködő fiatalok, a közoktatási rendszerünk hiányosságai (vagy családi, anyagi gondok) miatt kimaradt, kudarcok sorozatát elszenvedett tanulók utolsó lehetősége a felzárkózásra.

Súlyos társadalmi gond a munkanélküli fiatalok, a pályájukat el sem kezdő szakmunkások képzése, tovább léptetése.

Mára már az oktatásirányítás előtt is világossá vált, hogy a legfejlettebb demokráciákban Európa-szerte működnek a felnőttoktatás legváltozatosabb formái, az állampolgárok minden korosztálya és rétege előtt nyitva áll a tanulási lehetőségek teljes választéka. Másrészt az is nyilvánvalóvá vált, hogy a magyar társadalom széles rétegének munkaerő-piaci helyzetét, jövőjét kilátástalanná teszi iskolázottságának hiányos volta.

Szükség van felnőttoktatásra, hogy a felnőttek is haladjanak, megértsék a fejlett technológiákat, a gazdasági összefüggéseket, a folyamatosan fejlődő műszaki, tudományos ismereteket, de a felnőttoktatás az emberi kapcsolatokat és a szocializációt is elősegíti. Általánosságban tehát megállapítható, hogy szükség van a tanulásra, fejlesztésre, amire felnőttkorban a felnőttoktatás keretein belül van mód. Ezen felül a felnőttoktatásnak, a folyamatos önfejlesztésnek kimagasló szerepe van abban, hogy a munkavállalók a munkaerőpiacon naprakész, piacképes tudással rendelkezzenek. Ez az alábbi okok miatt lényeges:

- meg tudjanak felelni a folyamatosan változó környezetnek, új ismeretet, tudást szerezzenek meg általánosan vagy saját szakmájukban;
- új szakismeretek, új területek elsajátítása, a munkanélkülivé válás megelőzése vagy megszüntetése érdekében;
- elavult ismeretek helyett új piacképes szakmák megszerzése fiatal felnőttkorban, amikor a pályakezdő fiatal nem tud elhelyezkedni.

Nagyon fontos szerepe van a felnőttoktatáson belül a gyakorlati oktatásnak. Mint minden képzésnél, kevés csupán az elmélet elsajátítása, képessé kell válniuk arra, hogy a gyakorlati életben is alkalmazni tudják azt, amit tanultak. Számptalan esetben találkozunk nagyon jó elméleti háttérrel rendelkező emberekkel, akik mégsem tudnak érvényesülni a gyakorlati életben, mert nem tudják a tudásukat átvinni vagy egyszerűen nem látják át a gyakorlatot. Fontos, hogy rugalmasan, inkább az igények elé menve, és nem lemaradással követve képezzen intézményünk.

Iskolánk a középiskolát tanköteles korban, nappali tagozaton el nem végzett bármely tanuló számára biztosítja a második esélyt azzal a céllal, hogy sikeres munkaerő-piaci helyzetüket vagy felsőfokú továbbtanulásukat megalapozzuk.

Iskolarendszerben végezzük:

- a tanulók iskolarendszerű felkészítését érettségi vizsgára,
- a felnőttek szakmai képzését,
- az iskolával tanulói jogviszonyban álló, különféle oktatási formában tanulók és az önálló felkészülést választók vizsgáztatását,
- felnőttek szakmai képzését iskolarendszerű oktatási formában.

**A szakmai program** iskolánk olyan szakmai stratégiai programja, amely meghatározza a nevelés, a tanítás-tanulás folyamatának pedagógiai elveit, tanterveit, gyakorlatát, működésének feltételeit. A nevelőtestületünk, az oktatói testület által létrehozott és elfogadott szakmai alapidokumentum átfogja az iskola működésének minden területét. Rögzíti intézményünk nevelő-oktató munkájának szakmai szabályait és feltételeit, tájékoztatja a szülőket és tanulókat az intézményünkben igénybe vehető szakmai és köznevelési szolgáltatásokról, és rögzíti azok igénybevételének feltételeit.

**Szakmai programunk** négy részből áll:

- a nevelési program,
- oktatási program,
- egészségfejlesztési program,
- képzési program

## **Jogszályi háttér a szakmai program elkészítéséhez**

- a nemzeti köznevelésről szóló **2011. évi CXC. törvény**,
- a nevelési-oktatói intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásainak**, és
- a **Nemzeti alaptanterv** kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendeletben előírtaknak.
- a szakképzésről szóló **2019. évi LXXX. törvény**
- a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló **12/2020.(II.7.) kormányrendelet**
- a programtervek, képzési és kimeneti követelmények a szakképzés tekintetében
- A „SZAKKÉPZÉS 4.0 – A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” című stratégia elfogadásáról és a végrehajtása érdekében szükséges intézkedésekről szóló **1168/2019. (III. 28.) Korm. határozat**
- a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók, a kerettantervek
- a **229/2012.(VIII.28.) Kormányrendelet** a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló **326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet**
- az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló **100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet**

# 1. NEVELÉSI PROGRAM

## 1.1. A szakmai oktatás, a nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Nevelő-oktató munkánk értékmérője az eredményesség és a hatékonyság. Esélyegyenlőséget biztosítunk valamennyi tanuló számára, aki intézményünkben veszi igénybe az oktatást. Akár gimnáziumi nevelés-oktatásban vesz részt a tanuló, akár technikumi szakmai oktatásban, akár szakképzői iskolai szakmai oktatásban, minden tanuló számára esélyegyenlőséget biztosítunk. A legsikeresebb teljesítmények elérése érdekében tesszük a magas színvonalú oktatást mindenki számára elérhetővé. Oktatói munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha az iskola minden tanulója sikeres.

Célunk az egységes szemléletű pedagógiai kultúra kialakítása. A diák személyisége a pedagógus személyiségének megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért különleges felelősség hárul mind szakmailag, mind morálisan a pedagógusokra, az oktatókra.

Arra törekszünk, hogy egységes szemléletű pedagógiai kultúrát alakítsunk ki az intézmény életének különféle szinterein. A programunkban megfogalmazott értékelési, fegyelmezési, jutalmazási elveket egységesen alkalmazzuk.

A személyiség- és közösségfejlesztés területén a hangsúlyt a kulturális, erkölcsi, állampolgári, szakmai értékek tisztelésére, elfogadására, követésére helyezzük. Alapvetőnek tartjuk a diák–szülő–pedagógus hatékony együttműködésén alapuló nevelést.

A nevelés és oktatás folyamatában a tanuló személyiségfejlődését kezeljük kiemelt feladatként. Különösen a kezdeti periódusokban fokozott szerepe van a szokásautomatizmusoknak. Ezért a szokások kialakításának kitüntetett figyelmet kell szentelni, az erre fordított energia sokszorosan megtérül.

Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink tisztában legyenek az alapvető erkölcsi értékekkel, hogy képesek legyenek önmagukat és környezetüket reálisan értékelni. Fontos, hogy el tudják fogadni az őket ért bírálatot, ismerjék és gyakorolják a kulturált együttélés szabályait.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy erősíthessük a tanulóknak az olyan értékes tulajdonságokat, képességeket, mint az önismeret és önbecsülés, a konfliktuskezelés, a tolerancia, az empátia, az együttműködés, a kommunikáció, a kreativitás, a felelősségtudat önmagukért és társaikért. Egyre inkább szükségük van a társadalomban való eligazodás képességére, a kudarc tűrésére. Meg kell szerezniük az egész életen át tartó tanulás, a folytonos (olykor kényszerű) megújulás képességét.

Tanulóink legyenek büszkék nemzeti értékeinkre, magyarságukra; jelentsen ez egészséges nemzeti önbecsülést és hazaszeretetet.

Legyen minden diák számára fontos a múlt megismerése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése.

Egyúttal törekszünk a multikulturális értékek megismertetésére, elfogadtatására, továbbá a demokratikus társadalmi értékek, az állampolgári jogok és kötelességek megismertetésére, aktív állampolgárságra való nevelésre

### 1.1.1. A szakmai oktatás kiemelt alapelvei és értékei

A szakképzés gondoskodik a gazdaság és a munkaerőpiac szükségleteinek kielégítéséről, egyúttal felvértezi a tanulókat, a képzésben részt vevőket az önmegvalósításhoz és a tevékeny társadalmi szerepvállaláshoz nélkülözhetetlen készségekkel.

A szakképzés fellendítheti a vállalati teljesítményt, a versenyképességet, a kutatást és az innovációt. Ez a sikeres foglalkoztatás- és szociálpolitika központi eleme.

- A nevelő-oktató munka diákközpontú, mely során fokozott figyelmet fordítunk a személyes kapcsolatokat erősítő szervezeti formák kialakítására (osztály-osztályfőnök, tanulócsoporthoz tartozó, az egészséges együttműködéshez szükséges emberi kapcsolatok, viselkedésmódok kiépítése, a kommunikációs formák elsajátítása).
- Iskolánk minőségi oktatással, készségfejlesztéssel törekszik arra, hogy tanulóink képesek legyenek az önálló ismeretszerzésre, azon kiválasztott tartalmak közlésére, melyek az ismeretek megszerzésében, a folyamatos tanulásban, a megszerzett széleskörű általános és szakmai műveltség gyakorlati alkalmazásában fontosak.
- Kompetensek legyenek a munkaerőpiachoz alkalmazkodó munkahelyek betöltésére, esetleges munkahelyváltásra.
- Valamennyi szakmára való felkészítés során biztos szakmai alaptudást kívánunk átadni és megkövetelni. Olyan tudás kialakítása a cél, mely magában hordozza a továbblépés lehetőségét. Konvertálható, bővíthető és piacképes ismeretek nyújtására törekszünk.
- Tanítványainkat kitaró és pontos munkára neveljük.
- A szakma megtanításán túl fontos feladatunk a választott szakma megszerettetése.
- Fontos alapelvünk a tanuláscentrikus, fegyelmezett, de ugyanakkor jó hangulatú, támogató iskolai légkör megteremtése, a tanulási vágy, képesség, motivációkialakítása diákjainkban.
- Nevelési munkánk szerves részét képezi az európai és nemzeti humanista értékrend közvetítése, a becsületesség, a nyíltság, az őszinteség, a felelősség, a segítőkészség, a hazafiság, a lokálpatriotizmus, a tolerancia, a másság tisztelete.
- Az egészséges életmód és a környezet- és munkavédelem, mint értékek elfogadását, az ezekhez való igazodást és ennek megfelelő viselkedést fontosnak tartjuk.
- Feladatunknak tartjuk tanítványaink érdekérvényesítő képességének, készségének, valamint önismeretük, önértékelésük, és a reális jövőkép kialakítására való készségük fejlesztését.

### 1.1.2. A szakmai oktatás céljai

- Célunk a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő felkészültségű középfokú szakemberek képzése, akik képesek a magas színvonalú, hatékony munkavégzésre, a változásokra való gyors reagálásra, a változó társadalmi viszonyokhoz való alkalmazkodásra. Arra törekszünk, hogy tanítványaink képesek legyenek helytállni a munka világában.
- Arra törekszünk, hogy megteremtsük az élethosszig tartó tanulás alapjait, tanítványainkban felkeltsük ennek igényét.
- Célunk, hogy képessé tegyünk tanítványainkat ismereteik önálló gazdagítására, az egyéni ismeretszerzésre, melynek érdekében a projektoktatás módszereit is alkalmazzuk.
- Tanulóinkat hozzásegítjük az egyéni tanulási stratégia kialakításához, valamint a nekik megfelelő tanulási módszerek elsajátításához.
- A XXI. sz. követelményeinek való megfelelés érdekében hangsúlyozzuk a digitális kompetencia fejlesztését. Törekszünk arra, hogy tanulóink magabiztosan tudják

használni az információs társadalom technológiáinak eszközeit mind a munka világában, mind a kommunikáció és a szabadidő terén.

- Fontosnak tekintjük a tanulók szóbeli és írásbeli kommunikációs képességének fejlesztését. Törekszünk a tanuláshoz szükséges szövegértési és szövegalkotási képességük gazdagítására, a világos, szabatos érvelési technikák, az önkifejezés fejlesztésére.
- A magyar nemzeti kultúra, az anyanyelv védelme érdekében valamennyi tantárgy esetében törekedni kell az anyanyelv szabályainak helyes és pontos stilisztikai, illetve nyelvtani használatára, a szókincs gazdagítására. Az etikus, jogszerű kommunikáció gyakorlása a betegekkel, a leendő munkatársakkal, a családtagokkal szintén e fontos célt szolgálja az egészségügy és a szociális ágazatok esetében egyaránt. Céljaink közt szerepel a kulturális sokszínűség megismertetése, a másság elfogadtatása.
- Kiemelten kezeljük a tehetség felismerését és fejlesztését, tanítványaink felsőfokú tanulmányokra való felkészítését.
- Kiemelt célkitűzésünk a mentális, testi-lelki egészség fenntartása, a betegségek megelőzése, a prevenció.
- Az új szakmák beemelése is megerősíti a kiemelt célkitűzést. A szociális terület képzései a betegek gondozására, ápolására készíti fel a tanulókat.
- Az elméleti és a gyakorlati feladatok megoldása során tanítványainkat igyekszünk minél több sikerélményhez juttatni.
- Gondot fordítunk arra, hogy tanítványaink egymás közti kommunikációja kulturált legyen, valamint arra, hogy a helyes viselkedési normákat elsajátítsák és gyakorolják.
- Célunk a megfelelő önismerettel rendelkező, értékeit ismerő és azokat érvényesíteni is tudó fiatalok nevelése, az ifjúság segítése sajátos problémáinak megoldásában.
- Nemzeti kultúránk ismeretét kiemelten kezeljük. Törekszünk a nemzeti önismeret kialakítására, a hazaszeretet elmélyítésére, a saját és a szomszédságunkban élő nemzetek történelmének, kultúrájának, hagyományainak megismertetésére, ápolására.
- Fontosnak tartjuk a felelős társadalmi magatartás kialakítását, a diákok állampolgári létre történő felkészítését. Szeretnénk elérni, hogy diákjaink érdeklődjenek az aktuális események, valamint a nemzeti, az európai és a világtörténelem fő eseményei és tendenciái iránt. Kiemelt szerepet kap a nemzeti öntudat és az európai integráció főbb célkitűzéseinek és értékeinek ismerete, valamint az európai sokféleség és a kulturális identitás tudatosítása.
- Fontos terület a drog, alkohol és dohányzás elleni küzdelem.

### **1.1.3. A nevelő-oktató munka, a szakmai oktatás feladatai, eszközei, eljárásai**

- A szakmai oktatás minden területén a szilárd alapismeretek mellett a legkorszerűbb ismereteket adjuk át. Ennek eszközei: a kiváló oktatói munka, a rendszeres önképzés, a helyes tankönyv és szakirodalmi segédletek kiválasztása, szükség esetén kiegészítő anyagok készítése. Terveink között szerepel saját jegyzetállomány kialakítása, annak folyamatos bővítése.
- A tanulókkal szembeni követelményeket időben megismertetjük diákjainkkal, a követelmények betartásának rendszeres ellenőrzésével, meggyőzéssel kívánjuk elérni, hogy azok folyamatosan belső igényükké váljanak.
- A tananyagok folyamatos és következetes számonkérésével az ismeretek megszilárdítását, elmélyítését segítjük. A tanulók kommunikációs képességének fejlesztése érdekében törekszünk a szóbeli és írásbeli ellenőrzés helyes arányaira.

Célunk, hogy minél több tanuló nyilvánuljon meg szóban a tanítási órákon és a különféle tanórán kívüli rendezvényeken.

- A szellemi munka örömeinek felismerését segítjük az egyes tananyag-egységekben kiadott önálló munkákkal. Ennek formái a pályázatok, házi dolgozatok referátumok, kiselőadások, projekt munkák.
- A szakma megszerettetését szolgáljuk a tanulók sikerélményéhez juttatásával is. A tanári megismerésen túl nyilvánosságot biztosítunk a legjobb elméleti és gyakorlati munkák bemutatására. Ennek formái a kiállítások, vásárok, az iskola honlapja és igazgatói hirdetések, gyakorlatokon publikálási lehetőségek. Tanárainkkal, oktatóinkkal szemben támasztott követelményünk a folyamatos értékelés.
- A tanulási képességek fejlesztésére minden évfolyamon és képzési formában folyamatosan gondolunk. Az osztályfőnökök vezetésével megkeressük az adekvát képességfejlesztés adott csoportban legmegfelelőbb és legeredményesebb formáját.
- Korszerű és eredményes didaktikai eljárásokkal javítjuk a tanulási motivációt, fejlesztjük a kreativitást és az önálló ismeretszerzést. Házi továbbképzésekkel, bemutatókkal segítjük ennek megvalósítását.
- A didaktikai módszerek kiemelt területe a csoportmunka, melynek révén fejlesztjük tanítványaink együttműködési készségét is.
- Olyan pedagógiai légkört valósítunk meg, amelyben tanítványaink tudnak és akarnak tanulni. A tanárok, oktatók és a tanítványok közötti baráti légkör megteremtésével lehetővé tesszük a személyes problémák feltárását és optimális megoldását. Ebben az osztályfőnökök kiemelt szerepet kapnak.
- A demokrácia alapelveire, a jogállamiságra nevelés áthatja munkánkat.
- A környezet és a természetvédelemre, az egészségtudatos életmódra nevelés valamennyi pedagógus, oktató feladata.

#### **1.1.4. A nemzeti alaptanterv alapján megfogalmazott elveink, céljaink és feladataink**

- magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó **képességét, készségét és a kreativitását,**
- tudatosítsa a tanulóknál a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, erősítse meg a humánus magatartásmintákat, pozitív szokásokat, és a tanuló jellemét formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését,
- segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak,
- elégedett, magabiztos, optimista és felelősséget vállaló embereket akarunk nevelni;
- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a **tanulók önismeretét, együttműködési készségét,** akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját;
- a személyiségfejlesztés céljait szolgálja a tevékenységre nevelés (tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenységek), a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarati és testi, a nyelvi-kommunikációs, a történelmi, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei) és a szükségletek alakítása képezze;
- fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek;

- a nevelési folyamat gyakorlati módon igazolja a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékét;
- jellemezze munkánkat egyfelől a **következetes követelés** és **igényesség**, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság;
- a pedagógiai, oktatói munka középpontjában tehát a személyre szóló fejlesztés álljon;

### 1.1.5. Az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozása

Az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozásának alapja a nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 5. § (4) bekezdésében rögzíti, hogy „Az iskolai nevelés-oktatás tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot a NAT biztosítja, amely meghatározza az elsajátítandó műveltség tartalmát, valamint kötelező rendelkezéseket állapít meg az oktatásszervezés körében, így különösen a tanulók heti és napi terhelésének korlátozására.” Az iskolák szakmai önállóságának teret engedve lefekteti a köznevelés szemléleti, elvi és tartalmi alapjait, azaz meghatározza az alpműveltség kötelezően közvetítendő tartalmait minden magyarországi iskola számára.

Az új NAT műveltségi területenként határozza meg az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A fejlesztési feladatok és a közműveltségi tartalmak az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak.

### 1.1.6. A Nemzeti alaptanterv alapján megfogalmazott nevelési feladatok

- a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt,
- fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket
- a felnövekvő nemzedék a haza felelős polgárává váljék, kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítéloképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízott emberek sorsát illetően;
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

**A NAT fontos szerepet szán a következő értékeknek:**

- az egyetemes magyar nemzeti hagyománynak,
- a nemzeti öntudat fejlesztésének, beleértve a magyarországi nemzetiségekhez tartozók öntudatának ápolását is.

- az együttműködés a szülőkkel, a gyermekek családi neveléséhez nyújtott pedagógiai segítség, a szülői vélemények, javaslatok befogadásának és hasznosításának
- megteremteni azokat a fórumokat, ahol a szülők és a pedagógusok közötti tapasztalatcsere kölcsönössé, az együttműködés eredményessé válhat.
- a teljesítmény növelésére sarkalljon tanítványt és tanárt egyaránt, hogy *az elsajátított tudás értékálló és a kor igényeinek megfelelő* legyen,
- egyensúlyra törekszik a műveltség értékhozó hagyományai, valamint az új fejlesztési célok és tartalmak között.
- kialakuljon az a közös nyelv, amelyen a *nemzedékek közötti párbeszéd* a kölcsönös megértés és tisztelet jegyében folytatható.

### 1.1.7. Fejlesztési területek-nevelési célok

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is. E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket. A nevelési célok érvényesülése és megvalósulása a köznevelés folyamatában a tartalmi szabályozás különböző szintjein:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

#### Az erkölcsi nevelés

- A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése,
- A cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése,
- Igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése,
- Az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése,
- Az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra való felkészítés,
- A tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira a helyes megoldáskeresés,
- Az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértése, megvitatása.
- A kötelesség tudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítő készség, a tisztelet, a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás megtanulása,
- A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelmétől, képzelőtehetség, intellektuális érdeklődésük felkeltése.



### **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

- A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait, az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeit, nehézségeit és ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákat.
- Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát.
- Ismeretek, egyéni és közösségi tevékenységek elsajátítása, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.
- Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése,
- Ismerjék meg Európa történelmét, sokszínű kultúráját,

### **Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

- A cselekvő állampolgári magatartásra, a törvénytiszteletre, az együttélés szabályainak betartására,
- Az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletére, az erőszakmentesség, a méltányosságra nevelésre,
- A tanulók megismerjék meg a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a honvédelmi nevelést biztosítása.
- A közügyekben a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztésére,
- A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítása, a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások megismerésére.

### **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

- Az önismeret fejlesztése, mint a társas kapcsolati kultúra alapja – a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség.
- A tanuló kedvező szellemi fejlődésének, készségeinek, tudásának és kompetenciáinak kifejtése.
- A tanulók képessé váljanak az érzelmeiknek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, a kölcsönös elfogadásra.
- A tanuló énképének kialakítása, hogy a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani.
- A megalapozott önismeret kialakításával a tanulóknál fejlődjön ki a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához szükséges képesség.

### **A családi életre nevelés**

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretet kapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére.

A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata:

- a harmonikus családi minták közvetítése,
- a családi közösségek megbecsülésére nevelés,
- felkészítés a családi életre,

- a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésére nevelés,
- a szexuális kultúra kérdései.

### **A testi és lelki egészségre nevelés**

- Az egészséges életmódra, a testi, lelki egészségre nevelés,
- A helyes táplálkozásra, a mozgás megszerettetésére, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására nevelés,
- A lelki egyensúly megóvására, társas viselkedések szabályozására, a konfliktusok kezelésére nevelés,
- A családdal együttműködve a tanulók felkészítése az önállóságra, a betegség megelőzésére, a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében,
- A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére nevelés, motiválással, példamutatással.

### **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség**

- A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknak saját élményű tanuláson keresztül.
- A segítő magatartás képességeinek fejlesztése, az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás.

### **Fenntarthatóság, környezettudatosság**

- A tanulók az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják.
- A tanulók számára a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá.
- A környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására nevelés.
- A tanulók megismerjék a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő,
- Kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének meg-őrzésébe, gyarapításába.

### **Pályaorientáció**

- A tanulók életkorához igazodva, átfogó képet kell nyújtani a munka világáról.
- Tevékenységeken keresztül kell biztosítani arra, hogy a diákok kipróbálhassák képességeiket, elmélyülhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthassák a nekik megfelelő foglalkozást és pályát,
- Képesse váljanak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.
- Fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

### **Gazdasági és pénzügyi nevelés**

- A tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa, a fogyasztás területén,

- Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát,
- Lássák a rövid és hosszú távú céljaik, az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát,
- A köznevelési intézmény biztosítsa a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

### **Médiatudatosságra nevelés**

- A tanulók nevelése az új és a hagyományos médiumok nyelvének nevelésére,
- A médiatudatosságra nevelés, a kritikai beállítódás kialakítása, a médiumoktól befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására,
- A tanulók megismertetése a média működésével és hatásmechanizmusával,
- A média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal,
- A valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával,
- A különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

### **A tanulás tanítása**

Minden pedagógus, oktató teendője:

- Felkeltse az érdeklődést a tanulóban az iránt, amit tanít,
- Útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.
- Annak megtanítása, hogy hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere;
- Hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások;
- Hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok;
- Melyek az egyénre szabott tanulási módszerek;
- Miként működhetnek együtt a tanulók csoportban;
- Hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek.
- Olyan tudás kialakítása, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.
- A tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

### **1.1.8. Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek**

Az **aktív tanulás** a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében.

Ennek érdekében:

- Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket.

- Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.
- A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek,
- mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása,
  - ✓ a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés,
  - ✓ a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás,
  - ✓ a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.
- A differenciált tanulásszervezés jellegzetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszthetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot – a tanuló szükségleteinek megfelelően – közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti.

- A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert).
- A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.
- Az iskoláknak tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését ajánlott beilleszteniük a helyi tantervbe, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását.
- Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

### 1.1.9. Az egyénre szabott tanulási lehetőségek

Az iskola a tanulók tanulmányi előmenetelét a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával tudja a leghatékonyabban támogatni.

**Fontos alapelv**, hogy a tanulók közti különbözőségeket az iskola a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintse.

E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához **ilyen fejlesztési célokat kell kijelölni**, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez. Ennek értelmében a képességtartományok mindkét határán - tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte - kihívást jelentő feladatok megtervezése kívánatos.

Különösen fontos, hogy az iskola:

- biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és
- a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat,
- enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat.

Kiemelten fontos:

- a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő,
- az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint
- a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus, az oktató fejlesztő tevékenysége. Különösen igaz ez:

- a kiemelkedően kreatív, egy vagy több területen tehetséges,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű,
- a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint
- a szakmai besorolásukat tekintve heterogén,
- az ok-okozati összefüggéseket tekintve fel nem tárt, ám tanulási-tanítási szempontból kihívást jelentő, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén.

Ennek a feladatnak az ellátásában felértékelődik **a segítő szakterületek** (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia) **szerepe**, valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, egymást segítő szakmai tevékenysége.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a közös felelősségvállalásnak lényeges szerepe van a nevelés sikerességében. Ez nem csak az együttnevelést megvalósító iskolában tanító pedagógus kizárólagos felelőssége. A pedagógus a tanulást-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt (például gyógypedagógus, gyógy testnevelő, iskolapszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógus, tehetséggondozó pedagógus, gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembere) kialakított foglalkozások keretében, valamint a szülők és a tanuló folyamatos bevonásával, a pedagógiai tevékenység részeként elismert konzultációs tevékenységet folytatva végzi pedagógiai munkáját.

Előremutató folyamatként értékelhető a teamtanításnak olyan alkalmazása, amely a több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó foglalkozásokat közös tanítás keretében valósítja meg, az együttnevelést megvalósító iskolában pedig a tanulót tanító pedagógus és a gyógypedagógus közösen tervezett tanulási-tanítási programjára, a közös tanításra, valamint az e tevékenységet követő közös értékelésre épül.

A differenciálás speciális megvalósulása lehet az együttnevelés során a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése.

A **hátránykompenzáció biztosítása** érdekében (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárások (eszközök,

módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazása szükséges a különböző pedagógiai szintereken. A tanulói szükségletek ismeretében az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények, valamint az utazó gyógypedagógiai hálózatok működtetésére kijelölt intézmények és más szakemberek szolgáltatásainak igénybevételével egészítendő ki a tanulók és pedagógusok szakmai támogatása. Ez elősegíti az integrációt, illetve ennek magasabb szintjét, az inklúziót is annak érdekében, hogy a NAT-ban foglalt nevelési-oktatási alapelvek és célok minden tanuló esetében megvalósulhassanak.

**A tehetséges tanulók** tekintetében ezek a szempontok kiemelten fontosak lehetnek, mivel az ő esetükben a tanulási fókusz és az érdeklődést jellemzően a megfelelően motiváló feladatokkal lehet fenntartani. A tehetséggondozást valamennyi nevelési-oktatási szakaszban, minden neveléssel, oktatással foglalkozó intézménynek alkalmaznia kell, és a pedagógiai programjába szükséges beillesztenie.

**A különleges bánásmódot igénylő tanulók** integrációja és hatékony együttnevelése olyan pedagógusokat kíván, akik rendelkeznek az ehhez szükséges szemléletmóddal és kompetenciákkal.

A technológiai fejlődés nyújtotta lehetőségek alkalmazása sokféle módszertani lehetőséget biztosítva segíti a tanulás-tanítás folyamatát. A XXI. századi tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanulóhoz kapcsolódó **digitális technológiával támogatott oktatási módszerek** sokfélesége, ezért különösen fontos, hogy a pedagógusok ismerjék és alkalmazzák azokat. Olyan tanulási folyamatra adnak lehetőséget, amely nemcsak a pedagógus-diák együttműködést, hanem ennek következtében a hagyományos tanulási folyamatot is jelentősen megváltoztathatja, ennek következtében új típusú szerepben jelenik meg a folyamatban mind a tanuló, mind pedig a pedagógus. Ennek gyakorlati leképezése azonban csak úgy valósulhat meg hatékonyan, ha ennek az intézmények pedagógiai gyakorlatában és szemléletmódjában is elfogadott, elismert helye és szerepe lesz.

### **1.1.10. Képesség-kibontakoztatás támogatása**

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a pedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási folyamat hatékonyságáról, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, és az újratervezésére, a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja. A tanulást és annak eredményességét befolyásoló pedagógiai tevékenység során végzett értékelésnek adatokra és tényekre kell támaszkodnia. Az erre alapozott értékelés segíti a tanulót további tanulási módszereinek, technikáinak meghatározásában.

Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi:

- a tanuló előzetes tudását,
- aktuális fejlettségi szintjét,
- egyéni fejlődési lehetőségeit,
- életkori sajátosságait,
- az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és

- a pedagógiai célokat.

Ennek érdekében elvégzendő feladatok:

- a kiinduló állapot értékelése (diagnosztikus mérés) egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés.
- A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére, hozzáállására, viszonyulására.
- Az értékelés során figyelembe kell venni a tanuló életkori sajátosságait és a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat, továbbá a pedagógiai célokat.
- Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

A tanulás folyamatában több alkalommal, tájékozódó jelleggel végzett információgyűjtés, a fejlesztő, tanulást segítő értékelés és ennek visszajelzése akkor éri el a kívánt hatást, ha az a tanuló számára az értékelést követően rövid időn belül megismerhető. **A tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése teszi lehetővé a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését.**

Mindkét értékelési típus (a kiinduló állapot értékelése és a fejlesztő, segítő támogató értékelés) önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót fejlődésének, valamint tudásának gyakori, interaktív módon történő visszajelzésével. Célja a tanuló erősségeinek és hiányosságainak felmérése, valamint az éppen kihívást jelentő célok meghatározása, és ezzel a nevelési-oktatási gyakorlatnak a célok eléréséhez történő igazítása.

**Az összegző értékelés célja** annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek. **Az összegző értékelés minősítő jellegű**, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel. Az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik.

### 1.1.11. Kulcskompetenciák

A NAT az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

Ezek a kompetenciák a következők:

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

### 1.1.12. Tevékenységközpontú pedagógiák

A tanulók saját cselekvésein és tevékenységein keresztül és a másokkal való együttműködésben jut új ismeretek birtokába, sajátítja el a különböző készségeket és képességeket, melyek egyaránt szolgálják saját személyiségének szabad fejlődését és szocializálódását a társadalomba.

- A tevékenységközpontú pedagógiák alappillére a tanulás, a tevékenység önállóságának kialakítása, a csoportban megvalósuló interakciók lehetőségének megteremtése.
- A pedagógus közvetett hatást gyakorol a tanulókra, megteremti a tevékenység feltételeit, motiválja őket, a tevékenység közben támogató, tanácsadó szerepet tölt be.
- A tanulási folyamat során alkalmazott módszerek és szervezeti keretek széleskörű alkalmazása valósul meg, amely lehetővé teszi egy-egy képesség fejlesztésének sokoldalú megközelítését.
- A tanulási tér kitágul, jelentős szerepet kapnak a társadalmi kapcsolatok, erőteljesen érvényesül a komplexitás, a tantárgyközi szemlélet, a tapasztalatgyűjtés lehetősége környezetére, társaira, önmagára nézve.
- Egyaránt kínálunk tanítványainknak heurisztikus (felfedező) tanulási helyzeteket és rendszerező ismeretszerzési élményeket, hozzájuttatva őket a tudás öröméhez.
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési technikák elsajátítása. A tanulók a megszerzett tudásukat, valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében is alkalmazzák. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési rendszerében meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és a szummatív méréseket. Hasznosítjuk az országos mérés során elért eredmények tapasztalatait.

Megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait, mintákat nyújtunk a feladat- és problémamegoldáshoz. Kialakítjuk az önálló tanulás és az önművelés képességét. Mindennapi teendőknek tartjuk a diákönkormányzat folyamatos, érdemi működtetését. Az interkulturális oktatás megszervezése szolgálja a kisebbségi kultúrák megismertetését. Állandó és folyamatos elvárásként fogalmazzuk meg a differenciált tanulásszervezési eljárások tanórai és tanórán kívüli mindennapi alkalmazását.

### 1.1.13. Differenciált tanórai képességfejlesztés

- A tanuló életkorától, szociális státusától, egyéni képességeitől függően több szempont szerint differenciáltan tudjuk csak meghatározni azt a tanulási stratégiát, amely mind a tanulásszervezés céljainak, mind az egyes tanulók érdekeinek megfelel, így aktív és produktív tanuláshoz vezet.
- A differenciált rétegmunka biztosítja a tanulók egyéni képességeihez igazodó fejlesztést, az egyéni tanulási utak kimunkálását.
- A differenciálás lehetőség a tanuló számára a képességeihez igazodó nehézségű feladat kiválasztására, amely sikerélményt biztosít számára.
- A differenciálás formái: a tanulócsoportok képesség és érdeklődés szerinti felbontása (párhuzamos óravezetés), szervezeti differenciálás (csoportbontás), szervezeti és tartalmi differenciálás (képességszerinti csoport eltérő tananyagtartalom feldolgozása)



- A differenciálás akkor hatékony, ha differenciált értékelési –és követelményrendszer társul hozzá.

### **Differenciált osztálymunka:**

- A tanítás tartalma szerinti differenciálás (pl.: alapkészségek fejlesztése, kiegészítő anyagok nyújtása stb.)
- Azonos témában a logikai műveletek nehézségi foka szerinti differenciálás.

## **1.1.14. Az értékközvetítés módszerei**

### **Projekt**

A projekt a tanulást, az ismeretek, készségek, jártasságok elsajátítását indirekt módon biztosítja, kihívásra épít, ezzel belső motivációt teremt, komplex módon teremt meg a probléma mind több összefüggésének megismerését.

### **Kooperatív csoportmunka**

- A kooperatív csoport erős, pozitív összetartozás-tudattal rendelkezik, a csoporttagok ismerik, elfogadják, támogatják egymást, összetétele heterogén.
- A heterogén csoportkülönböző teljesítményű tanulókból alakul, amely kedvező feltételeket teremt a tanulók egymástól tanulására
- A véletlenszerű csoportszervezés során a tanulók különböző helyzetekben fejleszthetik és tanulhatják meg hasznosítani kooperatív készségeiket.
- A tudatos, tartós feladatmegoldáshoz kapcsolódó csoportszervezés előnye az erős közösségtudat, a közös tanulási tapasztalat pozitív hatása.
- A kooperatív csoportmunka tárgyi feltétele az egyenlő esélyekkel történő elérhetőség, a rugalmas téri és idő környezet megteremtése.
- A csoportok működtetésének személyi feltétele a pozitív közösségtudat, kölcsönös bizalom, szeretet, megbecsülés.
- A csoportmunka alapelvei: a párhuzamos, egyidejű interakciók, az egyidejű felelősség elve, az egyenrangú részvétel elve, az építő egymásrautaltság.
- A kooperatív munka alkalmazkodik a tanuló szükségleteihez, a tanulás cselekvés és aktív részvétel révén jön létre, segíti az ismeretszerző és társas készségek fejlődését.

### **Témahét**

A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája az ún. témahét, amikor az adott tárgykört a diákok három-öt tanítási napon, esetleg hosszabb időkeretben iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos tevékenységtípusok és sokszínű módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel. Az évfolyam szintű tanulás szervezése a hagyományostól eltérő csoportalkotási módokat is lehetővé tesz, s így az egyéni fejlesztés szempontjából hatékonyan épülnek egymásra az alapkövetelményekhez kapcsolódó kötelező foglalkozások és az egyes részterületekhez kötődő, kutatást és alkotó tevékenységet biztosító választható programok.

## 1.2. A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Minden tevékenység kiinduló eleme a motiváció. A tanuláshoz való viszony kialakításával kezdődik pedagógiai munkánk, ennek pozitív befolyásolása érdekében fontos a felfedezés örömeinek megteremtése. A motívumrendszer kialakításának lehetőségei között pedig első helyen szerepel a sikerélmény. A siker megerősíti a tanulóban, hogy érdemes dolgozni, s ez különösen a gyengébb képességűeknél fontos. Az ismeretszerzés ma már nem csak a tanórákon, az iskolában történik, ezért az eddigieknél nagyobb szerepet kell biztosítani az önálló ismeretszerzésnek, a különböző ismerethordozók használatának. Csak a fentiekből kiindulva tudunk hatékonyan képességeket fejleszteni, a műveltséget megalapozni.

Az érdeklődés feltétele az eredményes, hatékony pedagógiai tevékenységnek. Ami az ember számára nem érték, ami közömbös, az iránt fel sem ébred az érdeklődése. A tanórai és tanórán kívüli tevékenységek során sok olyan lehetőséget, munkaformát kínálunk fel tanulóinknak, mely eltér a hagyományos tanulásszervezéstől, ezáltal növelheti a tanulók érdeklődését. A tanítás-tanulás átfogó tervezésénél figyelembe vesszük azokat az ösztönző erőket, amelyek a diákjainkban jelen vannak.

### Alapvető feladataink

- Az érdeklődés felkeltése, a motiváció kialakítása.
- A differenciált képességfejlesztés megvalósítása.
- Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- A megismerés képességének fejlesztése.
- Folyamatos tanulás szokásának kialakítása.
- Az önismeret, a céltudatosság kialakítása.
- Kreativitás segítése, innovatív készség fejlesztése, szellemi igényesség kialakítása.
- A helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.
- A műveltség megalapozása.

Az értelmi nevelés elsődleges színtere az iskola. Az otthoni környezet a tanulók egy részét nem motiválja tanulásra, sok esetben az eszköz és a nyugodt környezet is hiányzik. Éppen ezért kevésbé építhetünk a házi feladatok által biztosított pluszmunkára és "begyakorlásra". Ez általában igaz a nappalis diákokra, de a felnőttoktatásban is ez a jellemző.

### 1.2.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

#### A tanulók erkölcsi nevelése területén elvégzendő feladatok

- A különböző ismeretek elsajátítása során törekszünk tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumainak, képességeinek kialakítására, fejlesztésére.
- Képzésünk tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, az egészségmegőrzésre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában.

- Valljuk a pedagógus hatékony modellközvetítő szerepét, mint a személyiségformálás egyik legfontosabb eszközét. Iskolánkba - középfokú oktatási intézmény lévén – nagyon fogékony, ugyanakkor sok változást rejtő korban érkeznek tanulóink, részben kialakult, részben alakulóban lévő személyiségjegyekkel. Ezek formálását, a pozitív tulajdonságok erősítését, a negatívak lehetőség szerinti visszaszorítását felelősséggel végezzük.
- Törekszünk a családi szocializációban mutatkozó hiányok pótlására, a morális magatartás és a társas viselkedési normák elsajátításának elősegítésére, a viselkedési készség gyarapítására, a segítő, egymást tisztelő és elfogadó, empátiás magatartás kiépítésére, az illemszabályok betartatására.
- Lehetőséget és teret engedünk a kreatív kezdeményezéseknek, törekszünk felkészíteni a tanulókat a teljesítményhelyzetekhez való alkalmazkodásra, (pályázatok, versenyek).
- Nevelő-oktató munkánk során fontos fejlesztendő területeknek tarjuk a reális énkép kialakítását, az önismeret fejlesztését az együttműködési készséget, a motivációt, célkitűzést, akaratfejlesztést, a hatékony kommunikációt, a vélemények, érvek kifejtésének megvédésének képességét fejlesztő technikák megismertetését, kompromisszum, konszenzus, konfliktuskezelés technikáját, érdekek ütköztetésének módját, tárgyalástechnikát, vitakultúrát, a demokrácia gyakorlásához szükséges képességek fejlesztését, döntéshozatal és a problémamegoldás képességét. (kommunikációs tananyag-egységek, osztályfőnöki óra, egyéb, iskolán kívüli lehetőségek).
- A személyiség fejlődésének szerves részét képezik, ezért nevelési programunk is kiemelten kezeli az alábbi értékek elfogadását és a velük való azonosulást:
  - *egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása,*
  - *kulturális értékek megbecsülése,*
  - *értékmegóvó- és új értékteremtő magatartás,*
  - *környezetvédelem,*
  - *egészségvédelem, egészségtudatos életmód.*
- Személyiségfejlesztésünk fontos része a pályaeorientáció, a munkaerőpiacon történő eligazodás segítése, az egyéni vágyaknak és törekvéseknek a lehetőségekkel történő összehangolása.
- Tanulóinkat lehetőségeinkhez képest segítjük eligazodni a jelenkor társadalmi változásaiban, ellentmondásaiban.

## **A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek és formák**

- A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere az oktatási- képzési folyamatba illeszkedő tanítási óra. Iskolánk nevelői kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.
- Mindenfajta tevékenység kiinduló eleme a motiváció.
- A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük és fenntartsuk azokat az indítékokat, amelyek tanulásra, továbbtanulásra ösztönzik őket.
- A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók állandó aktivitását biztosítják.
- Kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez, és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

- A 9. évfolyamon a szociálisan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási, tanulmányi problémákkal küzdő tanulóinkra mind az iskolai tanórai foglalkozásokon, mind a felzárkóztató és csoportfoglalkozásokon kiemelt figyelmet fordítunk
- A pedagógusok az egyes szaktárgyak tanítási óráin a lehetőségekhez mérten előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, főként azon tantárgyaknál, amelyeket csoportbontásban tanítanak (idegen nyelvi, informatikai, matematikai órák)
- A 11-12. évfolyamokon az érettségire való felkészítés, illetve a továbbtanulás sikeressége érdekében egyes tantárgyakból – a csoportbontáson túl – előkészítő foglalkozásokat szervezünk, amelyek keretében lehetőség nyílik a kiemelkedő képességű tanulókkal való egyedi foglalkozásokra.

## Feladatok nevelési területenként

Nevelési terület	Feladatok
A tanulók erkölcsi nevelése	Az alapvető erkölcsi normák elsajátíttatása.
Önismeretre és a társas kultúrára való nevelés	Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését.
A nemzeti öntudatra, hazafiasságra nevelés	Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése.
A tanulók állampolgárságra, demokráciára nevelése	A törvénytiszteletre, az együttélés szabályainak betartására, az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletére, az erőszakmentességre, a méltányosságra nevelés.
Családi életre nevelés	A harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülésére nevelés, felkészítés a családi életre, a helyes szexuális kultúrára.
A testi és lelki egészségre nevelés	Legyen igénye a tanulóknak a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására, a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére.
Felelősségvállalás másokért, önkéntességre nevelés	A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal, mint az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás, amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.
Fenntarthatósága, környezettudatosságra nevelés	Meg kell tanulni, hogyan kell az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használni

A tanulók tanulásra nevelése	Az érdeklődést felkeltése az iránt, amit a pedagógus tanít, és útbaigazítást adása a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.
Gazdasági és pénzügyi nevelés	A tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát
Médiatudatosságra nevelés	Az értelmező, kritikai beállítódás kialakításával és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására.

## 1.2.2. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösség olyan együttműködésre szerveződött emberi csoport, amelyet a közös érdek, közös cél, közös értékrend és közös tudat tart össze. Fontos az együttes élmény ereje, mert a közös szokások révén kialakult elvárások lesznek a szabályozók. Az igazi tanulói és más emberi közösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője, amely messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjainak egyéni sajátosságait. Célja: a közösség segítse az egyének fejlődését, képességeinek kibontakozását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeik maximumára jussanak el.

A közösségi nevelés területei: a család, az iskola, az iskolán kívüli közösségek.

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- a tanítási órák,
- a tanítási órán kívüli egyéb iskolai foglalkozások,
- a diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (lásd. diák-önkormányzati munka),
- a szabadidős tevékenység.

Fontos az oktatás és a szabadidős tevékenység gondosan megtervezett, átgondolt munkamegosztása, amely az egymásra épülés teljes rendszerét jelenti. Az iskolai szabadidős tevékenység jó teret biztosít a közösségfejlesztő munkának.

### 1.2.2.1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

A közösségfejlesztés egyik legfontosabb színtere az osztály. Mivel a tanuló életének jelentős idejét ebben a közösségben tölti, nagyon meghatározó számára annak légköre, szellemisége, hatása, a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszer. A középiskolai osztályközösség az ekkorra már elég jól kialakuló eltérő szokásokkal, szerteágazó alapismeretekkel, különböző szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége. Az osztály közösségi munka szervezésében, irányításában kulcsszerep jut az osztályfőnöknek. Az osztályfőnökök tevékenységét az osztály

diákbizottsága segíti. Fontos az osztály közös céljainak és szilárd közös értékrendjének meghatározása és elfogadtatása. A közös cselekvés színterei a közös célokból és feladatokból részben következnek, részben pedig az osztályok maguk határozzák meg.

### **Az osztályközösség az alábbi feladatokban játszhat meghatározó szerepet**

- minden egyes tanuló pozitív irányú befolyásolása,
- az egyéni értékek felismerése,
- egymás tiszteletben tartása,
- egymás kölcsönös segítése a tanulásban, az egyéni beilleszkedési problémákban,
- a mások gondjainak felismerése, problémáik megoldásában történő segítése,
- a másság elfogadása, tolerancia.

Megvalósítása során kooperatív munkaszervezést, projekt munkát alkalmazunk.

### **1.2.2.2. A tanítási órán kívüli közösségfejlesztés feladatai**

Szakmai munkánk hagyománya, hogy az iskolát olyan nevelő műhellyé alakította, amely képes betölteni szerepét nemcsak az általános társadalmi elvárásoknak megfelelően, de a szűkebb környezet életében is. Tanulóink elfogadták azt az erkölcsi követelményt, hogy tanulmányi munkájukat a közvetlen egyéni érdeken túlmenően, az iskola jó hírvének és társadalmi megbecsülésének gyarapításáért is legjobb tudásuk szerint végzik.

Pedagógusaink, oktatóink és tanulóink képességeik és adottságaik szerint részt vállalnak a közéletből, tisztában vannak azzal a szereppel, amit az adott tagintézmény a város és környéke kulturális életében betölt. Hagyománnyá vált az iskolához tartozás értékének tudata, az érettségi, a szakmai vizsga után a tevékeny kapcsolattartás az alma materrel.

A sportfoglalkozások, a szakkörök, a témahetekhez kapcsolódó egyéb foglalkozások, a színház, mozi-és múzeumlátogatások, a szakmai és osztálykirándulások is alakítják a közösséget.

A közösségfejlesztés egyéb hagyományos színterei, rendezvényei: az iskolai ünnepélyek, a Gólya-avató, a Nyílt nap, a Diáknapi, a Szalagavató, a Ballagás, a névadóhoz kötődő megemlékezések az iskolai élet szerves, közösségformáló eseményei.

### **1.2.2.3. A diák-önkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai**

A szervezett diákélet fontos kerete annak, hogy a tanulók megismerjék a demokratikus társadalom értékeit, az állampolgári jogokat és kötelességeket, ezek gyakorlásában tapasztalatot szerezzenek, fejlődjön a kommunikációs és együttműködési készségük. Az iskola számára pedig fontos eszköz ahhoz, hogy a diákoknak, mint iskolahasználóknak az igényeit és véleményét megismerje, saját munkájának elemzésekor ezeket a tapasztalatokat számításba vegye, az iskolafejlesztő munkájában felhasználja.

A kommunikációs kultúra fejlesztésének, a demokratikus joggyakorlás megtanulásának legfőbb színtere a diákönkormányzat. Az osztályközösségek diákképviselő(ke)t választanak, és az így delegált tagok vesznek részt a Diákönkormányzat saját munkatervében meghatározott üléseken.

A Diákönkormányzat javaslatot tesz többek között szakkörök szervezésére, szabadidős programokra, a diákönkormányzat által felhasználható tanítás nélküli munkanap programjára, az iskolai élet demokratikusabbá tételére.

A diákönkormányzat munkáját az intézményvezető által kijelölt pedagógus segíti, akinek feladata, hogy a nevelő-oktató munka még hatékonyabbá váljon az alábbi területeken:

- helyi hagyományok ápolása,
- a tanulói öntevékenységek, önállóság, felelősségérzet fejlesztése,
- a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése és megvalósítása, minél több program megszervezése.

A tanulók szervezett véleménynyilvánításának és tájékoztatásának legfontosabb fóruma a diákközgyűlés, amelyet évenként legalább egy alkalommal össze kell hívni. Megtartásának idejét a tanév helyi rendje tartalmazza. Az évi rendes diákközgyűlésen a Diákönkormányzat és az iskola képviselője beszámol az előző diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, különösen a tanulói jogok helyzetéről és érvényesüléséről. A diákközgyűlésen a tanulók az iskola életét érintő ügyekben kérdéseket intézhetnek a Diákönkormányzat, illetve az iskola vezetéséhez.

#### **1.2.2.4. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai**

A szakkörök, a színház-, mozi-és múzeumlátogatások, a szakmai és osztálykirándulások, sportolási lehetőségek kihasználása is alakítják a közösséget. Céljaink eléréséhez szoros együttműködésre van szükség diákok, szülők, nevelőtestületek és a centrum között, melyet alapvetően az iskolaigazgatók és az osztályfőnökök koordinálnak élve a kapcsolattartás különböző formáival. Alapvető célunk, hogy az iskolai élet minden szereplője magáénak érezze az intézményt. Közösségépítő és közösségfejlesztő hagyományainkat minden iskolánkban támogatnunk kell.

### **1.3. Az oktatók feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai**

A szakképzés középpontjában a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy és az oktató áll, akiknek jogai és kötelességei egységet alkotnak. Szakképző intézményben a szakképzési alapfeladat-ellátást oktatók végzik. Az oktató a szakmai oktatás végzése során a tanulókkal, illetve a képzésben részt vevő személyekkel összefüggő tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül.

**A szakképzésről szóló törvény alapján az oktatót feladatának ellátásával összefüggésben megilleti az a jog, hogy**

- személyét, mint az oktatói testület tagját megbecsüljék, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák, nevelői-oktatói tevékenységét értékeljék és elismerjék,
- a szakképző intézmény szakmai programja, illetve a szakmai képzés képzési programja alapján az ismereteket, a tananyagot, a szakmai oktatás, illetve a szakmai képzés módszereit megválassza,

- a szakképző intézmény szakmai programja, illetve a szakmai képzés képzési programja alapján - a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével - megválassza az alkalmazott tankönyveket, a tanulmányi segédleteket, a szemléltető és a szakképzés céljait szolgáló pedagógiai szakmai eszközöket,
- hozzájusson a munkájához szükséges ismeretekhez, intézményi és fenntartói információkhoz,
- az oktatói testület tagjaként részt vegyen a szakképző intézmény szakmai programjának és a szakmai képzés képzési programjának megalkotásában, elfogadásában és értékelésében, gyakorolja az oktatói testület tagjait megillető jogokat,
- szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzésben való részvétel útján gyarapítsa,
- szakmai egyesületek tagjaként vagy képviselőként részt vegyen szakképzéssel foglalkozó testületek munkájában,
- a szakképző intézmény könyvtárán keresztül használatra megkapja a munkájához szükséges tankönyveket, digitális tananyagokat, tanári segédkönyveket, informatikai eszközöket,
- az oktatási jogok biztosához forduljon.

#### **Az oktató alapvető feladata a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy**

- szakmai oktatása, illetve szakmai képzése,
- a képzési és kimeneti követelményekben és a programkövetelményben meghatározott törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése,
- sajátos nevelési igényű tanuló, illetve képzésben részt vevő kiskorú személy esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

#### **Az oktató kötelessége**

- a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek fejlődését figyelemmel kísérje és elősegítse,
- a tanulókat, a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét, illetve a képzésben részt vevő személyeket az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét figyelmeztesse, ha a kiskorú tanuló jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek,
- a tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, illetve a képzésben részt vevő személy javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon,
- a szakmai oktatás, illetve a szakmai képzés során a tájékoztatást és az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan nyújtsa,
- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben,
- jogszabályban meghatározott egyéb kötelességeit teljesítse.

Az oktatói testület a szakképző intézmény legfontosabb tanácskozó és döntéshozó szerve. Az oktatói testület a szakmai oktatási kérdésekben, a szakképző intézmény működésével kapcsolatos, e törvényben és a Kormány rendeletében meghatározott ügyekben döntési, egyebekben véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik.

#### **Az oktatói testület dönt**

- a szakképző intézmény szakmai programjának, illetve a szakmai képzés képzési programjának elfogadásáról,



- a szakképző intézmény szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének elfogadásáról,
- a szakképző intézmény éves munkatervének elfogadásáról,
- a szakképző intézmény munkáját átfogó elemzések, értékelések, beszámolók elfogadásáról,
- a továbbképzési program elfogadásáról,
- az oktatói testület képviselőjében eljáró oktató kiválasztásáról,
- a tanulók magasabb évfolyamba lépésének megállapításáról, a tanulók osztályozóvizsgára bocsátásáról,
- a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek fegyelmi ügyeiben,
- jogszabályban meghatározott más ügyekben.

Az oktatói testület véleményt nyilváníthat vagy javaslatot tehet a szakképző intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben. Jogszabályban meghatározott ügyben kötelező az oktatói testület véleményének kikérése.

## **Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai**

Az osztályfőnököt–az osztályfőnöki munkaközösség-vezetőjével konzultálva–az igazgató bízza meg minden tanév elején.

### **Az osztályfőnöki munka**

Az osztályfőnök olyan pedagógiai kompetenciával rendelkező szakember, akinek erkölcsi és jogi felelősséget kell vállalnia valamennyi rábízott tanulóért. Nevelő munkáját a tanuló egyéni fejlődéséhez, tempójához és szociális háttéréhez igazítja, tiszteletbe tartva az egyes tanulók emberi méltóságát és az esélyegyenlőség érvényesülését. Tartja a kapcsolatot az osztályában tanító pedagógusokkal, és a tanulók szüleivel. Az osztályfőnök folyamatosan képviseli az iskola terveit és törekvéseit tanítványaik és a szülők körében, információkat ad és kap, bevonja a gyerekeket és a szüleiket az iskolai programokba, képviseli a tanulók érdekeit, gyermek-és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Folyamatosan keresi azokat a megoldásokat, módszereket, eszközöket, amelyek hatékonyan alkalmazhatóak a beilleszkedési nehézségekkel küzdő, deviáns, az agresszív tanulókkal kapcsolatos problémák kezelésére, a tanulók jogainak védelmére, a személyiség-és közösségfejlesztésre, illetve a hatékony egészség és környezeti nevelésre. Ezek során együttműködik az ifjúságvédelmi szakemberekkel, szervezetekkel, az intézmény ifjúságvédelmi felelősével.

### **Az osztályfőnök feladatai, hatásköre**

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Kiemelt feladata tanulói személyiségének sokoldalú, alapos megismerése, differenciált fejlesztése, a tanulók beilleszkedésének elősegítése, szociokulturális háttérük megismerése,
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok, oktatók munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői közösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.

- Nyomon követi a tanulók fejlődését, tevékenységeit, konfliktusait, magatartási és szorgalmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület, az oktatói testület elé terjeszti.
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel. Szülői értekezletet tart.
- Képviseleti osztálya érdekeit az iskolai fórumokon.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít.
- Koordinálja az osztály szabadidős foglalkozásait, tanórán kívüli programjait.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Az osztályközösség közösségi életének irányítója, feladata az öntevékenységük, önkormányzati képességük fejlesztése.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.
- Év elején az első osztályfőnöki órán megismerteti a tanulókkal a házirendet, felhívja a figyelmet az esetleges változásokra. Folyamatosan ügyel a házirendben foglaltak betartására, különösen a késésekre és a hiányzásokra.
- Tisztában van az iskola által preferált alapértékek erkölcsi normák és házirendi elvárások fejlettségi szintjével osztálya tanulóinál.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével, együttműködik a gyermekvédelmi szakemberekkel.
- Figyeli az igazolt és igazolatlan hiányzásokat, és az érvényben lévő törvényi előírások szerint értesíti a szülőket, az illetékes szervezeteket és a hatóságot.
- Szükség esetén beszámolót, esetjelentést, vagy helyzetelemzést készít megadott szempontok alapján.
- Munkáját az aktuális nevelési évre elkészített tanmenet szerint végzi.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Kapcsolatot tart a gyakorlati képző helyek oktatóival, figyelembe veszi azok javaslatait a tanulókkal kapcsolatosan.

### **A pedagógusokkal, oktatókkal szembeni elvárások**

- Legyen sikerorientált, kreatív
- Biztos szakmai ismeretekkel rendelkezzen
- A tudás minőségével, a végzett munkával szerezze meg tekintélyét
- Legyen példamutató
- Jó kapcsolatot alakítson ki a közösséggel és más nevelési tényezőkkel.
- Összehangolt munkavégzés jellemezze
- Fejlessze a tanulók kompetenciáit
- Törekedjen újfajta tanulás-szervezési eljárások és értékelési módok alkalmazására
- Folyamatosan képezze magát.

## 1.4. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

### 1.4.1. A fogalmak értelmezése, általános alapelveink

#### A kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanulók meghatározása

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről a 4. § (13) pontjában meghatározza „kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- b) gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.
- c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló

#### Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló

A Nkt. 4. § 25. pontja értelmében: „Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.”

A szakképzésről szóló törvény 7. § 5. pontja szerinti meghatározás a következő

„sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személy: az a tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, aki az Nkt. szerinti szakértői bizottság vagy a rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi - látási, hallási -, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd”

#### Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló

A Nkt. 4. § 3.) pontja értelmében: „az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.”

A szakképzésről szóló törvény 7. § 1. pontja szerinti meghatározás a következő

„beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) szerinti szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás-szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személynek”

## **A kiemelten tehetséges gyermek, tanuló**

A Nkt. 4. § 14. pontja értelmében: „*az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.*”

### **1.4.2. Általános alapelveink**

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való foglalkozás, mind a hátrányok kompenzálása, a felzárkóztatás, mind a tehetséggondozás terén a teljes oktatói testület feladata. A különleges bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozás pedig empátiát, elfogadó, együtt érzőmagatartást igényel az intézményben nevelő-oktató munkát végző pedagógusoktól.

- Egyetlen tanuló sem kerülhet hátrányos helyzetbe származása, bőrszíne, vallása, nemzeti vagy etnikai hovatartozása, ill. bármilyen más oknál fogva.
- Minden tanuló számára biztosítani kell a fejlődéséhez szükséges feltételeket, biztosítani kell a családi, vagyoni helyzetből fakadó hátrányok leküzdését, a tanuló képességeinek, tehetségének kibontakoztatását.
- Az iskoláknak a nappali nevelés-oktatásban részt vevő tanulók esetében rendszeresen kapcsolatot kell tartani a szülőkkel, családokkal stb.
- Biztosítani és segíteni kell a tanulói szervezetek, a diákönkormányzat létrejöttét és működését, továbbá együttműködését a többi diák-önkormányzatiszervezettel,
- Biztosítani kell, hogy a tanulók megismerjék jogaikat, és véleményt nyilváníthassanak az őket érintő kérdésekben.
- A tanuló számára biztosítani kell, hogy nevelése és oktatása biztonságos és egészséges környezetben folyjon, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.
- A tanuló személyiségi jogait tiszteletben kell tartani. A pedagógust, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat, továbbá azt, aki közreműködik a gyermek, tanuló felügyeletének az ellátásában, hivatásánál fogva, harmadik személyekkel szemben, titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel, a tanulóval és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a gyermekkel, tanulóval, szülővel való kapcsolattartás során szerzett tudomást.
- Az iskoláknak együtt kell működnie a gyermekvédelemmel foglalkozó más hatóságokkal, szervezetekkel, személyekkel annak érdekében, hogy elősegítse a gyermek családban történő nevelkedését, a veszélyeztetettség megelőzését és megszüntetését.
- A gyermek-és ifjúságvédelmi tevékenység közé tartozik a szenvedélybetegségek megelőzésére irányuló tevékenység is. Az iskoláknak együtt kell működnie a szakterületen tevékenységet végző hatóságokkal, szervezetekkel, egyéb személyekkel. Iskoláink tanulói összetétele szükségessé teszi a fokozott törődést, az együtt haladást.

A tanulók nem egyformák, célunk megadni a lehetőséget hogy egyéni tulajdonságaiknak, képességeiknek megfelelően érhessék el az ismeretszerzési és neveltségi szintet.

### 1.4.3. A sajátos nevelési igénnyel összefüggő pedagógiai tevékenység

A Nemzeti alaptanterv a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a tanulási területeken megfogalmazott célok, feladatok – a sajátos nevelési igényű tanulóknak is érvényesek. A sajátos nevelési igényű tanulóink neveléséhez-oktatásához a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényt, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókat, valamint a kerettanterveknek az Irányelvek és alapprogramok című részében található **Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához** című dokumentumot vesszük figyelembe.

#### A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei a NAT alapján

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a *Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve* és a *vizsgaszabályzatok* adnak eligazítást.

A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások figyelembevételével, speciális szakemberek igénybevételével folyik.

#### Az ellátás közös elvei

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása olyan speciális együttműködésen alapuló szervezett, tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók igényeitől függő eljárások, időkeretek, módszerek, terápiák alkalmazását tesz szükségessé.
- A sajátos nevelés igényű tanulók nappali rendszerű integrált nevelése, oktatása 9-12. évfolyamon, számukra a köznevelési törvény biztosítja a különleges bánásmódhoz, a speciális foglalkozáshoz való jogot, mely az intézményünk számára kötelezettséget jelent.
- A tanulóknak egyéni szükségleteik szerint megfelelő feltételeket biztosítunk a tanulási esélyegyenlőségük megteremtéséhez, hátrányaik leküzdéséhez biztosítjuk az egyéni adottságok képességek szerinti tanulás lehetőségét, kialakítjuk az egyéni adottságok figyelembevételével az önálló tanulás képességét reális önismeret kialakításával,

- Segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, pálya, ill. szakma kiválasztását a kommunikációs kultúra elsajátításával kialakítjuk a világban való eligazodás képességét,
- Fontos az érzelmi, akarati életük formálása segíteni kell tanulóinkat egyéni képességeinek kibontakoztatására a kudarc a másság elviselésére, feldolgozására is meg kell tanítani tanulóinkat,
- A szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, szükség szerint bevonásuk a terápiába, partnerként való bevonásuk, kapcsolattartás volt tanítványainkkal, életútjuk példaként való állítása társaik számára,
- Törekszünk a folyamatos kapcsolattartásra, együttműködésre a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálatokkal.

### **A sajátos nevelési tevékenységet meghatározó tényezők**

- a fogyatékoság típusa, súlyossága,
- a tanuló képességei, a kognitív funkció meglévő ismeretei,
- a társadalmi integráció kívánalmainak figyelembevétele,
- a rehabilitációs-rehabilitációs szemlélet érvényesülése,
- a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása,
- alkalmazkodás a sajátos nevelési igény típusához, súlyosságához,
- nyitott tanítási-tanulási folyamat,
- a tanítási-tanulási programba való beépülés,
- a tantárgyak programjaiba való beépülés,
- egyéni fejlesztési tervek,
- a tanítási órákba beépülő fejlesztő tevékenységek
- állandó, folyamatos konzultáció
- megfelelő kompetenciákkal rendelkező pedagógus alkalmazása (elfogadás, empátia, tolerancia stb).

### **Kiemelt feladatok**

- tanév elején végzett pedagógiai mérésekkel ki kell szűrni, hogy kik, azok a tanulók, akik tanulási kudarcban szenvednek /évismétlés, alul teljesítés
- fel kell tárni a kudarc okait /szükség szerint igénybe kell venni a pedagógiai szakszolgálatok segítségét/
- szükség szerint élni kell a lassítás eszközeivel, hogy kialakuljanak azok a képességek, amelyek birtokában a többi évfolyamot évismétlés nélkül el tudja végezni a tanuló
- a tanítási órán az eltérő képességekhez alkalmazkodó óravezetést kell tervezni
- törekedni kell a megértést, ill. bevést segítő szemléltető eszközök alkalmazására, és arra, hogy megfelelő házi feladatot kapjon a tanuló, külön ki kell jelölni évfolyamonként a minimum tananyagot, amely a tovább haladáshoz feltétlenül szükséges a törvényben meghatározott órakeretek kiszámítása évfolyamonként a szakértői véleményben megfogalmazott javaslatok figyelembevétele,
- a szakértői véleményben foglalt igazgatói határozatban való betartása /mentességek, részleges mentességek, magántanulói státusz/,
- a tantárgyi felmentések, javaslatok méltányos elbírálása
- a szülőkkel való kapcsolat fontossága az együttműködés elveinek figyelembe vételével,
- a tanulás kötelesség, a tanulás igényesség fogalmainak kialakítása,

- a szép helyes magyar beszéd igényének kialakítása, a trágár beszéd kerülése.

## **A feladatokhoz kapcsolódó kiemelt pedagógiai tennivalók**

- fejlesztő eljárások alkalmazása az egyéni bánásmód elveinek figyelembevételével,
- kompenzáló nevelés,
- differenciálás,
- fejlesztés,
- prevenció
- felzárkóztatás,
- fejlesztő eljárások alkalmazása,
- okok feltárása, egyéni fejlesztési tervek, egyénre szabott haladási ütem megtervezés.

### **1.4.4. A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenység**

A beilleszkedési és magatartási zavar komplexjelenség, a személyiség problémája, amelyben értelmi, érzelmi és akarati tényezők ötvöződnek. A zavar létrejötte egy folyamat eredménye, melynek kezdete többnyire a korai általános iskolás években és a családi háttérben keresendő. Az iskolai tanulási kudarcok hatására a gyermekben olyan pszichés tünetek alakulnak ki (érzelmi labilitás, szorongás, önbizalom hiánya, hiperaktivitás stb.), amelyek kedvezőtlen magatartási megnyilvánulásokat eredményeznek. Ehhez társulnak olyan szociális kapcsolati zavarok, mint például a nem megfelelő anya-gyermek kapcsolat, az ingerszegény környezet, az elhanyagolt családi háttér stb.

Az egyes képességek terén jelentkező elmaradás, lassúbb fejlődés rendszerint más pszichikus folyamatokkal is kapcsolatos. Például a felidézés nehézségei többnyire az észlelés és a megfigyelés folyamatainak elégtelenségeivel is összefüggenek, ezért elképzelhetetlen egy-egy képesség elszigetelt fejlesztése. Mindig a különböző intellektuális és érzelmi tényező együttes feltárására és fejlesztésére törekszünk.

A tanulók egy része szociális, műveltségi hátránnyal küzd. Felzárkóztatásukhoz a tanórán kívüli korrepetálások, speciális, egyéni foglalkozások nyújtanak segítséget, és lehetővé teszik a hátrány minimalizálását vagy lehetőség szerinti megszüntetését. Ennek leghatékonyabb eszközei a rendszeres kapcsolattartás, beszélgetés, családlátogatások, szülői értekezletek, fogadónapok, nyílt tanítási napok. Gyakran az otthoni környezet nevelési hiányosságait is az iskolában kell pótolni.

A szülők nagy része nem motivált arra, hogy gyermekét a tanulásban segítse, de még arra sem, hogy teljesítményét értékelje. Ezért kiemelt helyen kell foglalkozni a helyes tanulási szokások és képességek kialakításával, a helyes önértékeléssel. Általános feladatunk súlyos magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő tanulóknál a szakértői bizottságokkal való kapcsolat felvétele, és szakvélemény kérése.

A szakértői bizottságok pszichológusainak javaslatai alapján, pedagógiai módszerekkel a tanuló támogatása, osztályközösségbe történő visszaillesztése, és kapcsolatainak javítása osztály-és iskolatársaival a pszichológus és a fejlesztő pedagógusok közreműködésével. A kitűzött célok elérése érdekében folytatott tevékenység alatt mindvégig előttünk áll, hogy minden gyerek individuum.

A fejlesztő munka eltér a „hagyományos” pedagógiai tevékenységtől. A fejlesztés nem felzárkóztat, hanem olyan képességeket fejleszt, melyek a gyerekek iskolai teljesítményét javítják.

A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével és aktív támogatásával végezhető. A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés stb.). Fő célunk minden tanuló számára lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi–lelki és szociális kibontakozást, hogy belső harmóniában, önmagával és környezetével egyensúlyban éljen.

### **A fejlesztésbe bekerülők köre**

- Azon tanulók, akik az intelligencia szintjük alapján elvárhatóan lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt mutatnak.
- A tanulási képességeket vizsgálószakértői és rehabilitációs bizottságok (továbbiakban: szakértői bizottságok tanulási képességvizsgálata alapján részképesség zavarokkal, tanulási nehézséggel, illetve másodlagosan kialakuló magatartási zavarokkal küzdenek.

### **Szervezeti formái**

- Egyéni fejlesztés (1-3 fő), felzárkóztatás
- Kiscsoportos fejlesztés (4-6 fő), a szakvéleményben illetve a szakértői véleményben rögzített óraszámok szerint.

### **A felzárkóztató tevékenység**

A felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozást differenciáltan, illetve kiscsoportos foglalkozások keretében oldjuk meg.

### **A felzárkóztatás célja**

- A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály, illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.
- Készségek, képességek fejlesztése.
- A napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése.
- Valamely részképesség területén megnyilvánuló hátrány kompenzálása.
- Viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében.
- Pályára irányítás, pályaválasztás, a beiskolázás segítése

### **1.4.5. A tehetséggondozás pedagógiai tevékenységei**

Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagost meghaladó teljesítmény tud létrehozni.



Így pedagógusainktól a kiemelt figyelmet igénylő tanulóink másik nagy területe a tehetséggondozás.

Tehetségük tekintetében kiemelkedő tanulóinkkal a tanórák keretében csoportbontásban, differenciáltan vagy külön foglalkozásokon, szakkörökön, délutáni program keretében, esetleg mentorprogramban kell foglalkoznunk. A tehetség kibontakozása mindig fejlesztő munka eredménye. Egyre több lehetőséget kell adnunk tanulóinknak az érvényesülésre országos és regionális versenyeken, hogy bizonyíthassák átlagfeletti tudásukat. Segítenünk kell előrehaladásukat, továbbtanulási lehetőségeiket. Minden pedagógus, de elsősorban az oktatók, pedagógusok és az osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről. E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt, és a legszorosabb együttműködést igényli a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel. A gyakorlati oktatásban különleges tehetséget felmutató tanulók fejlesztése a gyakorlati képzésben részt vevő gazdálkodó szervezetekkel való együttműködés keretében folyik. A tehetséggondozás módszereiben célirányos tanulásszervezési eljárásokat alkalmazunk, ösztönözzük a pedagógusok szakirányú továbbképzéseit (tanulásmódszertan, tehetségdiagnostika). A személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése mellett szükség esetén a kiugró tehetségek megfelelő fejlesztéséről a megyei pedagógiai szakszolgálat szakembereit is igénybe vesszük.

#### **1.4.6. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok**

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység irányításáról, illetve felügyeletéről az intézmény vezetői, az ifjúságvédelmi felelős tanár és az osztályfőnök gondoskodik. Az érintett tanulók, szociokulturális hátrányuk visszaszorítása érdekében az alábbi módokon kaphatnak segítséget, támogatást

- szükség esetén felzárkóztató foglalkozások szervezése vagy az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás, egyéni fejlesztési terv alapján
- pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadás, a szülő(k) bevonásával
- kulturális programokon való részvételük támogatása

#### **A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos tevékenységeink**

A HH és HHH tanulók nyilvántartása osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős, az igazgatóhelyettes feladata.

#### **Feladataik a következők:**

A hátrány meghatározása (kérdőív, személyes beszélgetés a tanulóval és a szülővel, a szociokulturális háttér felmérése).

Ifjúságvédelmi felelősök tevékenysége a nyilvántartás mellett a szociális és hatósági intézményhálózattal való kapcsolattartást is biztosítja.

Együttműködik az iskolák minden érintett oktatójával, pedagógusával, a diákönkormányzattal, tagja az osztályfőnöki munkaközösségnek és kapcsolatot tart az egészség-és környezeti neveléssel is foglalkozó munkaközösségekkel.

Segítséget nyújt a kortárs segítő hálózat kiépítéséhez és a segítők koordinálásához.

Szükség esetén az iskolaorvos, illetve a védőnő tájékoztatása

A szociális hátrányok enyhítését célzó feladatok, illetve tevékenységek meghatározása.

Az elért eredmények félévente történő értékelése, tanév végi beszámoló a tanévsorán elvégzett feladatokról.

### **Iskoláink a nevelési tanácsadóval, és a gyermekjóléti szolgálattal az alábbi területeken működnek együtt**

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Ingyenes tankönyv biztosítása a jogszabályi kereteknek megfelelően.
- Felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások a szakértői vélemények alapján készült intézményvezetői határozatok alapján.
- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai.
- Pályaorientáció.
- A szülőkkel való együttműködés.
- A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.
- A szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.
- A hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelét segítő pályázatok, illetve egyéb lehetőségek figyelemmel kísérése

#### **1.4.7. Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok**

A nagykorúsághoz közel, fiatalabb tanulóink körében ennek a feladatnak a klasszikus esete kevésbé gyakori, a mégis előforduló problémák kezelése az osztályfőnök feladata, szükség lehet azonban külső támogatásra e téren. Ilyenkor az iskola speciális felkészültségű pedagógus szakemberektől kérhet segítséget (pszichológus, fejlesztő, drogrevenő), ők veszik kezükbe a tanuló ügyét.

Iskolánkban kimunkáljuk a „patronáló tanár” intézményét, aki egy-két tanulóval közvetlen, „spontán” kapcsolatban van, és egyéni gondjaik megoldásában támogatja pártfogoltjait. (Itt a kulcsszó a spontaneitás, ami nehezen feloldható ellentmondásban áll azzal, hogy ezt mégis szervezett, tudatos módon kívánjuk megvalósítani.)

Az ifjúságvédelmi tájékoztatás megvalósításának egyik alapvető módja nálunk a meghívott előadó (rendőrségi, drogmegelőzési szakember, iskolaorvos) beszélgetése a tanulókkal, személyes tanácsadása, de bármilyen aktuális téma kapcsán sort keríthetünk az önsorsrontó életmód, a káros szenvedélyek elleni fellépésre.

Éppen tanulóink „felnöttebb” korosztálya miatt mindegyik képzési formában kiemelt fontosságúnak tartjuk, hogy a családalapításhoz közel (vagy már túl) lévő fiatalokban megerősítsük a testi-, lelki egészség igényét, ráébresszük felelősségükre önmaguk és családjuk életéért, jövőjéért. Erre sajátosan jó alkalmat szolgáltat, hogy egy-egy csoportban, különféle élethelyzetben, családi állapotban lévő tanulók vannak együtt.

Iskolánkban sajátossága, hogy ezek az eltérő élethelyzetek ráadásul etnikai különbözőséggel „súlyosbítva” is előfordulnak, így kiváló alkalmat szolgáltatva — és kihívást jelentve — a köznapi diszkrimináció tetten érésére és az ellene való nevelésre.

Napi oktató-nevelő munkánk során egyre gyakrabban tapasztaljuk, hogy a szülők egyre nagyobb része a kívánatosnál kevesebb időt, figyelmet tud fordítani gyermekére. Ma a fiatal

korosztály sok esetben marad egyedül gondjaival, megválaszolandó kérdéseivel, és ha otthon nem kap segítséget, akkor az iskolának kell felvállalni ezt a feladatot. Ezen a területen olyan tevékenységet folytatunk, amely az egyéni, személyre szabott törődést állítja a középpontba, lelkiismeretes osztályfőnöki, illetve szaktanári odafigyeléssel segíti az érintett diákokat.

#### **1.4.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek**

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink nem nagyon választhatók le az összes többi nevelő, oktató tevékenységünkről.

Pedagógiai programunkban említésre kerül szinte minden e témába vágó tevékenységünk, ilyen irányú feladatunk, hiszen teljes tevékenységünket e cél szolgáltatásban végezzük, s munkánk minden momentuma a szociális, a szocializációs, mentális, etnikai, kommunikációs stb. hátrányokra tekintettel történik.

Minden vonatkozásban tekintettel vagyunk a tanulók szociális gondjaira, kerülünk minden költséges iskolai előírást (kötelező taneszközök), igényt. Arra is ügyelünk, hogy a tanulók saját maguk se tegyenek társaikra anyagilag megterhelő kezdeményezéseket.

A súlyos szociális hátrányok kezelését (taneszköz-juttatás, anyagi támogatás) pályázati források felkutatásával, civil szervezetek, kisebbségi szervezetek támogatásával próbáljuk megoldani.

Ezt a tevékenységet elsősorban az osztályfőnökök koordinálják, aki a veszélyeztető okok, hátrányos helyzet megszüntetése, a tanulók problémáinak megoldása érdekében kapcsolatot tart fenn iskolán belüli és iskolán kívüli intézményekkel, személyekkel. Az iskolán kívül fontos a kapcsolat a nevelési tanácsadóval, családsegítő központtal, pályaválasztási tanácsadóval, pszichológussal, a szenvedélybetegeket ellátó információs irodával.

**Az esélyegyenlőség érdekében a szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek:**

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- felzárkóztató órák,
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai,
- a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése,
- a továbbtanulás irányítása, segítése,
- A szociális hátrányok enyhítése érdekében az osztályfőnökök a bűnmegelőzési témákhoz a rendőrségtől előadókat, szakembereket segítségét kérhetik. Az osztályfőnöki órák keretében kiemelten foglalkozni kell a kulturált emberi kapcsolatok kialakításának követelményével. El kell utasítani mindennemű agressziót az iskolában.

### **1.5. A tanulóknak a szakképző intézményi döntési folyamataiban való részvételi joga gyakorlásának rendje**

Az iskola a tanulók a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a diákköröket hozhatná létre, amelyek létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti. A diákkörök döntési jogkört gyakorolnak saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

Intézményünkben nem működik a diákönkormányzat, de a jövőben megadjuk a lehetőséget annak létrehozására az alábbiak szerint:

## **Diákönkormányzat**

A tanulók, a diákkörök a tanulók érdekeinek képviselőjére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg öt éves időtartamra.

### **A diákönkormányzat véleményét nyilvánít:**

- a házirend elfogadása előtt,
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,

A diákönkormányzat véleményét nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

### **A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:**

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről,

A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni.

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola, a helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola, a kollégium működését.

## **Diákközgyűlés**

A diákközgyűlés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi.

A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.

A szakképzési törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) kormányrendelet 157-160.§ alapján a szakképző intézmény tanulójának joga van arra, hogy

- a szakképző intézmény szakmai programjának keretei között - válasszon a választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá oktatók közül,
- kérje a foglalkozásokon való részvétel alóli felmentését, illetve korábbi tanulmányai beszámítását,

- igénybe vegye a szakképző intézményben rendelkezésre álló eszközöket, a szakképző intézmény létesítményeit és a szakképző intézményi könyvtári szolgáltatást,
- lelki, testi és értelmi fejlődését elősegítő védelemben részesüljön a szakképző intézmény által biztosított számítógépeken való internet-hozzáférés során,
- vallási, világnézeti vagy más meggyőződését, nemzetiségi önazonosságát tiszteletben tartásuk, és azt kifejezésre juttassa, feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem ütközik jogszabályba, nem sérti másoknak ezt a jogát, és nem korlátozza a társai tanuláshoz való jogának gyakorlását,
- kollégiumi ellátásban részesüljön,
- kérelmére - jogszabályban meghatározott eljárás szerint - független vizsgabizottság előtt adjon számot tudásáról,
- jogszabályban meghatározottak szerint vendégtanulói jogviszonyt létesítsen,
- kérje az átvételét másik szakképző intézménybe vagy köznevelési intézménybe,
- képességeit, érdeklődését és adottságait figyelembe véve továbbtanuljon.
- a szakképző intézményben biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki,
- állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban - különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban - részesüljön, és életkorától függetlenül a pedagógiai szakszolgálat intézményéhez forduljon segítségért.
- a szakképző intézményben, családjának anyagi helyzetétől függően - jogszabályban meghatározott esetekben - kérelmére térítésmentes vagy kedvezményes étkezésben, tanszerellátásban részesüljön, továbbá, hogy részben vagy egészben mentesüljön a tanulókat terhelő költségek megfizetése alól, vagy engedélyt kapjon a fizetési kötelezettség teljesítésének halasztására vagy a részletekben való fizetésre, rendszeres egészségügyi felügyeletben és ellátásban részesüljön,
- kérelmére, indokolt esetben szociális ösztöndíjban, szociális támogatásban részesüljön.
- részére a tájékoztatás nyújtása és az ismeretek közlése tárgyilagosan és többoldalú módon történjék,
- hozzájusson a jogai gyakorlásához szükséges információkhoz, tájékoztassák a jogai gyakorlásához szükséges eljárásokról,
- az oktatási jogok biztosához forduljon, jogai megsértése esetén - jogszabályban meghatározottak szerint - eljárást indítson, továbbá igénybe vegye a nyilvánosságot.
- a tanulónak joga van arra, hogy az állami szakképző intézményben fakultatív hitoktatásban részesüljön.
- az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdéssel, az oktatójának munkájáról, a szakképző intézmény működéséről, továbbá tájékoztatást kapjon személyét és tanulmányait érintő kérdésekről, valamint e körben javaslatot tegyen, továbbá kérdést intézzen az intézményvezetőhöz, oktatóhoz, a képzési tanácshoz, a diákönkormányzathoz, és arra legkésőbb a megkereséstől számított tizenöt napon belül - a képzési tanácstól a tizenötödik napot követő első ülésen - érdemi választ kapjon,
- iskolai művelődési, művészeti, ismeretterjesztő, sport- és más körök létrehozását kezdeményezze, annak tagja legyen vagy más módon részt vegyen annak munkájában,
- személyesen vagy képviselői útján - jogszabályban meghatározottak szerint - részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában,

- választó és választható legyen a diákképviselőben,
- a diákönkormányzathoz fordulhasson érdekképviselőként, továbbá kérje az őt ért sérelem orvoslását.

## **1.6. A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, a képzésben részt vevő személy, az oktató, a szakképző intézmény és a szakképző intézmény partnerei együttműködésével kapcsolatos feladatok és egymással való kapcsolattartásuk formái**

Az intézményben a gimnáziumi nevelés-oktatásban tanulnak kiskorú tanulók, mert e köznevelési feladatban folytatunk nappali nevelés-oktatást. A szakképzésben érettségire épülő szakképzést folytatunk, ahol már felnőttoktatást folytatunk. A szakképzési törvény külön rendelkezik a kiskorú tanulók törvényes képviselőinek jogairól és kötelességeiről.

### **1.6.1. A kiskorú tanuló törvényes képviselőjének jogai és kötelességei**

#### **A kiskorú tanuló törvényes képviselőjének jogai**

- gyermeke vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanuló adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási, világnézeti meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel, a gyermekével vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanulóval közösen válasszon szakképző intézményt,
- a szakképző intézmény szakmai oktatási tevékenységét megismerje és gyermeke vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanuló előrehaladásáról tájékoztatást kapjon,
- véleményét szabadon kifejezze, részt vegyen az érdekeit képviselő szervezetekben.

#### **A kiskorú tanuló törvényes képviselőjének kötelessége**

- biztosítsa gyermeke vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanuló tankötelezettségének teljesítését,
- gondoskodjon gyermeke vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanuló értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,
- gondoskodjon arról, hogy gyermeke vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanuló teljesítse kötelességeit, - a szakképző intézménnyel együttműködve - megadja ehhez minden tőle elvárható segítséget, továbbá figyelemmel kíséri gyermeke vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanuló fejlődését, tanulmányi előmenetelét,
- tiszteletben tartsa a szakképző intézmény más alkalmazottainak emberi méltóságát és jogait, tiszteletet tanúsítson irántuk.

### **1.6.2. Az iskola és a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének kapcsolattartása**

A nappali képzésben az osztályfőnökök évente két alkalommal szülői értekezletet tartanak, meghatározott program szerint. Rendkívüli esetben több szülői értekezletet is összehívhatnak. A köznevelési törvény alapján a szülők meghatározott jogaik érvényesítésére és kötelességük teljesítésére szülői közösséget hoznak létre. A szülői közösség tagjait az első osztály szülői értekezleten a szülők választják meg, osztályonként két főt. A szülői közösség jogosult eljárni valamennyi szülő képviselőjében, illetve az intézmény egészét érintő ügyekben.

Minden évben két alkalommal az iskola igazgatója tart évfolyam szülői értekezletet, év elején a 9. évfolyam szülőinek, tavasszal, pedig a 10. évfolyam szülőinek.

A szakképzési törvény 101. §-a alapján a szakképző intézményben

- a) a tanulók jogainak érvényesítése és kötelességük teljesítésének elősegítése érdekében,
  - b) a nevelő-oktató munka támogatása,
  - c) az oktatói testület, a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek és kiskorú tanuló esetében a kiskorú tanulók törvényes képviselői, a fenntartó, továbbá a szakképző intézmény működésében érdekelt más szervezetek együttműködésének előmozdítása, és
  - d) a helyi közösségek érdekeinek képviselete céljából
- a Kormány rendeletében meghatározott tagokból álló, a szakképző intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben **véleményező és javaslattevő testületként működő képzési tanács** hozható létre.

### **Intézményünkben még nem jött létre a képzési tanács.**

A minden évben megrendezendő nyílt hét keretében pedig a helybeli és a környék 8. osztályos tanulói szüleinek tart az igazgató vagy az igazgatóhelyettesek pályaválasztási szülői értekezletet.

Fogadóórás szülői értekezletet két alkalommal tartunk, amelyen minden nevelőtestületi tag kötelezően jelen van.

Rendszeres írásbeli tájékoztatás ajánlott levél formájában, a következő esetekben történik az intézmény részéről:

- az intézménybe való felvételtől,
- a tanulói jogviszony megszűnéséről,
- a tanköteles tanuló első igazolatlan mulasztásakor,
- a fegyelmi eljárás időpontjáról.

Az iskola, köteles a szülőt értesíteni a tanköteles tanuló első alkalommal történő igazolatlan mulasztásakor, továbbá abban az esetben is, ha a nem tanköteles kiskorú tanuló igazolatlan mulasztása a tíz órát eléri. Az értesítésben fel kell hívni a szülő figyelmét az igazolatlan mulasztás következményeire. Ha az iskola értesítése eredménytelen maradt, és a tanuló ismételt igazolatlanul mulaszt, az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködését igénybe véve megkeresi a tanuló szülőjét.

Az iskolai rendezvényeken való részvételre meghívók segítségével módot adunk a szülőknek. A pedagógus legfontosabb partnerei a célok megvalósításához a szülők. Célszerű minél gyakrabban megszólítanunk, megkérdeznünk a partnerek – szülők - véleményét mennyire elégedettek, elégedetlenek az iskola működésével, milyen elvárásokat fogalmaznak meg az intézmény számára.

### **1.6.3. A tanuló és az oktató együttműködésének formái**

Az iskola, a tanár, az oktató, a diák (esetleg szülője) közötti kapcsolattartás, együttműködés a mi tanulóink esetében sok akadályba ütközik.

Nagy súlyt fektetünk arra, hogy a szülő vagy a felnőtt tanuló mindig választ kapjon problémáira. Ennek kiemelt szerepe van a beiratkozásnál, nappaliról való átiratkozásnál. Ilyenkor a szülőt

vagy a tanulót mindig személyesen fogadja az iskolatitkár és az intézmény vezetője, s meghallgatásuk alapján dönti el az osztályba sorolást.

Hangsúlyozzuk, hogy személyes gondjaikkal mindig keressenek meg bennünket, hogy optimális megoldást találjunk, hiszen oktatási rendszerünk mai változó állapotában — különösen a nálunk jelentkező réteg számára — az eligazodás nagyon nehéz.

Valójában ez a „kapcsolattartás” szerves része nevelő-oktató, a tanulót támogató, irányító munkánknak, hiszen ez a személyes, bizalmas „felmérés” tartalmazza a tanuló személyiségének felmérését, az egyénre szóló tanulási stratégia tervezését, miközben pl. a kommunikációs hátrányok terápiáját jelenti. Legnagyobb előnye pedig a tanuló saját kezdeményezésében, a „nem hivatalos” formában rejlik.

Segítjük a továbbtanulók jelentkezését is.

#### **1.6.4. Az oktatói testület együttműködése**

Az oktatói testület az iskola legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve, mely az iskolán belül saját munkájában, intézményegységenként önálló közösséget képez. Tanévenként szükség szerint az aktuális feladatokról munkaközösségi tanácskozást tartanak (iskolafokozat, szakmák szerint), ahol sajátos problémáikról — az iskola más közösségeit nem érintő kérdésekben — önálló döntést hozhatnak.

Ezek a munkaközösségek egyben a pedagógusok, az oktatók együttműködésének elsődleges szervei. (Ezen belül: egy osztályban tanítók, azonos szaktárgyat tanítók, aktuálisan egy vizsgabizottságot, egy érettségi-bizottságot alkotók közösségei is az együttműködést, munkánk összehangolását szolgálják.)

A tanulók személyiségét fejlesztő célkitűzéseinknek, felzárkóztató és tehetséggondozó (tehetség-felkutató) munkánknak kulcsszereplői a tanárok. Csak ezeket a célokat elfogadó, elveinket magáénak valló, jól képzett és példás személyiségű pedagógusokkal valósíthatjuk meg terveinket.

A felnőttoktatás, a hátránykezelés, felzárkóztatás specialitásai további szempontokat adnak, amelyek érvényre juttatása vagy elhanyagolása rányomja bélyegét munkánkra, a testületünk közös tevékenységére, eredményességére, tanulóink és környezetünk elégedettségére, munkánk általános megítélésére.

Tanulóink szinte kivétel nélkül többé-kevésbé veszélyeztetett helyzetben vannak, sérültek, önértékelésük, kritikai érzékük, igazságérzetük nem megfelelő mértékű, magatartásuk, viselkedésük különböző irányú szélsőségeket mutat. Ebben a helyzetben „taníthatóságuknak” alapfeltétele a tanár, az oktató, az iskola részéről az ő másságuk elfogadása, személyiségük tiszteletben tartása, maximális tapintat, tolerancia stb. Ezeket a — minden közösségben élő embertől elvárható — vonásokat, viselkedési normákat minden pedagógustól meg kell követelni. A felnőttoktatásban dolgozó „andragógus szakemberekre” olyan mértékben kötelező érvényűek ezek a követelmények, hogy akár az alkalmassági vizsgát is be lehetne vezetni. Minthogy erre mód nincs, célszerű bizonyos alapvető személyiségjegyeket (higgadság, türelem) és a szakmai gyakorlottságot, felnőttoktatói tapasztalatot kiemelt alkalmazási szempontként kezelni.

Ezek a tények arra mutatnak, hogy az adott feladatokra, a felnőttoktatói munkára csak a szívesen és önként vállalkozó tanárt célszerű alkalmazni.

A kiemelt jelentőségű kötelező tantárgyak, az informatika és az idegen nyelvek miatt gondoskodni kell megfelelő végzettségű főállású szaktanárokról.

Az oktatók, tanárok és osztályfőnökök adminisztrációs terheinek csökkentése miatt, továbbá az adminisztrálás, a dokumentálás egységes, megbízható — számítógépes — színvonala



érdekében az iskolában e feladatok legnagyobb részét az iskolatitkár végzi. Az iskolatitkárnak ily módon folyamatos és egyenrangú a kapcsolata a tantestület minden egyes tagjával és meghatározó szerepe van a tanulókkal való érintkezésben is, így fontos pedagógiai tényezőként szerepel.

Iskolánk minden pedagógusa, oktatója az alkalmazásával egy időben átvett, a felnőttoktatási sajátosságoktól determinált, személyre szóló — megismert és elfogadott munkaköri leírások szerint látja el feladatait. Új munkatárs határozatlan vagy határozott idejű munkaszerződést csak az adott intézményegység munkájával és ezzel a Pedagógiai - Andragógiai Programmal való megismerkedése és annak elfogadása után kap.

Az oktatói testület tagjai munkájukat iskolatípusonként, szaktárgyanként, szakmánként összehangoltan, közvetlenül az intézmény vezetőjének irányításával, az iskola céljait, alapelveit elfogadva, magukévá téve, de teljes szakmai önállósággal végzik. Kötelesek a fentiek szellemében, az iskola belső szabályzatainak és a közösen kialakított, az éves munkatervben meghatározott és elfogadott céloknak megfelelően ellátni munkájukat.

### **1.6.5. Együttműködés sajátos felnőttoktatási vonatkozásai**

Egyedi sajátossága iskolánknak, hogy nagykorú tanulóink már csak maguk állnak kapcsolatban az iskolával, szülői, családi támogatásról csak ritkán beszélhetünk. Igyekszünk tanórán kívüli programokkal, fogadóórán, nyílt napon stb. kötetlenebb kapcsolatot kialakítani a jobb együttműködés céljából.

#### **Munkáltató, (ha van ilyen)**

Az iskola kapcsolatainál említett formákban fordul elő (pl. a tanuló képzését igénylő, támogató munkahelyi vezetés, a gyakorlati oktatásban részt vállaló „műhely”).

#### **Család (házastárs, gyerek...)**

Különös sajátoságként nálunk előfordul a tanuló házastársával, gyermekével való találkozás. Ennek sok esetben rendkívül erős pozitív motiváló hatása van.

#### **Sajátos tanár diák viszony**

A korosztály és társadalmi helyzet tekintetében olykor érdekes szituációban lévő felnőtt tanuló és tanára között olykor „kényes” helyzet alakulhat ki. A problémákat csakis a pedagógusnak a tanuló személyiségét elfogadó, tiszteletben tartó, erősségeit hangsúlyozó hozzáállása előzheti meg.

Ugyanakkor a felnőtt korosztály sokkal „hálásabb” alanya a tanításnak, nagyra értékeli, tiszteli a nála tanultabb, többet tudó pedagógust, de csak akkor, ha az nem él vissza helyzetével.

#### **Szakmai képzési helyet biztosító partnerek**

Erre az együttműködésre minden szakképzési programunknál külön is kitérünk, hiszen meghatározó jelentőségű munkánkban.

## 1.7. A tanulmányok alatti vizsga szabályai

### 1.7.1. A tanulmányok alatti vizsgák

A tanulmányok alatti vizsgák fajtái

- osztályozó vizsga,
- a különbözeti vizsga,
- a pótló vizsga
- javítóvizsga
- ágazati alapvizsga – a szakképzésben

#### Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentették a foglalkozáson való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a szakképzésben tanulóknál a szakképzési törvény végrehajtási rendeletében, gimnáziumi tanulóknál a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott időnél többet mulasztott, és az oktatói testület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Kivétel ez alól, ha a tanulónak engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget. Osztályozó vizsgát a szakképző intézmény a tanítási év során bármikor szervezhet. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

#### A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személyek mulasztásának szabályai

- **Mulasztás a szakirányú oktatás során szorgalmi időszakban**  
Ha a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek a szorgalmi időszakban teljesítendő **szakirányú oktatásról** való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja az adott tanévre vonatkozó **összes szakirányú oktatási idő húsz százalékát**, a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy tanulmányait csak az **évfolyam megismétlésével folytathatja**.
- **Mulasztás a szakirányú oktatás során szorgalmi időszakon kívül**  
Ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlatról való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja a szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak húsz százalékát, a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az évfolyam követelményeit nem teljesítette és magasabb évfolyamba nem léphet. Az igazolatlan mulasztás nem haladhatja meg a szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak öt százalékát. Az

igazolatlan mulasztást a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy pótolni köteles. Ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy mulasztása az e bekezdésben meghatározott mértéket eléri, és a mulasztását a következő tanév megkezdéséig pótolja, magasabb évfolyamba léphet.

- **Mulasztás igazolása**

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy mulasztását annál a szakirányú oktatást folytató szervezetnél igazolja, akinél a szakirányú oktatását teljesíti.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 143. §-ának alábbi bekezdései az osztályozó vizsgára vonatkozóan alkalmazandók.

- Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, ha a szorgalmi időszakban húsz tanóránál többet mulasztott igazolatlanul.
- Ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint ötven százalékáról távol maradt, félévkor és év végén minden esetben osztályozó vizsgán köteles számot adni tudásáról. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható. Az osztályozó vizsga helyéről és időpontjáról a vizsgát legalább tíz nappal megelőzően értesíteni kell a vizsgát szervező intézmény feladat ellátási helye szerint illetékes járási hivatalt.
- Ha a tanuló az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelmények egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt történő teljesítésével összefüggő osztályozó vizsgát kíván tenni, az intézmény vezetője a vizsga megkezdése előtt legalább harminc nappal a vizsgázói létszám, az évfolyamok feltüntetésére, valamint a vizsgabeosztás megküldése mellett a megyeszékhely szerinti járási hivatal vezetőjétől vizsgabiztos kirendelését kéri.

## **Különbözeti vizsga**

Különbözeti vizsgát kell tennie annak a tanulónak, aki másik iskolából érkezik iskolánkba és az általa eddig tanultak, illetve az iskolánk helyi tantervében szereplő tananyag közötti tartalmi vagy tantárgyi különbség van (az elvégzett évfolyamokat beszámítjuk más iskolatípusból is).

Különbözeti vizsgát a tanuló abban a szakképző intézményben tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja. A különbözeti vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni.

A 20/2012. EMMI rendelet 77.§ (2) bekezdése alapján, a tanuló magasabb évfolyamban is folytathatja a tanulmányait a számára meghatározott vizsgák letételéig. Amennyiben a vizsgákat eredményesen nem tudja teljesíteni a tanuló, úgy tanulmányait évközben alacsonyabb évfolyamon folytathatja.

## **Pótló vizsga**

A vizsgázó pótlóvizsgát tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha

- a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik,
- távol marad vagy
- a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek a feltételei megteremthetők.

A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításaig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

## Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, illetve a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

Javítóvizsga letételére az augusztus tizenötödikétől augusztus hónap utolsó napjáig terjedő időszakban az igazgató által meghatározott időpontban van lehetőség.

## Ágazati alapvizsga

Az ágazati alapoktatást

- a technikum kilencedik és tizedik évfolyamán és a szakképző iskola kilencedik évfolyamán,
- a kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

A tanuló a sikeres **ágazati alapvizsgát követően** a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatja tanulmányait azzal, hogy az általa választott szakmáról az ágazati alapoktatás során az igazgató által meghatározott időszakon belül kell nyilatkoznia.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapoktatásban való részvétele alapján bocsátható.

Az ágazati alapvizsga lebonyolítására a tanulmányok alatti vizsga szabályait kell alkalmazni a következő eltérésekkel:

- Az ágazati alapvizsgát a szakképző intézményben kell az Szkt. 91. § (3) bekezdése szerinti vizsgabizottság előtt letenni.
- Az ágazati alapvizsga vizsgafeladatait és azok javítási-értékelési útmutatóját a képzési és kimeneti követelményekhez igazítottan a szakképző intézmény határozza meg.
- Az ágazati alapvizsgához kapcsolódó javító- és pótlóvizsga letételére az ágazati alapvizsgát követő hatvan napon belül kell lehetőséget biztosítani.
- A tanuló magasabb évfolyamba nem léphet, a tanuló és a képzésben részt vevő személy a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel nem vehet részt, ha sikertelen ágazati alapvizsgát tett.
- Nem kell ágazati alapvizsgát tennie és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni annak a tanulónak, illetve képzésben részt vevő személynek, aki korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit. Ebben az esetben a szakmai vizsga eredményét - az ágazati alapvizsga eredményének figyelmen kívül hagyásával - a szakmai vizsga

vizsgatevékenységeinek egymáshoz viszonyított súlyozásának megfelelően kell megállapítani.

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 91. §-a alapján a szakképzésben tanulóknak ágazati alapvizsgát kell tenni az alábbiak szerint:

- Az ágazati alapvizsga állami vizsga, amely a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit országosan egységes eljárás keretében méri. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy **az ágazati alapoktatás elvégzését követően** tehet ágazati alapvizsgát.
- Az ágazati alapvizsga az adott ágazatba tartozó valamennyi szakma tekintetében azonos szakmai tartalmát **a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg.**
- A szakképző intézmény által szervezett ágazati alapvizsgát a szakképző intézmény oktatóiból és az elnökből álló **vizsgabizottság előtt kell letenni.** A vizsgabizottság elnökét a szakképző intézmény székhelye szerint illetékes területi gazdasági kamara delegálja. A vizsgabizottság elnöke a Kormány rendeletében meghatározott díjazásra jogosult.
- Az ágazati alapvizsga teljesítését az **év végén adott bizonyítványba kell bejegyezni.** Az ágazati alapvizsga bizonyítványba bejegyzett teljesítése a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott **munkakör betöltésére való alkalmasságot igazol.**

#### **A tanulmányok alatti vizsgák időpontjai**

- Különbözeti vizsgára tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni.
- Osztályozó és különbözeti vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni. Osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet.
- Javító vizsga letétele augusztus tizenötödikétől augusztus hónap utolsó napjáig történhet
- Ágazati alapvizsga az ágazati alapoktatás elvégzését követően tehető

#### **A tanulmányok alatti vizsgák egyéb jellemzői**

Az előzetes tanulmányok beszámításával a tanuló kérelmére az intézményvezető határozatban engedélyezheti egy vagy több évfolyam követelményeinek rövidebb idő alatti teljesítését, éppen ezért iskolánkban az osztályozó és különbözeti vizsgák december és január hónapokban történnek a vizsgaszabályzatnak megfelelően.

Ezen felül Osztályozó vizsga: első félév (az első félév lezárását megelőző utolsó tanítási héten és a második félév zárását megelőző utolsó tanítási héten az éves munkatervben meghatározva) akik hiányzásuk miatt nem osztályozhatók vagy év közben nem szerezték meg a kellő számú érdemjegyet.

Mivel nem tanköteles korú diákokról van szó, így az osztályozó vizsgákra minden esetben írásban kell jelentkezni a tanulónak.

Ha az osztályozó vizsgán nem jelenik meg javítóvizsgát tehet, ha itt sem jelenik meg a tanulmányait csak az intézményi regisztrációval folytathatja, aminek augusztus.31.-ig meg kell történnie ellenkező esetben a tanulói jogviszonya megszűnik

A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

A tanuló félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról.

A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.

A kormányhivatal által szervezett független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, akinek a vizsgázó hozzátartozója, továbbá aki abban az iskolában tanít, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll.

### **1.7.2. Az alkalmassági vizsga szabályai**

A szakképzésbe való bekapcsolódáshoz egyes szakmák elsajátításához alkalmassági vizsgára van szükség. A képzési program minden szakmánál tartalmazza, hogy szükség van-e bemeneti feltételként alkalmassági vizsgára.

## **1.8. A felvétel és az átvétel helyi szabályai, ehhez kapcsolódóan a szóbeli felvételi vizsga követelményei**

A tanuló az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel útján keletkezik. A felvétel jelentkezés alapján történik.

Az intézménybe jelentkezés szabálya március 1-ét követően folyamatosan lehet a következő tanévre jelentkezni a telephelyeken az osztályfőnököknél, az intézmény székhelyén, valamint az ügyviteli helyen. A tanulói jogviszony a beiratás napján jön létre.

### **1.8.1. A tanulók felvétele a gimnáziumi osztályokba**

#### **Felvétel a felnőttoktatás keretében esti munkarendben szervezett képzésekre a gimnáziumi osztályokba**

Az intézmény vezetője a 16. életévét betöltő jelentkezőt kérelmére felveszi.

A beiratkozáskor a jelentkezőnek be kell mutatni:

- személyazonosítására alkalmas, a jelentkező nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- a jelentkező által elvégzett iskolai évfolyamokról kiállított bizonyítványt.

A felvett tanuló szerepel az iskola tanulói nyilvántartásában.

Iskolánk felvételi követelményeket a gimnáziumi osztályok esti munkarendjére nem határoz meg. A jelentkezés feltétele: a jelentkezési lap kitöltése, valamint a korábbi iskolai végzettséget igazoló bizonyítványok bemutatása. Felvételt nyerhet, valamennyi tankötelezettségi kort betöltő magyar állampolgár, kimeneti korhatár nélkül.

#### **Felvétel a nappali gimnáziumi osztályokba**

A nappali gimnáziumi osztályok esetében központi felvételi vizsgát szervezünk. A központi felvételi vizsga eredménye alapján döntünk a felvételtől. Figyelembe vesszük még az általános iskolából hozott eredményeket is, valamint szóbeli felvételi elbeszélgetést is szervezünk. A szóbeli felvételi elbeszélgetés nem kötődik tantárgyhoz, általános tájékozódás a célja. A felvételi pontok számításához figyelembe vett 7. és 8. osztályos eredményeket a felvételi tájékoztatóban határozzuk meg.

### 1.8.2. A tanulók átvétele a gimnáziumi osztályokba

A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Az átvételi kérelemhez be kell mutatni:

- személyazonosítására alkalmas, a jelentkező nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- a jelentkező által elvégzett iskolai évfolyamokról kiállított bizonyítványt.

A jelentkező tanulót a vizsga időpontjáról tájékoztatni kell. A vizsgák szervezése a tanulói jogviszony keletkezésétől számított három hónap eltelte után lehetséges.

Iskolánk felvételi követelményeket nem határoz meg. A jelentkezés feltétele: a jelentkezési lap kitöltése, valamint a korábbi iskolai végzettséget igazoló bizonyítványok bemutatása.

Gimnáziumi tagozatra felvételt nyerhet, valamennyi tankötelezettségi kort betöltő magyar állampolgár, kimeneti korhatár nélkül.

9. évfolyamra	az általános iskola 8. osztályának elvégzését tanúsító bizonyítvány
10. évfolyamra	9. évfolyam elvégzését tanúsító iskolai bizonyítvány gimnázium, szakgimnázium, szakközépiskola elvégzését tanúsító bizonyítványok.
11. évfolyamra	10. évfolyam elvégzését tanúsító gimnáziumi, szakgimnáziumi bizonyítvány.
12. évfolyamra	11. évfolyam elvégzését tanúsító gimnáziumi, szakgimnáziumi bizonyítvány

Az iskolák helyi tantervének sokszínűségéből adódóan, az intézményvezető minden esetben határozatba foglalja a tanulói jogviszony létesítésének feltételeit.

A 20/2012. EMMI rendelet 77§ (2) bekezdése alapján, a tanuló magasabb évfolyamban is folytathatja a tanulmányait a számára meghatározott vizsgák letételéig.

Amennyiben a tanuló a különbözeti és osztályozó vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból 2 hónapon belül megismételheti. (írásbeli kérelme alapján) Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, vagy a tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

### A tanulók osztályba, csoportba történő beosztása

Az iskolába felvett tanulók osztályba, csoportba történő beosztásáról az iskola igazgatója dönt, a nevelőtestület véleményének kikérése, jelentkező kérelme figyelembevételével.

Azon tanulók átvételéről, akik valamely más iskolából átjelentkezve iskolánkban szeretnék folytatni tanulmányaikat, a tanulmányi eredmények, valamint az egyéb célszerűségi szempontok (például az eddig tanult tantárgyak) alapján az iskola igazgatója dönt. Az átvétel követelményeként előírt, illetőleg bizonyos esetekben az átvétel után kötelezően teljesítendő különbözeti és osztályozó vizsgákról az iskola igazgatója írásban tájékoztatja a tanulót.

### **1.8.3. A tanulók felvétele és átvétele a szakképző osztályokba**

A szakképzésről szóló törvény szerint a tanulói jogviszony **felvétellel** vagy **átvétellel** keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől és az átvételtől az igazgató dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre, a tanulót a tanulói jogviszonyon alapuló jogok és köteleességek ettől az időponttól kezdve illetik meg és terhelik. Jogszabály és a házirend egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

A szakképző intézmény a jogviszony létesítéséhez további feltételeket is meghatározhat, amelyeket a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra kell hozni. A feltételek teljesítéséhez kapcsolódó előkészítő tanfolyam térítési díj ellenében nem szervezhető.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésbe bekapcsolódhat

- technikum esetén az, aki érettségi végzettséggel rendelkezik,
- szakképző iskola esetén az, aki a közismereti kerettantervnek a középiskola kilencedik és tizedik évfolyamára vonatkozóan előírt követelményeit teljesítette.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy **a technikum kizárólag szakmai vizsgára felkészítő évfolyamába** bekapcsolódhat a középiskola befejező évfolyamának elvégzését követően, ha vállalja, hogy legkésőbb az első félév utolsó tanítási napjáig érettségi végzettséget szerez. Az első félév utolsó tanítási napjával megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, illetve a képzésben részt vevő személy felnőttképzési jogviszonya, ha az érettségi végzettség megszerzésére e bekezdésben meghatározott határidőig a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy érettségi végzettséget nem szerez.

#### **1.8.3.1. Egészségügyi alkalmassági vizsgálat**

Az intézményben szakképzés is folyik, ahol a felvételhez egészségügyi alkalmassági vizsgálatra is szükség lehet. Az egészségügyi alkalmassági vizsgálat annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre.

#### **1.8.3.2. Pályaalkalmassági követelmények**

A szakképzésbe történő bekapcsolódáshoz a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott pályaalkalmassági feltételek szerepelhetnek. Az előírt feltételek alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a szakmai vizsgára és a szakma végzésére.

A szakképző intézményben a szakmajegyzékben meghatározott szakmára felkészítő szakmai oktatás és szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik. A szakmai oktatás a képzési és kimeneti követelmények alapján **ágazati alapoktatásban és szakirányú oktatásban** történik.



### 1.8.3.3. Tanulói jogviszony a szakképzésben

A szakképzésben a tanuló tanulói jogviszonyban, a képzésben részt vevő személy felnőttképzési jogviszonyban áll.

- a **tanulói jogviszony** a szakképző intézmény és a tanuló között,
- a **felnőttképzési jogviszony** a szakképző intézmény, illetve a felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között jön létre.

A tanulói jogviszonyra a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 54-72. §-a vonatkozik, a felnőttképzési jogviszonyra az Felnőttképzésről szóló törvényt kell alkalmazni. **Az intézmény diákjai tanulói jogviszonyban állnak.**

Tanulói jogviszony tanköteles kiskorúval, továbbá a nappali rendszerű szakmai oktatásban részt vevő tanulóval hozható létre **annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a tanuló a huszonötödik életévét betölti.** A szakképző intézmény tanulójának tankötelezettségére az nemzeti köznevelésről szóló törvényt kell alkalmazni.

Szakmai képzés kizárólag felnőttképzési jogviszonyban szervezhető. Ha a tanuló szakmai képzésére a szakképző intézményben a szakmai oktatással vagy a köznevelési intézményben a szakgimnáziumi vagy a szakiskolai nevelés-oktatással párhuzamosan kerül sor, a szakmai képzés, illetve szakiskolában a szakmai oktatás tanulói jogviszony keretében is megszervezhető.

A tanuló osztályba vagy csoportba való beosztásáról - a szakmai munkaközösség, ennek hiányában az oktatói testület véleményének kikérésével - az igazgató dönt. Az osztálylétszám legfeljebb 32 fő, amely a fenntartó engedélyével legfeljebb húsz százalékkal túlléphető. A szakképző intézményben megvalósuló szakirányú oktatás csoportlétszáma legfeljebb 16 fő. A minimális osztály- és csoportlétszámot a fenntartó határozza meg.

### 1.8.4. A szóbeli felvételi vizsga követelményei iskolánkban

#### A gimnáziumi képzésre

Iskolánkban az esti munkarend szerinti felnőttoktatásra a gimnáziumi osztályokba nincs felvételi vizsga, a tanulók jelentkezés alapján kerülnek be. Szóbeli felvételi elbeszélgetést a nappali gimnáziumi osztályainkba jelentkező tanulók részére szervezünk. Az elbeszélgetés nem kötődik tananyaghoz, általános tájékozódás a célja.

#### A szakképző osztályokba

A szakképző osztályokba a bemeneti feltételek teljesítése a követelmény, amelyet jogszabályok írnak elő. Felvételi vizsgát nem tartunk szakképző osztályokba jelentkező tanulóink részére sem.

## **2. A KÖZISMERETI OKTATÁSRA ÉS AZ ÁGAZATI ALAPOKTATÁSRA VONATKOZÓ OKTATÁSI PROGRAM**

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) kormányrendelet 14. § (2) b) pontja értelmében „*a szakképző intézmény szakmai programja meghatározza a szakképző intézmény közismereti oktatásra és ágazati alapoktatásra vonatkozó oktatási programját.*”

A szakképző intézmények számára nincsenek külön, kötelező és egységes közismereti kerettantervek. A közismereti kerettantervek alkalmazásával kapcsolatban a szakképző intézményekre vonatkozóan a szakképzésről szóló törvény fogalmaz meg szabályozást.

A szakképző intézményben a szakmajegyzékben meghatározott szakmára felkészítő szakmai oktatás és szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik.

A szakmai oktatás a képzési és kimeneti követelmények alapján ágazati alapoktatásban és szakirányú oktatásban valósul meg.

A szakmai oktatás keretében az ágazati alapoktatással és a szakirányú oktatással párhuzamosan vagy attól függetlenül a közismereti kerettanterv szerinti oktatás folyik.

A szakképző intézményben a közismereti oktatás a közismereti kerettanterv alapján folyik. A szakképző intézmény a közismereti kerettanterv alkalmazása során az ágazati alapvizsga követelményeire tekintettel a közismereti tantárgyak témaköreit, tartalmát és óraszámait a köznevelési törvény előírásainak figyelembevételével, a heti időkeret és a tananyagtartalom megtartásával évfolyamok között átcsoportosíthatja.

### **2.1. A kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható foglalkozások megnevezése, száma, valamint megszervezésének és választásának elvei**

A köznevelési intézmény a nemzeti alaptantervben foglalt szabályozás alapján az iskola a pedagógiai programjának részeként a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tantervben meg kell nevezni az alapjául szolgáló kerettanterveket.

A többcélú szakképző intézmény szakmai programjának részeként elkészíti az oktatási programjának részeként a helyi óraterveit.

Az intézmény képzési struktúrája tartalmazza.

- a) a gimnáziumi nevelés-oktatás, és a
- b) technikumi szakmai oktatás alapfeladatait,
- c) a szakképző iskolai szakmai oktatás alapfeladatait

Ennek megfelelően oktatási programjának ez a fejezete külön tartalmazza a gimnáziumi képzés óratervét nappali nevelés-oktatásra vonatkozóan, valamint az esti munkarendben a felnőttoktatás keretében.

A kerettantervek meghatározzák:

- a nevelés-oktatás célját,
- a tantárgyi rendszert,
- az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát,
- a tantárgyak követelményeit,
- a tantárgyközi tudás- és képességterületek fejlesztésének feladatait,
- a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló időkeretet.

#### A kerettantervek

- értékrendszere tükrözi a NAT-ban meghatározott közös értékeket,
- biztosítják az adott pedagógiai szakaszt lezáró vizsgák követelményeire való felkészítést, felkészülést,
- azonosítható – koherens és indokolt – szaktudományi és tantárgy-pedagógiai tudományos világgépet, műveltségképet közvetítenek,
- segítik a differenciált tanulást, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való foglalkozást,
- kijelölik mind a kiemelt, mind az egyes műveltségi területekhez rendelt fejlesztési feladatokat,
- továbbfejleszthetők, adaptálhatók.

A jogszabály alapján az iskola a pedagógiai programjának részeként a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tantervben meg kell nevezni az alapjául szolgáló kerettanterveket.

Az intézmények számára a helyi tanterv készítéséhez a NAT 2020 *Alapóraszámok tanulási területenként kétéves bontásban* (II.2.1.1. táblázat) és *A tanulók heti kötelező alapóraszámja és maximális óraszámja évfolyamonként* (II.2.1.2. táblázat) az irányadó.

## 2.1.1. Gimnáziumi képzések

### 2.1.1.1. A gimnáziumi nappali képzés

#### A nappali képzés óraterve

A 2020/2021. tanévtől: tantárgyak, műveltségterületek, óraszámok a gimnáziumi nevelés-oktatás nappali képzésére a NAT alapján

Tantárgyak műveltségterületek szerint		Évfolyamok			
		9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom					
	<b>Magyar nyelv és irodalom</b>	3	4	4	4
Matematika					
	<b>Matematika</b>	3	3	3+1*	3+1*
Történelem és állampolgári ismeretek					
	<b>Történelem</b>	2	2	3	3
	<b>Állampolgári ismeretek</b>				1
Természettudomány és földrajz					
	<b>Természettudomány****</b>			2	
	<b>Fizika</b>	2	3		
	<b>Kémia</b>	1	2		
	<b>Biológia</b>	3	2		
	<b>Földrajz</b>	2	1	2*	2*
Idegen nyelv					

	Első élő idegen nyelv	3+1*	3+1*	4+1*	4
	Második idegen nyelv	3	3	3	3
<b>Művészetek*****</b>					
	Ének-zene	1	1		
	Vizuális kultúra	1	1		
	Dráma és színház*****			1	
	Mozgóképkultúra és médiaismeret*****				1
<b>Technológia</b>					
	Digitális kultúra	2+1**	1+1**	2	+1*
<b>Testnevelés és egészségfejlesztés</b>					
	Testnevelés	5	5	5	5
	Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
	Kötött célú órakeret*			4	4
		32	32	30	29
	<b>Kötelező alapóraszám</b>	<b>32</b>	<b>32</b>	<b>30</b>	<b>29</b>
	Szabadon tervezhető órakeret**..***	2	2	4***	5***
	<b>Maximális órakeret</b>	<b>34</b>	<b>34</b>	<b>34</b>	<b>34</b>

**A kötött célú órakeret felhasználása a 11-12. évfolyamon nappali munkarendben:**

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Matematika			1	1
Biológia			1	1
Földrajz			1	1
Első élő idegen nyelv			1	-
Digitális kultúra			-	1
Felhasznált kötött célú órakeret	-	-	4	4

**A szabad órakeret felhasználása a nappali munkarendben:**

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Első élő idegen nyelv	1	1		
Digitális kultúra	1	1		
Felhasznált szabad órakeret összesen	2	2	-	-

**Megjegyzés:**

- \*A 11. és 12. évfolyamon a kötött célú heti 4-4 óra mindkét évfolyamon a matematika, biológia, földrajz órákhoz került felhasználásra heti 1-1 órával, és heti 1 óra került a 11. évfolyamon az első idegen nyelvhez, a 12. évfolyamon pedig a Digitális kultúrához.
- \*\*A9. és 10. évfolyamon a szabad órakeret felhasználásra került.
- \*\*\*A 11. és 12. évfolyamon nem került felhasználásra a szabad órakeret, de később erre lehetőség lesz.
- \*\*\*\*A természettudományos ismeretek a gimnáziumban a 11. évfolyamon azon tanulóknak, akik nem tanulnak emelt óraszámú vagy fakultáción természettudományos tantárgyat, egy jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex

szemléletmóddal oktatott, a természettudományos műveltséget bővítő integrált természettudomány tantárgyat vagy a fizika, kémia, biológia, földrajz tantárgyak egyikét kell tanulniuk heti két óra időkeretben. Az óraterv a 11-12. évfolyamon a földrajz tantárgyat tartalmazza heti 2-2 órában, de ez változtatható az évfolyamok igényeihez igazodva.

\*\*\*\*\* A művészetre tervezett heti 1 óra a 11. évfolyamon megvalósulhat a dráma és színház, a vizuális kultúra, az ének-zene, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárggyal is. A dráma és színház a 11. évfolyamon a művészetek tantárgy keretében került beállításra az óratervbe, de ez változtatható.

- \*\*\*\*\*A dráma és színház vagy a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy a 12. évfolyamon kötelezően választandó. Az óraterv a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyat tartalmazza, de a dráma és színház is választható.

### 2.1.1.2. A gimnáziumi felnőttoktatás

#### A gimnáziumi felnőttoktatás óraterve

A 2020/2021 tanévtől: tantárgyi struktúra és óraszámok az iskolarendszerű felnőttoktatás esti tagozatán a 9-12. évfolyama számára

Tantárgyak	Évfolyam/ óraszámok			
	9.	10.	11.	12.
	Esti			
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány			2	
Kémia	1	1		
Fizika	1	1		
Földrajz	1	1		
Biológia	1	1		
I. Idegen nyelv	2	2	3	3
II. Idegen nyelv*	1	1	2	2
Művészetek			0,5	1
Digitális kultúra	1	1	0,5	
Mozgóképkultúra és médiaismeret vagy Dráma és színház				1
Osztályközösség-építés	1	1	1	1
<b>Összes óraszám</b>	<b>17</b>	<b>17</b>	<b>17</b>	<b>17</b>

- A 2021. évi LII. törvény 9.§ alapján 2021. V.28-tól nem kötelező a felnőttoktatásban a két idegen nyelv oktatása. A nemzeti köznevelésről szóló törvény 60.§ (9) bekezdése egy d) ponttal egészült ki, amely szerint *a felnőttoktatásban a két idegen nyelv oktatása*

*nem kötelező.* Amennyiben az intézményben a nevelőtestület úgy dönt, elegendő csak az első idegen nyelv oktatása a 2022-2023-as tanévtől a 9. évfolyammal kezdve.

A felnőttoktatásban a tervezési időkeret a 9-11. évfolyamon 36 hét, a 12. évfolyamon 32 hét.

### A felnőttoktatás tantárgyi rendszerének jellemzői

- ✓ újdonságként jelenik meg a **második idegen nyelv**, amelynek célja egyrészt a felsőfokú tanulmányokra történő előkészítés, másrészt esélynövelés a munkaerő-piaci szerepvállaláshoz.
- ✓ folytatódik a felnőtt tanulók **ismeretbővítése a művészeti ágakkal kapcsolatban**, és választható programként új elemként, önálló tantárgyként megjelentek a programban a dráma és színház, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak, amelyekben a tartalmi elemek kialakításánál figyelembe lett véve a felnőtt tanulók élethelyzete és életkora.
- ✓ testnevelés tantárgy nem szerepel a kerettantervben és így a helyi órateremben sem, mert a felnőtt tanulónak nem kell részt vennie és az iskolának nem kell ezt biztosítania a köznevelési törvény 60. § (9) (c) pontja alapján.

### A felnőttoktatásban

- a)* az iskolai oktatás a tanulók egyéni felkészülésére is épülhet,
- b)* ha a tanítást nem a nappali oktatás munkarendje szerint szervezik, a tanév rendjében meghatározott tanítási napot az egyéni felkészülés keretében tanulásra fordított - az iskola által előírt - napokkal együtt kell számítani, és nem kell alkalmazni az ötnapos tanítási hétre vonatkozó rendelkezéseket,
- c)* a nem kötelező tanórai foglalkozásra, az osztálybontásra és egyéni foglalkozásra, az egyéb foglalkozásra, a mindennapos testnevelésre vonatkozó rendelkezések alkalmazása nem kötelező,

A tantárgyi követelményeket szem előtt tartva a felnőttoktatás elsődleges feladata az érettségi követelmények teljesítésére történő felkészítés, azok megegyeznek mindazokkal, amelyeket a NAT és a nappali tagozatok számára készült kerettantervek megfogalmaznak.

### A gimnáziumi felnőttoktatás jellemzői

A felnőttek gimnáziumának 9-12. évfolyamok feladata olyan ismeretek és képességek nyújtása, amelyek átfogják az általános műveltség középiskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (általános iskolai, illetve megszakított középiskolai) tanulmányait, rendezve és kiegészítve ezek eredményeit.

A felnőttek gimnáziuma megteremti az érettségi, a középfokra alapozott szakképzés, a felsőfokú továbbtanulás, a munkaerőpiacon történő eredményesebb elhelyezkedés, illetve a szakmai végzettség megszerzésének lehetőségét.

A kerettanterv a tananyagot az esti és levelező munkarendben történő tanításra tervezve tartalmazza. Ettől azonban, amennyiben a feltételek adottak, el lehet térni oly módon, ahogy azt a köznevelési törvény 60. § (5-9) bekezdései lehetővé teszik.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmai, tevékenységformái közvetítik és továbbfejlesztik

- ✓ a kommunikációs és a tanulási képességeket,
- ✓ az egész életen át tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében.
- ✓ Alkalmat adnak a tanulók életvitelének, társadalmi létformáiknak és a világban való tájékozottságuk továbbfejlesztésére.
- ✓ Lehetőséget biztosítanak korábbi iskolai kudarcaik kompenzálására, a különböző forrású hátrányok ledolgozására.
- ✓ Módot nyújtanak a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, szocializálására.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 60.§ (7) és (8) bekezdés szerint a felnőttoktatás jellemzői:

- A felnőttoktatásban az oktatás megszervezhető a nappali oktatás munkarendje, továbbá esti, levelező vagy más sajátos munkarend szerint. Gimnáziumban, szakgimnáziumban, szakiskolában, készségfejlesztő iskolában a nappali oktatás munkarendje szerint azok részére szervezhető meg az oktatás, akik nem kizárólag felnőttoktatásban vehetnek részt. A nappali oktatás munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább kilencven százalékát el kell érnie.
- Az esti oktatás munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább ötven százalékát, levelező oktatás esetében legalább tíz százalékát el kell érnie. Más sajátos munkarend szerint is folyhat az oktatás, ha a tanulónak tanórai foglalkozáson egyáltalán nem kell részt vennie, továbbá, ha a tanórai foglalkozások száma nem éri el a levelező oktatásra meghatározott óraszámot. Más sajátos munkarend szerint folyik a felnőttoktatás különösen a távoktatási formában.

A felnőttoktatás keretében intézményünkben az esti munkarendet választjuk és a megjelölt kerettantervben szereplő tantárgyak oktatását kötelezőnek tartjuk. Az **iskolai rendszerű felnőttoktatás ingyenes.**

## **Kompetenciák fejlesztése a felnőttoktatásban**

**A megújított nemzeti alaptanterv tartalmait szem előtt tartva az egyes tantárgyak tanítása során az alábbi kiemelt kompetenciák fejlesztése és kialakítása a cél:**

### **a) A kommunikációs kompetenciák**

**A kommunikációs kompetenciák** kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az egyes tantárgyak tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon (és az iskolán kívüli kapcsolatokban) a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre, az emberi kapcsolatok kommunikáción keresztül történő alakítására. A fejlesztés során figyelembe kell venni

- ✓ egyrészt a tanulók előzetes ismereteit,

- ✓ másrészt azokat a követelményeket, amelyeket az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere meghatároz.

A program újdonsága, hogy bár nem azonos óraszámában, de a felnőttek is két idegen nyelvet tanulnak.

### **b) A digitális kompetenciák**

**A digitális kompetenciák** fejlesztésével olyan értékrendet közvetítünk, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. A tanulók számára az 4-8. évfolyamon már elindult ennek a területnek a fejlesztése, ezért a tervezés során

- ✓ egyrészt figyelembe kell venni a korábban már tanított tartalmi elemek és ezekre építve kell a programot szervezni,
- ✓ másrészt azok számára, akik korábban különböző okok miatt ilyen képzésben nem részesültek, célszerű a korábbi ismeretanyagot beépítve kidolgozni a programot.

### **c) A matematikai, gondolkodási kompetenciák**

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák** kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az iskolai és az iskolán kívüli világban a (felnőtt)tanulók a tanult ismeretek szintetizálásával és gyakorlati alkalmazásával képesek legyenek megoldani minden olyan feladatot, amely hozzájárulhat a sikeres életpálya megvalósításához. Emellett a célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét és érdeklődését s végül segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A fejlesztés során figyelembe kell venni

- ✓ egyrészt a tanulók előzetes ismereteit,
- ✓ másrészt azokat a követelményeket, amelyeket az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere meghatároz

### **d) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák**

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák** fejlesztésének a legfontosabb célja az, hogy a tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerezzen tapasztalatot a csoporttagokkal (családtagokkal, barátokkal, munkatársakkal) tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

### **e) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái**

A cél, hogy a (felnőtt) tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödjön a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkájára vonatkozó igényességhez, saját (és családja) életvitelének aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása.



## 2.1.2. A technikai szakmai oktatás

### 2.1.2.1. Technikumi nappali 5 évfolyamos oktatás általános óraterve

Tantárgyak		Évfolyamok					Összes heti óra
		9.	10.	11.	12.	13.	
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	4	5	3	3	0	15
	Idegen nyelv	4+1	4	3	3+1	3+2	21
	Matematika	4+1	4	3+1	3+1	0	17
	Történelem	3	3	2	2	0+4	14
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0	1
	Digitális kultúra	1+1	0+1	0	0	0	3
	Testnevelés	4	4	3	3	0	14
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	5
	Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0	3
	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl. fizika, kémia, biológia, idegen nyelv	0	2	2	0	0	4
	Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	2	2	0	4
	Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	1	0	0	0	1
<b>Összes közismereti óraszám</b>		<b>24+3</b>	<b>24+1</b>	<b>19+1</b>	<b>18+2</b>	<b>4+6</b>	<b>102</b>
<b>Heti szabad órakeretek a közismereti képzéshez</b>		<b>3</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>6</b>	<b>13</b>
<b>Ágazati alapoktatás összes heti óraszama</b>		<b>7</b>	<b>9</b>				<b>16</b>
<b>Szakirányú oktatás összes heti óraszama</b>		0	0	14	14	24	52
<b>Közismereti és szakmai heti óraszámok összesen</b>		<b>34</b>	<b>34</b>	<b>34</b>	<b>34</b>	<b>34</b>	<b>170</b>

### 2.1.2.2. Technikumi nappali 2 évfolyamos, érettségire épülő oktatás általános óraterve

Tantárgyak	Évfolyamok		13-14. évfolyam óraszama összesen
	13.	14.	
Idegen nyelv (ajánlott, nyelvvizsgára felkészítés)			0
Szakmai órakeret	35	35	2345
<b>Rendelkezésre álló órakeret/hét</b>	<b>35</b>	<b>35</b>	2345
Tanítási hetek száma	36	31	
<b>Éves összes óraszám</b>	<b>1260</b>	<b>1085</b>	<b>2345</b>

### 2.1.2.3. Technikumi esti 5 évfolyamos oktatás óraterve

Tantárgyak		Évfolyamok					Összes heti óra
		9.	10.	11.	12.	13.	
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	2	2,5	1,5	1,5	0	7,5
	Idegen nyelv	2,5	2	1,5	2	2	10
	Matematika	2,5	2	2	2	0	8,5
	Történelem	1,5	1,5	1	1	2	7
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	0,5	0	0,5
	Digitális kultúra	1	0,5	0	0	0	1,5
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	5
	Kötelező komplex természettudományos tantárgy	1,5	0	0	0	0	1,5
	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl. fizika, kémia, biológia, idegen nyelv	0	1	1	0	0	2
	Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	1	1	0	2
	Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	0,5	0	0	0	0,5
<b>Összes közismereti óraszám</b>		<b>12</b>	<b>11</b>	<b>9</b>	<b>9</b>	<b>5</b>	<b>46</b>
<b>Ágazati alapoktatás összes heti óraszám</b>		<b>3,5</b>	<b>4,5</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>8</b>
<b>Szakirányú oktatás összes heti óraszám</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>7</b>	<b>7</b>	<b>12</b>	<b>26</b>
<b>Közismereti és szakmai heti óraszámok összesen</b>		<b>15,5</b>	<b>15,5</b>	<b>16</b>	<b>16</b>	<b>17</b>	<b>80</b>

### 2.1.2.3. Technikumi felnőttoktatás, 2 évfolyamos érettségire épülő képzés általános óraterve, esti munkarendre

Tantárgyak	Évfolyamok		13-14. évfolyam óraszám összesen
	1/13.	2/14.	
Idegen nyelv (ajánlott, nyelvvizsgára felkészítés)			0
Szakmai órakeret	17,5	17,5	1172,5
Tanítási hetek száma	36	31	
<b>Éves összes óraszám</b>	<b>630</b>	<b>542,5</b>	<b>1172,5</b>

#### A szakmai képzés óraszámjai

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény a 25. életév betöltése után a képzésben résztvevő felnőttképzési jogviszony keretében folyó szakmai oktatásban vesz részt

a) a szakmai oktatás **időtartama** legfeljebb a **negyedére**,

b) az óraszám legfeljebb a nappali rendszerű szakmai oktatás óraszámának **negyven százalékáig** csökkenthető.

### 2.1.3. A szakképző iskolai szakmai oktatás

#### A szakképző iskolai óraterv

**A szakképző iskolai óraterv nappali munkarendre, három évfolyamos képzésben, alapfokú iskolai végzettséggel**

(A 2020-as NAT alapján készített óraterv, IKK Útmutató alapján. Az intézményben nincs nappali szakképző osztály, az alábbi táblázat a szakképző iskolai órakeret bemutatása céljából készült)

Tantárgyak		Évfolyamok			Heti óraszám összesen
		9.	10.	11.	
Közismereti oktatás	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2	6
	Idegen nyelv	2	1	1+1	5
	Matematika	2+1	2+1	1	7
	Történelem és társadalomismeret	3	-	-	3
	Természetismeret	3	-	-	3
	Testnevelés	4	1	1	6
	Osztályközösség-építő Program	1	1	1	3
	Pénzügyi és munkavállalói ismeretek	-	-	1	1
	Digitális kultúra		+1	+1	2
	<b>Összes közismereti óraszám</b>	<b>17+1</b>	<b>7+2</b>	<b>7+2</b>	<b>36</b>
<b>Ágazati alapoktatás</b>		<b>16</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>16</b>
<b>Szakirányú oktatás</b>		<b>0</b>	<b>25</b>	<b>25</b>	<b>50</b>
Szabad órakeret (szakmai órákhoz felhasználva)		1	2	2	5
<b>Heti óraszám</b>		<b>34</b>	<b>34</b>	<b>34</b>	
Rendelkezésre álló órakeret/hét		34	34	34	-
Tanítási hetek száma		36	36	31	-
<b>Éves összes óraszám</b>		<b>1224</b>	<b>1224</b>	<b>1054</b>	<b>3502</b>

#### Szakképző iskolai szakmai oktatás általános óraterve a felnőttek oktatásához

Tantárgyak	1. évfolyam	2.évfolyam	Összes óraszám
Idegen nyelv	0	0	0
Szakmai órakeret	32	32	2144
Szabad órakeret	3	3	201
<b>Heti összes óraszám</b>	<b>35</b>	<b>35</b>	<b>70</b>
<b>Éves összes óraszám</b>	<b>1260</b>	<b>1085</b>	<b>2345</b>
Rendelkezésre álló órakeret/hét	35	35	
Tanítás hetek száma	36	31	

## 2.2. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az intézmény a nevelés-oktatás feladata az alpműveltség megszilárdítása, a szakképző iskolában és a technikumban az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák kialakítása. A kompetenciák kialakítását az egyes műveltségi területek tananyagával valósítjuk meg.

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítésével, gazdagításával;
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- fokozatosan bővítjük, kiteljesítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módokat

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat. A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához a következő szempontokat veszi figyelembe az iskola:

- olyan szervezési megoldásokat, amelyek előmozdítják a tanulás *belső motivációinak*, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók *cselekvő módon* vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamat elősegíti a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, lehetőséget ad esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésben-oktatásában) alkalmazzuk az *együttműködő* (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- a tanítás egyik elvévé és teendőjévé válik a tanulókhöz alkalmazkodó *differenciálás* a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a *tanulók* egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazzuk a feladathoz illeszkedő tanulószervezési technikákat;
- sajátos tanulószervezési megoldásokat alkalmazunk a *különleges bánásmódot igénylő*, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb

problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;

- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulás-szervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodnak az egyes területeken *tehetséges tanulók* fejlesztési igényeihez, általában is támogatjuk a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulás-szervezési megoldásokkal az együttműködést és a *tanulási esélyek egyenlőségét* szolgáló szervezeti formákat alakítunk ki mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.”

### **Az eredményes tanulás segítésének elvei**

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartóval, az iskola működtetőjével, a családdal, a gondviselővel, szakmai és civilszervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a képességek megismerése és fejlesztése, a készségek, ismeretek, tudástartalmak megalapozása, az attitűdök alakítása minden évfolyamon;
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása az iskolázás további szakaszaiban;
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén;
- a tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális háttérének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulás-szervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével (pl. sakk, logikai játékok);
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása;
- a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

## **2.3. Az érettségi vizsgával összefüggő szabályok**

### **2.3.1. A középszintű érettségi vizsga témakörei**

Az érettségi vizsgával összefüggésben az egyes érettségi vizsgatárgyakból meg kell határozni és a szakmai programban szerepeltetni kell a középszintű érettségi vizsga témaköreit.

**A középszintű érettségi vizsga témakörei vizsgatárgyanként a 2012-es NAT alapján**

A középszintű érettségi követelmények a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet alapján készültek.

Vizsgatárgy	Témakörök
<b>Magyar nyelv</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kommunikáció</li> <li>• A magyar nyelv története</li> <li>• Ember és nyelvhasználat</li> <li>• A nyelvi szintek</li> <li>• A szöveg</li> <li>• A retorika alapjai</li> <li>• Stílus és jelentés</li> </ul>
<b>Irodalom</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők</li> <li>• Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők</li> <li>• Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők</li> <li>• Művek a világirodalomból</li> <li>• Színház és dráma</li> <li>• Az irodalom határterületei</li> <li>• Regionális kultúra és határon túli irodalom</li> </ul>
<b>Történelem</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az ókor és kultúrája</li> <li>• A középkor</li> <li>• A középkori magyar állam megteremtése és virágkora</li> <li>• Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban (1492-1789)</li> <li>• Magyarország a kora újkorban (1490-1790)</li> <li>• A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789-1914)</li> <li>• A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790-1914)</li> <li>• A világháborúk kora (1914-1945)</li> <li>• Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)</li> <li>• A jelenkor (1945-től napjainkig)</li> <li>• Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig</li> <li>• Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek</li> </ul>
<b>Matematika</b>	<p><b>Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Halmazok</li> <li>• Matematikai logika</li> <li>• Kombinatorika</li> <li>• Gráfok</li> </ul> <p><b>Számelmélet, algebra</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Alapműveletek</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek</li> <li>• Racionális és irracionális számok</li> <li>• Valós számok</li> <li>• Hatvány, gyök, logaritmus</li> <li>• Betűkifejezések</li> <li>• Arányosság</li> <li>• Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek</li> <li>• Középértékek, egyenlőtlenségek</li> </ul> <p><b>Függvények, az analízis elemei</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A függvény</li> <li>• Egyváltozós valós függvények</li> <li>• Sorozatok</li> <li>• Az egyváltozós valós függvények analízisének elemei</li> </ul> <p><b>Geometria, koordináta geometria, trigonometria</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elemi geometria</li> <li>• Geometriai transzformációk</li> <li>• Síkbeli és térbeli alakzatok</li> <li>• Vektorok síkban és térben</li> <li>• Trigonometria</li> <li>• Koordináta geometria</li> <li>• Kerület, terület</li> <li>• Felszín, térfogat</li> </ul> <p><b>Valószínűség-számítás, statisztika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Leíró statisztika</li> <li>• A valószínűség-számítás elemei</li> </ul>
<p><b>Élő idegen nyelv (Angol vagy német nyelv)</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Személyes vonatkozások, család</li> <li>• Ember és társadalom</li> <li>• Környezetünk</li> <li>• Az iskola</li> <li>• A munka világa</li> <li>• Életmód</li> <li>• Szabadidő, művelődés, szórakozás</li> <li>• Utazás, turizmus</li> <li>• Tudomány és technika</li> <li>• Gazdaság</li> </ul>
<p><b>Informatika</b></p>	<p><b>Információs társadalom</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kommunikáció</li> <li>• Információ és társadalom</li> </ul> <p><b>Informatikai alapismeretek – hardver</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Jelátalakítás és kódolás</li> <li>• A számítógép felépítése</li> <li>• Munkavédelem és ergonómia</li> </ul> <p><b>Informatikai alapismeretek – szoftver</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az operációs rendszer és főbb feladatai</li> </ul> <p><b>Szövegszerkesztés</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A szövegszerkesztő használata</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szövegjavítási funkciók</li> <li>• Szövegszerkesztési alapok</li> <li>• Táblázatok és objektumok a szövegben</li> </ul> <p><b>Táblázatkezelés</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A táblázatkezelő használata</li> <li>• A táblázat szerkezete</li> <li>• Adatok a táblázatokban</li> <li>• Táblázatformázás</li> <li>• Diagramok és egyéb objektumok</li> </ul> <p><b>Adatbázis-kezelés</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az adatbázis-kezelés alapfogalmai</li> <li>• Az adatbázis szerkezete és kialakítása</li> <li>• Alapvető adatbázis-kezelési műveletek</li> <li>• Képernyő és nyomtatási formátumok</li> </ul> <p><b>Információs hálózati szolgáltatások</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kommunikáció az Interneten</li> <li>• Weblap készítés</li> </ul> <p><b>Prezentáció és grafika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prezentáció</li> <li>• Grafika</li> </ul> <p><b>Könyvtárhasználat</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Könyvtárak</li> <li>• Információkeresés</li> <li>• Forráshasználat</li> </ul>
--	---

**A középszintű érettségi vizsga témakörei vizsgatárgyanként a 2020-as NAT alapján**  
(2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes témakörök)

Tantárgyak	Témakörök
<b>Magyar nyelv</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kommunikáció</li> <li>• A magyar nyelv története</li> <li>• Ember és nyelvhasználat</li> <li>• A nyelvi rendszer</li> <li>• A szöveg</li> <li>• A retorika alapjai</li> <li>• Stílus és jelentés</li> <li>• Digitális kommunikáció</li> </ul>
<b>Magyar irodalom</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők</li> <li>• Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig. Választható szerzők</li> <li>• Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából. Választható szerzők</li> <li>• Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból</li> <li>• Művek a kortárs magyar irodalomból</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Művek a világirodalomból</li> <li>• Színház és dráma</li> <li>• Az irodalom határterületei VAGY Regionális irodalom</li> </ul>
<p><b>Történelem</b></p>	<p><b>Az ókor</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Politika</li> <li>• Ókori civilizációk</li> <li>• Vallások</li> </ul> <p><b>A középkor</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az iszlám világ</li> <li>• Gazdaság, társadalom, állam</li> <li>• Egyház és kultúra Európában és Magyarországon</li> <li>• Magyar őstörténet és honfoglalás</li> <li>• A keresztény államalapítás és az Árpád-kor</li> <li>• A vegyesházi királyok kora</li> </ul> <p><b>A kora újkor</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A földrajzi felfedezések és következményeik</li> <li>• A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon</li> <li>• Törökellenes és rendi küzdelmek</li> <li>• Erdély</li> <li>• Magyarország a Habsburg Birodalomban</li> <li>• A felvilágosodás</li> </ul> <p><b>Az újkor</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Politikai eszmék</li> <li>• Az ipari forradalom első hulláma</li> <li>• A reformkor</li> <li>• A forradalom és szabadságharc</li> <li>• Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon</li> <li>• A szocializmus</li> <li>• Polgári állam, nagyhatalmi törekvések</li> <li>• A dualizmus kora</li> <li>• A nemzetiségi kérdés Magyarországon</li> </ul> <p><b>A világháborúk kora</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az első világháború</li> <li>• Politikai változások a háború után</li> <li>• Párizs környéki békék</li> <li>• Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között</li> <li>• Politika és gazdaság Magyarországon</li> <li>• Társadalom és életmód Magyarországon</li> <li>• A második világháború</li> <li>• Magyarország a második világháborúban</li> <li>• A holokauszt Európában és Magyarországon</li> <li>• Magyarország pusztulása</li> </ul> <p><b>A hidegháború kora</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A hidegháború kora</li> <li>• A kétpólusú világ felbomlása</li> <li>• A kommunista diktatúra kiépítése és működése</li> <li>• Az 1956-os forradalom és szabadságharc</li> <li>• A kádári diktatúra</li> <li>• A rendszerváltoztatás Magyarországon</li> </ul> <p><b>A jelenkor</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nemzetközi együttműködés, globális világ</li> <li>• Politikai intézmények</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>Nemzet</li> </ul>
<b>Matematika</b>	<p><b>Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Halmazok</li> <li>✓ Matematikai logika</li> <li>✓ Kombinatorika</li> <li>✓ Gráfok</li> </ul> <p><b>Számelmélet, algebra</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Alapműveletek</li> <li>✓ A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek</li> <li>✓ Racionális és irracionális számok</li> <li>✓ Valós számok</li> <li>✓ Hatvány, gyök, logaritmus</li> <li>✓ Betűkifejezések</li> <li>✓ Arányosság</li> <li>✓ Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek</li> <li>✓ Középpértékek, egyenlőtlenségek</li> </ul> <p><b>Függvények, az analízis elemei</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ A függvény</li> <li>✓ Egyváltozós valós függvények</li> <li>✓ Sorozatok</li> <li>✓ Az egyváltozós valós függvények analízisének elemei</li> </ul> <p><b>Geometria, koordinátageometria, trigonometria</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Elemi geometria</li> <li>✓ Geometriai transzformációk</li> <li>✓ Síkbeli és térbeli alakzatok</li> <li>✓ Vektorok síkban és térben</li> <li>✓ Trigonometria</li> <li>✓ Koordinátageometria</li> <li>✓ Kerület, terület</li> <li>✓ Felszín, térfogat</li> </ul> <p><b>Valószínűség-számítás, statisztika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Leíró statisztika</li> <li>✓ A valószínűség- számítás elemei</li> </ul>
<b>Élő idegen nyelv</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Személyes vonatkozások, család</li> <li>Ember és társadalom</li> <li>Környezetünk</li> <li>Az iskola</li> <li>A munka világa</li> <li>Életmód</li> <li>Szabadidő, művelődés, szórakozás</li> <li>Utazás, turizmus</li> <li>Tudomány és technika</li> <li>Gazdaság</li> </ul>
<b>Digitális kultúra</b>	<p><b>Szövegszerkesztés</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>A szövegszerkesztő használata</li> <li>Szövegjavítási funkciók</li> <li>Szövegszerkesztési alapok</li> <li>Táblázatok és objektumok a szövegben</li> </ul> <p><b>Számítógépes grafika és képszerkesztés</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Grafika</li> <li>A rasztergrafika</li> <li>A vektorgrafika</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Képek feldolgozása</li> </ul> <p><b>Bemutató készítés</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bemutató készítés</li> </ul> <p><b>Táblázatkezelés</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A táblázatkezelő használata</li> <li>• A táblázat szerkezete</li> <li>• Adatok a táblázatokban</li> <li>• Táblázatformázás</li> <li>• Diagramok és egyéb objektumok</li> </ul> <p><b>Adatbázis-kezelés</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az adatbázis-kezelés alapfogalmai</li> <li>• Az adatbázis szerkezete és kialakítása</li> <li>• Adatbázis-kezelési műveletek</li> </ul> <p><b>Publikálás a világhálón</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Webhely felépítése</li> <li>• Web dokumentum tartalma</li> <li>• Web dokumentum formázása</li> </ul> <p><b>Algoritmizálás, adatmodellezés</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Adatszerkezetek, adat be- és kivitel</li> <li>• Algoritmus leíró eszközök</li> <li>• Elemi algoritmusok</li> <li>• Rekurzió</li> </ul> <p><b>A programozás eszközei</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Programozási nyelv</li> <li>• Programfejlesztés és környezet</li> </ul>
--	---

### **2.3.2. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények**

Az intézmény oktatási programjában meg kell határozni az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények a közismereti kerettanterv és az érettségi vizsga általános és részletes követelményei alapján.

#### **Az intézmény sajátosságai az emelt szintű érettségre történő felkészítésben**

Emelt szinten az érettségre történő felkészítés a tanulói igények alapján történik a 11. és 12. évfolyamon, amelyre az órakeret a szabadon tervezhető órakeret terhére biztosítjuk. A felkészítés során a 100/1997.Kormányrendeletben található emelt szintű követelményeknek megfelelően folytatjuk a felkészítést.

### **2.3.3. A választható érettségi vizsgatárgyakból az érettségi vizsga követelményei**

A szakmai program oktatási program fejezetében meg kell határozni, hogy milyen követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehető érettségi vizsga.

Választható érettségi vizsgatárgyként a következő tantárgyakat jelöltük meg:

- Fizika
- Biológia

- Földrajz

A választható középszintű érettségi vizsga követelményei fizika, biológia és földrajz tantárgyakból a **2012-es NAT alapján**

Vizsgatárgy	Témakörök
<b>Fizika</b>	<p><b>Mechanika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Newton törvényei</li> <li>• Pontszerű és merev test egyensúlya</li> <li>• A változó forgómozgás dinamikai leírása</li> <li>• Mozgásfajták</li> <li>• Munka, energia</li> <li>• A speciális relativitáselmélet alapjai</li> <li>• Folyadékok és gázok mechanikája</li> </ul> <p><b>Hőtan, termodinamika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly</li> <li>• Hőtágulás</li> <li>• Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)</li> <li>• Az ideális gáz kinetikus modellje</li> <li>• Energiamegmaradás hőtani folyamatokban</li> <li>• Kalorimetria</li> <li>• Halmazállapot-változások</li> <li>• A termodinamika II. főtétele</li> <li>• A hőterjedés formái</li> </ul> <p><b>Elektromágnesesség</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elektromos mező</li> <li>• Egyenáram</li> <li>• Az időben állandó mágneses mező</li> <li>• Az időben változó mágneses mező</li> </ul> <p><b>Optika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A fény, mint elektromágneses hullám</li> </ul> <p><b>Atomfizika, magfizika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az anyag szerkezete</li> <li>• Az atom szerkezete</li> <li>• Az atommagban lejátszódó jelenségek</li> <li>• Sugárvédelem</li> <li>• Elemi részek</li> </ul> <p><b>Gravitáció, csillagászat</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A gravitációs mező</li> <li>• Csillagászat</li> </ul> <p><b>Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A fizikatörténet fontosabb személyiségei</li> <li>• Felfedezések, találmányok, elméletek</li> </ul>
<b>Biológia</b>	<p><b>Bevezetés a biológiába</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A biológia tudománya</li> <li>• Az élet jellemzői</li> <li>• Fizikai, kémiai alapismeretek</li> </ul> <p><b>Egyed alatti szerveződési szint</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Szervetlen és szerves alkotóelemek</li> <li>• Az anyagcsere folyamatai</li> <li>• Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)</li> </ul>

	<p><b>Az egyed szerveződési szintjei</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nem sejtes rendszerek</li> <li>• Önálló sejtek</li> <li>• Többsejtűség</li> <li>• Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak</li> </ul> <p><b>Az emberi szervezet</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Homeosztázis</li> <li>• Kültakaró</li> <li>• A mozgás</li> <li>• A táplálkozás</li> <li>• A légzés</li> <li>• Az anyagszállítás</li> <li>• A kiválasztás</li> <li>• A szabályozás</li> <li>• Szaporodás és egyedfejlődés</li> </ul> <p><b>Az egyed feletti szerveződési szintek</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Populáció</li> <li>• Életközösségek (élőhely típusok)</li> <li>• Bioszféra</li> <li>• Ökoszisztéma</li> <li>• Környezet- és természetvédelem</li> </ul> <p><b>Öröklődés, változékonyság, evolúció</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Molekuláris genetika</li> <li>• Mendeli genetika</li> <li>• Populációgenetika és evolúciós folyamatok</li> <li>• A bioszféra evolúciója</li> </ul>
<p><b>Földrajz</b></p>	<p><b>Térképi ismeretek</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A térkép</li> <li>• Tájékozódás a térképen és a térképpel</li> <li>• Távérzékelés és térinformatika</li> </ul> <p><b>Kozmikus környezetünk</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem</li> <li>• A Nap és kísérői</li> <li>• A Föld és mozgásai</li> <li>• Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében</li> </ul> <p><b>A geoszférák földrajza</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kőzetburok</li> <li>• A levegőburok</li> <li>• A vízburok földrajza</li> <li>• A geoszférák kölcsönhatásai</li> </ul> <p><b>A földrajzi övezetesség</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A szoláris és a valódi éghajlati övezetek</li> <li>• A vízszintes földrajzi övezetesség</li> <li>• Az egyes övezetek egyedi jellemzői</li> <li>• A függőleges földrajzi övezetesség</li> </ul> <p><b>Társadalmi folyamatok a 21. század elején</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A népesség földrajzi jellemzői</li> <li>• Településtípusok, urbanizáció</li> </ul> <p><b>A világgazdaság jellemző folyamatai</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A nemzetgazdaságok és a világgazdaság</li> <li>• Integrációs folyamatok</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A globalizáció</li> <li>• A monetáris világ</li> </ul> <p><b>Magyarország - helyünk a Kárpát-medencében és Európában</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai</li> <li>• Magyarország természeti adottságai</li> <li>• Magyarország társadalmi jellemzői</li> <li>• A hazai gazdasági fejlődés jellemzői</li> <li>• Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe</li> <li>• A magyarországi régiók földrajzi jellemzői</li> <li>• Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme</li> <li>• Magyarország környezeti állapota</li> <li>• Az országhatárokon átívelő kapcsolatok</li> </ul> <p><b>A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Európa általános természet-földrajzi képe</li> <li>• Európa általános társadalomföldrajzi képe</li> <li>• Az Európai Unió</li> <li>• A területi fejlettség különbségei Európában</li> <li>• Kelet-Európa</li> </ul> <p><b>Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe</li> <li>• Ázsia földrajza</li> <li>• Ausztrália és Óceánia földrajza</li> <li>• A sarkvidék földrajza</li> <li>• Afrika földrajza</li> <li>• Amerika földrajza</li> </ul> <p><b>Globális kihívások - a fenntarthatóság kérdőjelei</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A globálissá váló környezetszennyezés és következményei</li> <li>• A demográfiai és urbanizációs válság</li> <li>• Élelmezési válság</li> <li>• A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei</li> <li>• A környezet- és a természetvédelem feladatai</li> </ul>
--	---

A választható középszintű érettségi vizsga követelményei fizika, biológia és földrajz tantárgyakból a 2020-as NAT alapján

Vizsgatárgy	Témakörök
<b>Fizika</b>	<p><b>Mozgás és egyensúly</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Egyszerű mozgások</li> <li>✓ Összetett mozgások</li> <li>✓ Ismétlődő mozgások</li> <li>✓ Dinamika, a közlekedés és sportolás fizikája</li> <li>✓ Gépek</li> </ul> <p><b>Energia, munka, hő</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Munka, energia</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ A melegítés és hűtés következményei</li> <li><b>Víz, levegő, környezet</b></li> <li>✓ Víz, levegő</li> <li>✓ Környezet</li> <li><b>Elektromosság</b></li> <li>✓ Szikrák, villámok</li> <li>✓ Elektromosság a környezetünkben</li> <li>✓ Generátorok és motorok</li> <li><b>Hullámok, kommunikáció, fény</b></li> <li>✓ A hullámok szerepe a kommunikációban</li> <li>✓ Képek és látás</li> <li><b>Atomfizika, magfizika</b></li> <li>✓ Az atomok és a fény</li> <li>✓ Az atommag szerkezete</li> <li><b>A Világegyetem megismerése</b></li> <li>✓ A gravitációs mező</li> <li>✓ Csillagászat</li> <li><b>Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek</b></li> <li>✓ A fizikatörténet jelentősebb személyei</li> <li>✓ Felfedezések, találmányok, elméletek</li> <li>✓ A jelen kihívásai</li> </ul>
<p style="text-align: center;"><b>Biológia</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li><b>Bevezetés a biológiába</b></li> <li>✓ A biológia tudománya</li> <li>✓ Fizikai, kémiai alapismeretek</li> <li><b>Egyed alatti szerveződési szint</b></li> <li>✓ Szervetlen és szerves alkotóelemek</li> <li>✓ Az anyagcsere folyamatai</li> <li>✓ Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)</li> <li><b>Az egyed szerveződési szintje</b></li> <li>✓ Nem sejtés rendszerek</li> <li>✓ Sejtés rendszerek</li> <li>✓ Többsejtű eukarióták</li> <li>✓ Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak</li> <li><b>Az emberi szervezet</b></li> <li>✓ Homeosztázis, rendszerszemlélet</li> <li>✓ Kültakaró</li> <li>✓ A mozgás</li> <li>✓ A táplálkozás</li> <li>✓ A légzés</li> <li>✓ Az anyagszállítás</li> <li>✓ A kiválasztás</li> <li>✓ A szabályozás</li> <li>✓ Szaporodás és egyedfejlődés</li> <li><b>Egyed feletti szerveződési szintek</b></li> <li>✓ Populáció</li> <li>✓ Életközösségek (élőhely típusok)</li> <li>✓ Bioszféra</li> <li>✓ Ökoszisztéma</li> <li>✓ Környezet- és természetvédelem</li> <li>✓ Fenntarthatóság</li> <li><b>Öröklődés, változékonyság, evolúció</b></li> <li>✓ Molekuláris genetika</li> <li>✓ Mendeli genetika</li> <li>✓ Evolúció</li> <li>✓ A bioszféra evolúciója</li> </ul>

<b>Földrajz</b>	<p><b>Tájékozódás a földrajzi térben</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A térkép</li> <li>• Tájékozódás térképen és a térképpel</li> <li>• Távérzékelés és térinformatika</li> </ul> <p><b>Tájékozódás a kozmikus térben és az időben</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A Világegyetem</li> <li>• A Nap és kísérei</li> <li>• A Föld és mozgásai</li> <li>• Az űrkutatás</li> </ul> <p><b>A geoszférák földrajza</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kőzetburok földrajza</li> <li>• A levegőburok földrajza</li> <li>• A vízburok földrajza</li> </ul> <p><b>A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A földfelszín formálódása</li> <li>• A külső erők felszínformáló tevékenysége</li> <li>• A talaj</li> <li>• A geoszférák közötti kapcsolatok</li> <li>• A szoláris és a valódi éghajlati övezetek</li> <li>• A vízszintes földrajzi övezetesség</li> <li>• A függőleges földrajzi övezetesség</li> <li>• A geoszférák fejlődése a múltban, földtörténet</li> </ul> <p><b>Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A népesség földrajzi jellemzői</li> <li>• Településtípusok, urbanizáció</li> </ul> <p><b>A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A nemzetgazdaságok és a világgazdaság</li> <li>• Integrációs folyamatok</li> <li>• A globalizáció</li> <li>• A monetáris világ</li> </ul> <p><b>Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai</li> <li>• Magyarország természeti adottságai</li> <li>• Magyarország társadalmi jellemzői</li> <li>• A hazai gazdasági fejlődés jellemzői</li> <li>• Hazánk tájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe</li> <li>• A magyarországi régiók földrajzi jellemzői</li> <li>• Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme</li> <li>• Magyarország környezeti állapota</li> <li>• Az országhatárokon átívelő kapcsolatok</li> </ul> <p><b>Európa földrajza</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Európa általános természetföldrajzi képe</li> <li>• Európa általános társadalomföldrajzi képe</li> <li>• Az Európai Unió</li> <li>• Európa regionális földrajza</li> </ul> <p><b>Az Európán kívüli kontinensek földrajza</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe</li> <li>• Ázsia földrajza</li> <li>• Ausztrália és Óceánia földrajza</li> <li>• A sarkvidékek földrajza</li> <li>• Afrika földrajza</li> <li>• Amerika földrajza</li> </ul>
-----------------	---



	<p><b>Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A globálissá váló környezetszennyezés és következménye</li> <li>• Demográfiai és urbanizációs problémák</li> <li>• Élelmezés és egészség</li> <li>• A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei</li> <li>• A környezet- és a természetvédelem feladatai, a globális béke fenntartása</li> </ul>
--	---

### **2.3.4. Azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítést a szakképző intézmény kötelezően vállalja**

Az oktatási programban meg kell határozni azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a szakképző intézmény és a gimnázium tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését a szakképző intézmény kötelezően vállalja, továbbá annak meghatározása, hogy a tanulók milyen követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát. Ennek az intézmény az alábbiak szerint felel meg.

Intézményünkben az érettségi vizsga csak a gimnáziumi és a technikumi tanulók esetében releváns. A szakképzésben tanulók egy része csak az érettségi vizsga utáni képzésben vesz részt, tehát ők már túl vannak az érettségi vizsgán. A gimnáziumban és a technikumban tanulók a kötelező és a választható érettségi vizsgatárgyakból tesznek vizsgát a 12. évfolyam végén. A technikumban tanulók a 12. évfolyam végén három közismereti tárgyból tesznek érettségi vizsgát, a 4. közismereti tantárgyból a 13. vagy 6 évfolyamos képzés esetén a 13., vagy a 14. évfolyam végén vizsgáznak.

#### **Rendes érettségi vizsga**

A tizenkettedik évfolyam tanulmányi követelményeinek teljesítése után a tanuló közép-és emeltszintű vizsgára jelentkezhet. Az érettségi vizsgaszabályzat értelmében a középszintű érettségi vizsga kötelező és választható vizsgatárgyakból áll. A tanulók a vizsgatárgyakat közép- és emelt szinten egyaránt választhatják az alábbiak szerint:

#### **Kötelező érettségi vizsgatárgyak:**

- Magyar nyelv és irodalom
- Matematika
- Történelem
- Idegen nyelv (angol vagy német nyelv)

**Választható érettségi vizsgatárgyak,** amelyekből az intézmény vállalja a középszintű érettségire való felkészítést (egy vizsgatárgy választása kötelező):

- Fizika
- Földrajz
- Biológia

## **Előrehozott érettségi vizsga**

**Egy adott tantárgyból az előrehozott érettségi lehetősége:** csak a vizsgatárgyra vonatkozó helyi tantervi követelmények teljesítésével válik lehetővé az előrehozott érettségi letétele.

**Előrehozott érettségi vizsga** - a szakmai vizsga kivételével - legfeljebb három, az nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott vizsgatárgyból a tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony fennállása alatt, a szakképző intézmény szakmai programjában a jelentkező számára az adott vizsgatárgyra vonatkozóan meghatározott követelmények teljesítését követően, a szakképző intézményi tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév október-novemberi és május-júniusi vizsgaidőszakában is lehetető.

**Azokból a vizsgatárgyakból,** amelyeknek oktatása a középiskola helyi tanterve alapján nem az utolsó évfolyamon, hanem annál korábban zárult, az előrehozott érettségi vizsga már a 10. évfolyam során szervezett tavaszi érettségi vizsgán is lehetető.

- **Idegen nyelvekből,** kizárólag a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév vizsgaidőszakaiban tehető.
- Ha a tanuló előrehozott érettségin emelt szintű vizsgaeredményt szerez, az érettségi bizonyítvány megszerzéséig ugyanabból a vizsgatárgyból középszintű vizsgára már nem jelentkezhet.
- Azon tantárgyak esetében, amelyek tanítása a középiskolát lezáró évfolyamon fejeződik be (pl. magyar nyelv és irodalom), az előrehozott vizsga letétele sem lehetséges
- A sikertelen előrehozott érettségi vizsga esetében az adott vizsgatárgyból javító vagy pótló vizsgára legkorábban csak a rendes érettségi vizsga vizsgaidőszakában lehet majd jelentkezni.
- Változatlan az a szabály, amely értelmében azoknak a vizsgázóknak, akik rendes érettségi vizsgára jelentkeztek, ám a középiskola utolsó évfolyamán valamely tantárgyból elégtelen osztályzatot kaptak, és így nem fejezték be a középiskolai tanulmányaikat, előrehozott vizsgává minősíthető át a többi vizsgájuk, a vizsgatárgytól függetlenül (azaz nem csak a magyarországi középiskolában tanított nyelvek és az informatikavizsgák).

Iskolánkban az érettségire való közép- és emelt szintű felkészítés megszervezése két módon történik

- a középszintű érettségire való felkészítés minden tantárgyból órarendi keretek között, illetve
- az emeltszintű felkészítés plusz tanórák (fakultáció) keretében biztosított legalább 5 fő jelentkezése esetén.

A tantárgyak többségénél a tanulók alapóraszámában az osztállyal együtt tanulnak, s a plusz órákat külön csoportban teljesítik.

Azon tantárgyak esetében, melyeknél a jelentkezők száma nem éri el az 5 főt, az emeltszintű érettségire való felkészítés az órarenden kívüli időben történik, illetve egyéni felkészítés esetén, nincs osztályozás.

A következő tanévre vonatkozó érettségi előkészítő csoport választása a 10. osztály második félévében történik. Csak akkor indul csoport, ha legalább 5 fő jelentkezett.

Az iskola igazgatója minden év április 20-ig elkészíti és közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról és a felkészítés szintjéről, amelyekből a tanulók tantárgyat választhatnak.

A tanulók a közzétételtől számított két héten belül a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntésüket írásban adhatják le. A tanuló által választott tanítási óra a következő tanévben a tanuló számára kötelezővé válik. Választott tantárgyat leadni és felvenni csak lezárt tanév után lehet. Ezen döntésen változtatni csak a következő tanév végén van lehetőség. Ilyen tantárgyat utólag felvenni csak sikeres különbözeti vizsga letétele után lehet.

A választás véglegesítésekor a tanulónak írásban kell nyilatkoznia a fentiek elfogadásáról.

## **2.4. A tanuló teljesítményének írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái**

### **Az ismeretek számonkérésének követelményei**

Az ismeretek számonkérése nem nélkülözheti a folyamatosságot, számonkérni pedig csak világosan megfogalmazott követelményeket lehet. Ezen követelményeket a tantárgyi tantervek tartalmazzák.

### **Általános elvek és követelmények**

- Az értékelés folyamatos megfigyelésen alapul. Mindig a gyermek érdekében a fejlesztés és megerősítés szándékával történik.
- A tanulói teljesítmény értékelésekor visszajelzést kapunk és adunk a tanítás-tanulás eredményéről (cél ---> tanítási-tanulási folyamat ---> eredmény; visszajelzés: a tanuló felé, a tanítási-tanulási folyamatra, a célrendszerre).
- Az értékelés változatos módszereit használjuk: diagnosztikus és formatív (formáló-segítő értékelés, alakító, a folyamatba beiktatott, a tanuló számára pontos eligazítást nyújtó), szummatív (lezáró-összegző, nagyobb egységek végén megejtett minősítés).
- Csak azt értékeljük (osztályozzuk), amit korábban megtanítottunk és meggyőződünk az elsajátításáról.
- Az értékelés legyen folyamatos, igazságos, körültekintő, következetes, humánus (egyévre szóló).
- Igyekezzünk egyértelműen megfogalmazni a követelményeket és az értékelési módszereket az egyes tantárgyakban. A tanuló tudja és értse milyen teljesítményt és milyen irányú fejlődést várunk el tőle.
- A tanulók minél többféle tevékenységét értékeljük, de ne minden tevékenységét és ne mindig osztályozzuk.
- Használjuk fel a tanulók véleményét egymás feleletéről a sajátos tanulási módszerek, követelmények tudatosítása érdekében.
- A jól megválasztott értékelési szempontok nagy segítséget nyújtanak a tanulók önellenőrző, önértékelő képességének kialakításában.

- Az év végi osztályzatnak értékállóknak kell lennie. Ezért győződjünk meg az eredményességről – a belső értékelési rendszeren kívül- külső felmérésekkel, vizsgálatokkal is.
- A gyermek szülőjének joga és kötelessége gyermeke tanulmányi előmenetelét figyelemmel kísérni. A pedagógus feladata folyamatosan informálni a szülőt a tanuló teljesítményéről. Az 1. és a 3. negyedév végén az osztályfőnök írásban ad tájékoztatást a tanuló előmeneteléről és magatartásáról.

Az értékelés, annak módja a nevelő-oktató munka egyik legfontosabb kérdése. Fontos, hogy jól tervezett, következetes, tartalmas, objektív legyen. Az értékelés a pedagógiai munka mindennapi része.

Alapelvünk, hogy legyen:

- személyre szóló,
- fejlesztő, ösztönző jellegű,
- folyamatos,
- az iskolai követelményrendszerre épüljön,
- tárgyyszerű (melyek az erős pontok, melyek a gyengeségek, hogyan lehetséges a javítás)

Munkánk során az értékelés mindhárom típusát alkalmazzuk:

- diagnosztikus (helyzetfeltáró)
- szummatív (összegző, minősítő)
- formatív (fejlesztő)

A tanulók fejlődésének nyomon követése, teljesítményük értékelése a következő információk alapján történik:

- a tanuló és a pedagógus napi kapcsolata
- a napi tanulási kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése szóbeli feleletekkel, tesztekkel, az írásbeli feladatok javításával
- összegző kép a gyerek munkájáról, fejlődéséről témazáró felmérésekből, dolgozatokból, szóbeli feleletekből, elkészített munkadarabokból, képzőművészeti alkotásokból, kiselőadásokból, a testi fejlődést nyomon követő teljesítménymérésekből
- versenyeredmények
- szülő-pedagógus párbeszéd
- szociometriai felmérés a társas kapcsolatokról
- kérdőívek és beszélgetések a tanulási szokásokról
- önértékelő megbeszélések az osztályközösségben, csoportokban
- az egy osztályban tanító pedagógusok megbeszélései

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik.

## **A nevelőtestület, az oktatói testület szerepe az értékeléseknél**

Az Nkt. 54.§ (5) alapján a magasabb évfolyamba lépésről a nevelőtestület dönt, ezért a tanév végén mindenképpen lennie kell osztályozó értekezletnek. Az alább jelzett szakasz azt is megerősíti, hogy az oktató és az osztályfőnök értékel. Az Nkt. 54.§ (6) alapján a nevelőtestület bizonyos feltételek fennállása esetén módosíthatja az osztályzatot:

Csak a tanuló javára teheti ezt meg, tehát nem ronthat az értékelésen.

Csak akkor teheti meg, ha az osztályzat jelentős mértékben eltér a tanév közben adott érdemjegyek átlagától, és erre a pedagógus nem tud elfogadható magyarázatot adni

### **A tanuló tanulmányi teljesítményének ellenőrzési és értékelési rendszere**

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

A tanulók teljesítményének értékelésére szolgáló osztályzatok:

- Jeles (5)
- Jó (4)
- Közepes (3)
- Elégséges (2)
- Elégtelen (1)

**A szakképzésben a tanuló értékelése és minősítése keretében a tanuló magatartása és szorgalma nem osztályozható.**

### **Az érdemjegyek, osztályzatok értelmezése**

<b>Érdemjegy, osztályzat</b>	<b>Követelmények</b>
<b>Jeles (5)</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz</li><li>• a tananyagot ismeri, érti, tudja alkalmazni</li><li>• a tantárgy szaknyelvét használja, szabatosan fogalmaz</li></ul>
<b>Jó (4)</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• a tantervi követelményeknek megbízhatóan, kevés, jelentéktelen hibával tesz eleget</li></ul>
<b>Közepes (3)</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget</li><li>• gyakran szorul a számonkérés során tanári segítségre</li><li>• önállóan kevésbé tud dolgozni</li></ul>
<b>Elégséges (2)</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• a tantervi követelményekből a tovább haladáshoz csak a szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik</li><li>• fogalmakat önállóan nem alkot, önálló feladatvégzésre nem képes</li></ul>
<b>Elégtelen (1)</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• a tantervi minimumot sem teljesíti</li><li>• ennek eleget tenni a tanári útmutatás segítségével sem képes</li></ul>

**Ha a tantárgy oktatása félévkor fejeződik be, a tanuló osztályzatát az év végi bizonyítványban is fel kell tüntetni.**

### **A beszámoltatás, számonkérés feladatai**

a) Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

b) Az előírt követelmények teljesítését az oktatók az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik.

Az írásbeli számonkérés a leggyakrabban alkalmazott mérési eljárás, mellyel a tanár ellenőrzi a tanulók elméleti és gyakorlati felkészültségét, problémamegoldó képességét.

A felnőttoktatás évfolyamain elsősorban az írásbeli számonkérés a jellemző.

### **Az írásbeli beszámoltatás formái**

- témazáró dolgozatok,
- írásbeli tesztek,
- feladatlapok,
- az otthoni munkára építő házi dolgozat,
- projekt

### **A projekt alapján történő értékelés sajátosságai**

- több órát ölelhet fel, (rövid, közép és hosszú távú, heti)
- igényelhet otthoni munkát is,
- a feladat megoldása történhet csoportban vagy egyénileg,
- az értékelés szempontjait a szaktanár előre megadja,
- témazáró dolgozattal egyenértékű jeggyel értékeljük

### **A tanulók értékelésére vonatkozó alapelveink**

Az ellenőrzést és értékelést minden szaktanár szaktárgyának jellegéből adódó módszerekkel végzi egységes elvek alapján. A munkaközösségek alakítják ki az egységes követelményeket; az értékelés szempontjait és módjait oly módon, hogy az

- hiteles képet nyújtson a nevelési-oktatási folyamat eredményeiről és esetleges hiányosságairól
- jelentse a továbblépés megbízható alapját
- jelentse a tanulási és önnevelési folyamat eszközét a tanuló számára
- biztosítsa a képesség szerinti pontos, koncentrált munkát, tanulást és annak folyamatosságát
- sajátos nevelési igényű, a nyelvi fejlődés zavarával küzdő tanulónál a szakértő véleményben foglaltak alapján kell eljárni a szülővel egyeztetve a tanár számára jelentse saját pedagógiai és didaktikai munkájának értékelését

## **Az osztályozás alapelvei**

- A tanuló értse milyen teljesítményt, milyen irányú fejlődést várunk el tőle.
- Figyelembe kell venni a tanuló adott tárgyból mutatott többletmunkáját.
- Az osztályzatban a pedagógus a tantárgy feladatrendszerének minél több elemét értékelje.
- A helytelen viselkedés és a kötelességteljesítés elmulasztása (felszerelés hiánya) miatt szaktárgyi elégtelen osztályzat nem adható.
- Az év végi osztályzat az évi összteljesítményt értékelje, és ne az érdemjegyek középarányosaként jelentkezzen. Tükrözze az esetleges fejlődést is.

## **Gyakorlati számonkérések**

Az egyes szakmák gyakorlati feladatainak elkészítése a követelménymodulok, gyakorlati tantárgyak előírásai alapján történik. A feladatok folyamatukban értékelendők, havonta legalább egy osztályzattal. Külső gyakorlaton lévő tanulók értékelését a munkahelynek havonta meg kell küldeni az iskola részére.

A gyakorlati feladatok értékelésénél figyelembe kell venni a tanuló adottságaihoz, képességeihez mért aktivitást. Lehetséges a tanulók munkájának csoportos értékelése is.

## **2.5. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag**

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot nem tanítunk egyik tantárgy keretében sem. Nem jelentős és nem tartjuk fontosnak a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismertetését. Nem került kidolgozásra erre szolgáló tananyag sem.

## **2.6. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek és ehhez kapcsolódóan a mindennapos testnevelés megvalósításának módja és az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv**

### **2.6.1. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek**

Célunk az, hogy a tanulók ismerjék meg és fontosnak érezzék az egészségfejlesztés kiemelt kérdéseit

- a saját egészségi állapotukat, az egészségkárosító tényezőket és azok veszélyeit,

- az egészségérték tudatosítását (figyelemfelkeltés, tájékoztatás, motiváció és aktivizáló egészség-érték tudatosítás),
- az életkorral járó biológiai, pszichohigiénés és életmódbeli tennivalókat, a testi higiénia fontosságát,
- a társkapcsolatok egészségi, etikai kérdéseit, a felelőtlen kapcsolatok testi és lelki következményeit, a családi életre nevelést
- a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó, segítőkész magatartást, az egészségre káros szokások, (helytelen táplálkozás, inaktív életmód), az antihumánus szenvedélyek, az egészségtelen életmód következményeit,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének lehetőségeit, a rendszeres testmozgás igényének szükségességét,
- ismerjék a tömegközlekedési eszközök használatát, az utasbalesetek elkerülésének módjait,
- ismerjék a veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelését, legfontosabb szabályait.

### **Egészségnevelési program**

Az általános személyiségformálás fontos része az egészségnevelést. Napjaink egyik kedvezőtlen jellemzője a család szocializációs szerepének csökkenése. A tanulók jelentős része él csonka családban így a szülők részben vagy egészben áthárítják a nevelési kérdéseket az iskolára. A nevelési-oktatási intézmények is érzékelik, hogy a nevelési feladatokból túl sok hárul rájuk. A tanulók gyakran tekintenek úgy az egészségnevelésre, mint olyan ismeretekre, amely korukból fakadóan távol áll tőlük.

### **Az egészségnevelés általános feladatai**

- Elősegíteni a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését
- Együttműködési formák kialakítása egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberek, valamint a szülők és diákok között.
- Az egészségnevelés területén, az iskolának a megelőzésben vannak leginkább lehetőségei

### **Megelőzés, elsődleges megelőzés**

A gyermekek, fiatalok sok időt töltenek az iskolában és ebben a korban még befolyásolhatók szokásaik, alakíthatók ismereteik, ezért az iskolának nagy szerepe van az egészséges életmódra nevelésben, azon belül is a prevencióban.

Az elsődleges megelőzés a betegségeket előidéző tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység:

- egészséges táplálkozás
- a szabadidő aktív eltöltése
- egészséges, biztonságos környezet kialakítása
- egészségkárosító magatartásformák elkerülése

### **Másodlagos prevenció**



A már meglévő betegségek hatásainak kezelése a korai felismerés révén. Elsősorban a megfelelő szakemberhez irányítást jelenti ez az intézmény számára.

**Feladatunk:**

- A tanulók korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel rendelkezzenek egészségük megőrzése érdekében
- Tanulóinknak bemutatjuk az egészséges életmód megőrzésére szolgáló tevékenységeket
- Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának tanórai és tanórán kívüli foglalkozásának feladata

### **Egészségnevelési stratégia**

Iskolánk fő törekvése az egészségnevelés keretében, hogy olyan szokások alakuljanak ki a tanulóknál, amelyek pozitívan befolyásolják az életmódjukat. Ennek megvalósításában nagy szerepe van a pedagógusok képzettségének, pozitív attitűdjének, az alkalmazott pedagógiai módszereknek, valamint a tanulók belső motiváltságának. A gyerekek elfogadó magatartásának kialakításában az otthoni nevelésnek is nagy szerepe van, így az egészségnevelés sikere az iskola és a szülő kommunikációján, együttműködésén is múlik.

### **Az egészségnevelés területei**

- a mozgás, a táplálkozás
- az élvezeti szerek és kábítószer hatásai
- a higiénés szokások
- a szabadidős tevékenységek, szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségei
- a szexuális magatartás
- biztonságos környezet
- egészségneveléshez kapcsolódó intézmények

Az egészséges életmódra nevelésben kiemelt szerepük van a biológia szakos pedagógusoknak. Az osztályfőnökökkel együttműködve alakítsák ki a helyes tanulók beállítódását. Az egészséges életmód, ételszemlélet az iskola valamennyi tevékenységébe be kell épülnön.

**Feladatok:**

- A tanulóknak legyen megfelelő önismeretük, szervezetük felépítéséről és működéséről, egészségi állapotukról. Ennek alapvető színtere a biológia óra.
- Az egészséges életmód egyik fő eleme a rendszeres testmozgás. Fontos kialakítani a tanulóknál a mindennapos testmozgás igényét. Ennek érdekében biológia órán ismerjék meg a tanulók a testmozgás élettani hatásait. A testnevelés órákon az elméleti ismereteket, gyakorlati megvalósítással szükséges kiegészíteni.
- Ismerjék a serdülőkorban és az ifjúkorban bennük lejátszódó élettani folyamatokat és változásokat, a testi higiénia fontosságát.
- Rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel a leggyakoribb vírusos és bakteriális betegségek kialakulásáról és gyógyításáról.

- A barátság, a párkapcsolatok, a családi életre nevelés, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben kiemelt téma.
- A szenvedélybetegségek elkerülése kiemelt fontosságú. Iskolánk a prevencióra helyezi a hangsúlyt a dohányzás és alkoholfogyasztás visszaszorításában, a kábítószermentes életmód kialakításában. Ennek fő színtere az osztályfőnöki óra.
- Ismerjék a tanulók a gyógyszerek, a mosó-, tisztítószer, kozmetikumok, mérgező gyom- és kerti növények, gyomirtáshoz, rovarirtáshoz, járműápoláshoz használt anyagok használatával kapcsolatos szabályokat, veszélyeztető tényezőket. Ismerjék a tanulók a mérgezés általános tüneteit.
- Tudatosítani kell a tanulóban a rendszertelen étkezés, az egyoldalú táplálkozás, divatdiéták követéséből származó veszélyeket.
- Az egészségfejlesztés szemléletének elsajátítása együttműködést kíván az iskolán kívüli egészségügyi-, prevenció- valamint civil szervezetekkel.

### **Egészségnevelési tevékenységek az iskolában**

Egészségtudatos magatartás készség szintjére emelése: Egészségmegőrzés, cselekvés. Szexuális úton terjedő betegségek, AIDS. Nőgyógyászati vizsgálat jelentősége. Családtervezés, fogamzásgátlás. Daganatos megbetegedések napjainkban, és azok megelőzése. A bőrrák. Napozás, szolárium használata. Az emlő és here önvizsgálata. Egészséges táplálkozás. Táplálkozási zavarok (anorexia, bulimia)

- Társas kapcsolatok, közösségi élet: Azonosság, másság, avagy mindenki másképp egyforma! Sztereotípiák, előítéletek, diszkrimináció.
- A drogproblémáról őszintén! : A kábítószer felosztása hatásmechanizmusuk alapján. Kockázatvállalás, kortárs csoport nyomásának kezelése.
- Veszély felismerése: Segítségkérés. A beavatkozás lehetőségei. Segítő szervezetek, kapcsolat felvétel.
- Szendélybetegségek: A drogfüggőség fázisai (kísérletezés, aktív fázis, megszállottság, kiégés). Visszaélés, drogkarrier, tolerancia fogalmának kialakítása. Felelősségre, értékvetésre és közvetítésre nevelés. Alternatívák a drogfogyasztás megelőzésére. (Sport, kultúra, zene, klubfoglalkozások, drogmentes diszkók)
- Bűn, bűncselekmény: Bűnmegelőzés, a droghasználat egyéni és társadalmi következményei, hatályos jogszabályok, a törvények értelmezése
- Életünk válsághelyzetei: Mindennapi félelmeink, szorongásaink, kudarcaink és sikereink. Problémamegoldás, konfliktuskezelés, kritikai gondolkodás, hatékony kommunikáció. Stressz-oldó technikák alkalmazása.
- A jelen és jövőkép: A múlt (tapasztalatok, tradíciók, örökség) és a jövő (szándékok, célok) jelentőségének számbavétele. Tapasztalataink feldolgozása. Értékrend, önérték, önbizalom, határozottság. A jelenközpontú, valóság-tisztelő beállítottság kialakítása. Pályaválasztás, munkába állás lehetőségei.

### **Szemléletfejlesztés**

- Egyes tantárgyakhoz kötődően: Természettudományos megközelítések fontossága (biológia, kémia, földrajz, fizika). Művészeti kifejezőmódok megértése (képzőművészet, népművészet, zene, irodalom). Annak átéreztetése, hogy a világ egységes egész. A táji környezet befolyása az életmódra, építészetre, történelemre, művészetekre, foglalkozásokra stb. Egyéb területeken
- Önismeret („értékes vagyok”) és csoportképzés („együtt jobb”). A műveltség és tájékozottság mentális örömeinek átélése. Átérezni, hogy a természet részei

## **Környezeti nevelési program**

A természet-környezet védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. Az ember által okozott környezetszennyezés károsan hat vissza a saját szervezetének működésére.

Iskolánk feladata, hogy diákjaink megfelelő szemlélettel rendelkezzenek, a természet- és a környezet- és ezzel együtt saját egészségük védelmének témaköreiben.

### **Célok:**

- A tanulók váljanak érzékennyé környezetük állapota iránt. Legyenek képesek a környezet természeti és ember alkotta értékeinek megőrzésére
- alakuljon ki bennük pozitív jövőkép, amely elősegíti a környezettudatos életvitel és a környezet iránti pozitív érzelmi viszonyulások megerősödését.
- A környezet ismeretén és személyes felelőségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó alapelv.
- A tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak.
- Ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit.
- Életmódjukban a természeti- és a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá.
- Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

### **Feladatok:**

- konfliktuskezelés, tolerancia, természeti, társadalmi felelősség fejlesztése,
- helyes értékrend formálása
- az egészség és a környezet összefüggéseinek vizsgálata
- a hagyományok ismerete, védelme a közvetlen és a tágabb lakókörnyezetben
- a fogyasztás helyébe az életminőség helyezése
- a természet- és környezetvédelmi törvények alapszintű ismerete,
- a természeti, épített, szociális környezetünk (lakóhely) ismerete, óvása, fejlesztése
- a személyes felelőségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartásra és életvitelre nevelés

## **A környezeti nevelés színterei, tevékenységei**

## Tanórák

- A tanórákon az adott óra témaköréhez igazítottan a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat társítjuk. Minden tantárgy tanításához a szaktanárok (munkaközösségek) kidolgozzák a helyi tanterv illetve a tanmenetek vonatkozásában a környezetnevelési tartalmakat és azok megvalósítására használt módszereket, különös tekintettel az érettségi és a szakmai vizsgák követelményrendszerére.
- A természettudományos tantárgyak szerepe a legnagyobb a környezeti nevelés terén.
- A társadalomtudományi tantárgyak sajátosan a kultúra és az emberi viselkedés oldaláról közelítik meg a témakört, hiszen a környezetvédelem problémái alapvetően a társadalmi viszonyokból adódnak.
- A humán tárgyak oktatása során bemutatathatók azok az utak, amelyek alternatívát jelenthetnek a környezeti válság megoldására.
- A művészeti tárgyak a legalkalmasabbak a környezetvédelem kérdéskörének érzelmi megközelítésére, amelyen keresztül érzékeltethető a kulturális örökség megőrzésének fontossága.
- A testnevelés tantárgynál a környezet és az egészség szoros kapcsolatának kiemelése jelenti a legfontosabb feladatot.
- A szakmai tantárgyak: A gazdaság különböző területein a termelőmunkát a szakképző iskolákból kikerülő tanulók végzik majd, amely tevékenységeknek a környezetre gyakorolt pozitív vagy negatív hatása igen jelentős is lehet. Fontos tehát, a környezetorientált magatartás és a felelősségteljes cselekvési modell kialakítása a tanulóknál.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a munka- és környezetvédelmi előírásokat, a környezetbarát eljárásokat. Tudatosítani kell a megújuló erőforrások használatának fontosságát és az energiatermelés és felhasználás környezetre gyakorolt hatását.

### Tanórán kívüli tevékenységek

- ✓ szakkörök,
- ✓ vetélkedők,
- ✓ tanulmányi versenyek,
- ✓ tanulmányi kirándulások

szervezése a rendelkezésre álló erőforrásoknak megfelelően.

### 2.6.2. A mindennapos testnevelés megvalósításának módja

A testmozgás a testi és lelki egészségre gyakorolt hatásának szerepe napjainkra felértékelődött. A testnevelés óra mindenképpen elősegíti a napi fizikai megvalósulását. Jelentőségét fokozza, ha az iskoláskorúak számára mindennap gyakorolható, szakmailag igényesen összeállított mozgásrepertoárt biztosít. A másik lehetőséget az iskolán kívüli sportolási tevékenységek nyújthatják.

A tanulók egészségének, egészséges életmódjának fejlesztése érdekében, a teljes körű iskolai egészségfejlesztési elvekkel összhangban, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény előírja a mindennapi, azaz a heti öt testnevelésórát minden évfolyamban, melynek megvalósítása 2012 szeptemberében megkezdődött. Ez lehetőséget teremtett arra, hogy az iskoláskorúak rendszeres fizikai aktivitásához, fizikailag aktív életmódjához az intézmények jelentősen hozzájárulhassanak.

**Intézményünkben csak a nappali képzésben tartunk testnevelés órákat, amely heti öt testnevelés órát jelenti.**

A nemzeti köznevelésről szóló törvény 27. § (11) bekezdése szerint: „Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban, azokban az osztályokban, amelyekben közismereti oktatás is folyik, azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti vagy szakmai elméleti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,

b) iskolai sportkörben való sportolással,

c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel,

d) egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján - amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik - a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.”

Amennyiben az intézményben van olyan tanuló, aki az előbbieken leírtak szerint sportol, a heti két testnevelés óra kiváltását számára engedélyezzük.

### **2.6.3. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv**

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg. Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja, hogy a diákok elsajátítsák azokat az elméleti és gyakorlati elsősegélynyújtási ismereteket, amelyek balesetek esetén szükségesek a szakszerű és eredményes elsősegélynyújtáshoz és újraélesztéshez.

Célunk továbbá, hogy a tanulók veszélyhelyzet esetén képessé váljanak gyors és hatékony segítség nyújtására, amíg a hivatásos orvosi segítség meg nem érkezik:

<b>Cím</b>	<b>Téma</b>
Az elsősegélynyújtás alapjai	Az elsősegélynyújtás fogalma Az elsősegélynyújtás jogi háttere Helyszínbiztosítás
Vérzések és ellátásuk	A keringési rendszer felépítése Vérzések típusai Sokk Kötözések
Végtagsérülések	Csont- és izomrendszer felépítése Végtagsérülések Rögzítési módok
Kötözések és rögzítések gyakorlat	Fedőkötés Nyomókötés Sapka-, parittyakötés Rögzítés háromszögletű kendővel Gerinchordágy, Kramersín, Stifneck gallér használata

Légútbiztosítás	A légző szervrendszer felépítése Légút biztosítási lehetőségek Légúti idegentest eltávolítása
Mérgeзések	Ételmérgeзések Gázmérgeзések Gyógyszer-, alkohol- és egyéb vegyszerek okozta mérgeзések
Égési sérülések	A kültakaró felépítése Égési sérülések típusai Égési sérülések ellátása Általános tűzvédelmi ismeretek Füstmérgeзés
Komplex újraélesztés elmélete	Komplex újraélesztés fogalma EKG-görbe elemzése Vérnyomásértékek elemzése Légzéselemzés
Komplex újraélesztés gyakorlata	Komplex újraélesztés
Cukorbetegség, allergia	Cukorbetegség ellátása Allergia biológiai alapjai Allergiás tünetek kezelése
Hő ártalmak	Hideg okozta sérülések Hőkimerülés Hőguta
Áramütések	Áramütés Villámlás
Tömegbalesetek	Mentésszervezés tömegbalesetek esetén Sérülések rangsorolása
Tömegbalesetek	Sérülések ellátása Baleseti helyszín felszámolása
Gyermekbalesetek	Tipikus gyermekbalesetek Különbségek a gyermek és a felnőtt ellátásban
Tömegrendezvények helyszínbiztosítása	Mozgóórség
Hazai mentőszervezetek	Hazánk mentéstörténete Hazai mentőszervezetek Az OMSZ szervezeti felépítése

### Ajánlott tematika évfolyamonként

Évfolyamok	Témakörök
9. évfolyam	Elsősegély nyújtás fogalma, alapja, célja Elsősegélynyújtó-, védelme Segítség kérése, mentőhívás, Központi Irányító Csoport Baleset megelőzés (otthoni, iskolai) Baleseti helyszín-, helyszínbiztosítás. Kimentés. Sérülések súlyosságának felismerése-csoportosítása (könnyű, súlyos, életveszélyes) ellátás sorrendje.

	Sérültek vetkőztetése. Eszméletlen beteg felismerése és ellátása (légzés vizsga. stabil oldalfekvés, Eschmark féle műfogás)
10.évfolyam	Eszméletlen beteg ellátás, újraélesztés. Krónikus betegségek miatt fellépő veszély helyzetek elsősegélynyújtása (diabetes, epilepszia, ájulás, asthma) Iskolai balesetek-ellátásuk. Sebek fajtái, ellátásuk. (kisebb sérülések) Mozgás szervi sérülések (törések, ficam, rándulás) Vérzések fajtái, ellátásuk.
11.évfolyam	Utcai balesetek-helyszínbiztosítás, segítségkérés,sérülés súlyossága, ellátása.(komplikált helyzetek felismerése, pl. bukósisak eltávolítás) Különleges sérülések és ellátásuk. (mellkas, koponya, has, gerinc) Égés, fagyási sérülések. Shock
12. évfolyam	Vegyszer okozta sérülések (sav, lúg) Mérgezések (gyógyszer, alkohol, drog, gázok, étel) Áramütés. Baleset megelőzés” leendő szülőknek gyermek balesetek megelőzése Foglalkozási balesetek, ellátásuk

A terv célja, hogy megalapozza a felelősségteljes és szabálykövető magatartás kialakulását. Olyan pozitív attitűd kialakítása, amely nyitottá tesz környezetünk értékeire, azok tiszteletére és megvédésére ösztönöz.

Cél a testi, lelki, szociális egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés, az egészséges életvezetésre való felkészítés.

További cél, hogy a tevékenység elsajátítása után bárhol, bármikor, bármilyen körülmények között tudjanak szakszerű segítséget nyújtani a rászorulóknak. Fontos a sürgősségi szemlélet kialakítása, a baleset, valamint a hirtelen bekövetkező egészségkárosodás alapszintű ellátásának elsajátítása. Fontos, hogy éles helyzetben saját kompetenciái ismeretében hatékonyan tudjon és merjen segíteni embertársainak.

Iskolánk a 10. évfolyamon osztályfőnöki órák keretében kívánja elsajátítani az elsődleges elsősegély-nyújtási ismereteket. Lehetőleg szeptemberben egy hónap alatt kívánjuk megvalósítani, előadó segítségével.

Az iskola lehetőségei szerint törekszik arra, hogy a gyakorlatközpontú elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeit biztosítsa. A szemléltetéshez szükség szerint szaktermi lehetőségek is biztosítottak. A képzés személyi feltételeit szükség szerint külső szakember bevonásával biztosítjuk.

#### **A modul végére elsajátított kompetenciák:**

- elvégezni a hatáskörébe tartozó teendőket baleset esetén.
- biztosítani a helyszínt.
- értesíteni a mentőket, tűzoltókat, rendőröket baleset esetén.
- felismerni a figyelemfelhívó panaszokat, tüneteket.
- elsősegélyt nyújtani.
- biztonságosan üzemeltetni az életmentő készüléket.

- vérzéscsillapítási eljárást alkalmazni.
- elsődleges sebellátást végezni

Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók az elsősegély nyújtás alapismereteivel megismerkedhessenek.

A tanulóknak meg kell tanulniuk, el kell sajátítaniuk azokat az ismereteket, amelyekkel gyors segítséget nyújthatnak társaiknak (a baleset során keletkezett helyzet felismerése stb.) addig, míg a szakszerű segítség meg nem érkezik.

Ma Magyarországon több olyan baleset is történik, amely során kisebb lett volna a baj, ha a közelben van olyan személy, aki mer, vagy tud gyors segítséget nyújtani a bajba jutottaknak addig, míg a mentő megérkezik. Elsősegély-nyújtó ismeretek elsajátítása elsősorban a jogosítvány megszerzéséhez köthető, ahol a megszerzett ismereteket rövid ideig, kevés gyakorlással szerzik meg.

## 2.7. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei maradéktalan kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, mely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Az esélyegyenlőséget biztosítani kell a szakképzéshez való hozzáférés esetében, a gyakorlati képzőhelyek kiválasztásában, a választható szakképesítések vonatkozásában, a hátrányos helyzetűek támogatásában.

Iskolánk –többek között –az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulskompetenciák fejlesztésében,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazásával, a digitális tan-anyagok felhasználásának elősegítésével,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakításával,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztésével,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulással,
- a differenciáló módszerek alkalmazásával,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosításával,
- környezettudatos szemléletű neveléssel-oktatással,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakításával,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátításával és alkalmazásával a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelésével a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálásával,
- pályaválasztás segítésével,
- a továbbtanulás támogatásával,
- személyiségfejlesztéssel és közösségépítéssel,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésével,
- partnerközpontú nevelése



## 2.8. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok

### A jutalmazások formái, indoka, az odaítélést kezdeményezők

A jutalmazás formája	A jutalmazás indoka	Kezdeményező
Szaktanári, szakoktatói dicséret	Az osztályközösségért végzett lelkiismeretes, rendszeres munkáért, az osztályközösség elismerését jelentő teljesítményért	Osztályfőnök, szaktanár, oktató, diákönkormányzat, nevelőtanár
Szaktanári, oktatói dicséret	Kiemelkedő szaktárgyi, tanulmányi, közösségi munkáért	Szaktanár, oktató
Igazgatói dicséret	A közösségért végzett lelkiismeretes, lelkes munkáért	Szaktanár, osztályfőnök, igazgatóhelyettes
Nevelőtestületi dicsére	Több éves példamutató tanulmányi, kulturális és sporttevékenységért	Osztályfőnök, igazgatóhelyettes, igazgató
Oklevél	Iskolai tanulmányi, kulturális és sportversenyeken elért kiemelkedő eredményért	Versenybizottság

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók, tantárgyi szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni.

Az osztályfőnökök, a munkaközösségek, a gyakorlati képzőhelyek javaslatára a legkiemelkedőbb –megyei, országos eredményekkel rendelkező –tanulók oklevélben és könyvjutalomban részesülnek.

Közösségi munkáért a DÖK is javasolhat tanulókat az elismerésre.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi, szakmai és kulturális versenyek győztese, az év tanulója, az iskoláért végzett kiemelkedő társadalmi munka részese), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

#### Csoportos jutalmazási formák:

- jutalomkirándulás
- kulturális hozzájárulás (színház-vagy kiállítás látogatáshoz).

## 2.9. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elveket

A pedagógiai program fejezetei tartalmazzák mindazokat a fejezeteket, amelyeket a szakképzési törvény végrehajtási rendelete előírt. Ezen kívül a pedagógusok nem foglalmaztak meg további elveket.

## 2.10. A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei

### A szakképző osztályokban

A szakképzési törvény előírásait figyelembe kell venni

- A tanuló év végi osztályzatát az oktatói testület osztályozó értekezleten áttekinti, és az oktató, az osztályfőnök, illetve a duális képzőhely által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.
- A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló az évfolyam teljesítéséről bizonyítványt kap. Az egyéni tanulmányi renddel rendelkező tanulónak az előírt tanulmányi követelményeket az egyéni tanulmányi rendben meghatározottak szerint kell teljesítenie.

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki az oktatási programban és a képzési programban előírt, a tovább haladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból. A magasabb évfolyamra lépés esetében különös figyelemmel kell lenni az iskolai mulasztások megítélésére vonatkozó jogszabályi előírásokra.

A magasabb évfolyamba lépés külön követelménye a **szakképző évfolyamokon** a szakmai gyakorlatok előírt teljesítése.

### Általános követelmények a magasabb évfolyamra lépéshez

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha évközben megszerezte a kellő számú érdemjegyet vagy az év végi osztályozó vizsgán az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A magasabb évfolyamba lépés osztályozási követelménye az, hogy a tanév során a tanuló eleget tegyen az évfolyam tanulmányi követelményeinek, legalább elégséges érdemjeggyel megalapozott év végi osztályzatban fejeződjön ki.

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.

A magasabb évfolyamba lépés tanulmányi követelménye **egyéni tanrendű tanulóknál**, hogy teljesítse a félévet és a tanévet záró osztályozóvizsgák követelményeit, azaz az osztályozóvizsga eredménye egyetlen tantárgyból se legyen elégtelen.

Ha bármely, de legfeljebb három tantárgy osztályzata elégtelen, a tanuló az adott tárgyakból javítóvizsgát tehet.

## 2.11. Sajátos pedagógiai módszerek, projektoktatás

Az oktatás szervezése projekteken keresztül és a hagyományos tantárgyi keretek között is megvalósulhat. A projekteken keresztül történő oktatás szervezése átgondolt szervezési feladatot jelent. A hatékony szervezéshez szükséges a diákok és az oktatók órarendjének külön történő kezelése, valamint el kell dönteni, hogy az oktatási projektek milyen időszokban valósulhatnak meg.

A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és az oktatók közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján. Az intézményben előre nincsenek tervek a projektoktatás megvalósítására vonatkozóan, de nem zárjuk ki a módszer későbbi alkalmazását.

Projektoktatáshoz egyeztetésekre van szükség a gyakorlati képző helyekkel és oktatókkal egyaránt. Így ezek tervezése a tanév előkészítő munkáihoz fog tartozni.

A projektoktatást a későbbiekben tervezünk és annak kidolgozása minden tanévben a tantárgyfelosztásban és az órarendben fog megjelenni. A megvalósítás módszereit pedig az éves munkatervben fogjuk majd részletezni.

Sajátos pedagógiai módszerek alkalmazására vonatkozóan tehát egyelőre nem készítünk részletes terveket.

## 3. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

### 3.1. Az egészségfejlesztési program szükségessége

A szakképzési törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) kormányrendelet 14.§ d) pontja értelmében a szakképző intézmény egészségfejlesztési programot készít. A 102. § (4) bekezdése alapján „*A szakképző intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a szakképző intézmény szakmai programjának részét képező egészségfejlesztési program keretében. Az egészségfejlesztési programot az oktatói testület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el.*”

Tanulóink személyiségfejlődése, és későbbi sikeres életútjuk segítése érdekében hangsúlyos feladatunknak tekintjük kulcskompetenciáik, képességeik, készségeik fejlesztését, de legalább ennyire fontosnak tartjuk az iskolánk egészséget támogató környezetének, az egészségesebb választási lehetőségek bővülésének, valamint az egészséggel kapcsolatos egyéni ismeretek, tudás, készségek, jártasságok, szemléletmód fejlődésének aktív támogatását.

Tanulóink egészségének védelme és fejlesztése érdekében iskolánk folyamatosan keresi azokat a külső forrásokat is, amelyekkel szakmailag megfelelő, a szükségletekre szélesebb körben reagáló programokkal bővíthető az egészségfejlesztési kínálat.

Az egészségfejlesztés olyan folyamat, amely lehetőséget teremt, és képessé teszi az embereket arra, hogy egyre fokozódó kontrollt szerezzenek saját egészségi állapotuk felett, és ez által képessé váljanak annak javítására, alakítására. Az egészséget tehát, mint a mindennapi élet erőforrását, nem pedig mint életcélként kell értelmezni. A világ népességének egészségállapota egyre kedvezőtlenebbül alakul, ezen belül Magyarország mutatói negatív rekordokat döntögetnek. Önpusztító életmódot élünk, a halálozások felét ez okozza ma hazánkban. Az önpusztító életmód elemei: az egészségtelen táplálkozás, a dohányzás, a mértéktelen alkoholfogyasztás, felelőtlen magatartás a közlekedésben, a mozgásszegény életmód, az élet megpróbáltatásaival való megbirkózás képességének a hiánya.

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bekezdése értelmében „*A szakképző intézmény szakmai programja meghatározza d) az egészségfejlesztési programot*”. A 102.§ (1) bekezdése megfogalmazza, hogy „*A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az oktatók a szakképző intézményben végzett tevékenységet és a tanuló, kiskorú tanuló törvényes képviselője részvételét a szakképző intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.*”

A szakképző intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a tanuló egészséghez, biztonságához való joga alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek a következők:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése,

- a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

A szakképző intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a szakképző intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba. A szakképző intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a szakképző intézmény szakmai programjának részét képező egészségfejlesztési program keretében.

Az egészségfejlesztésből eredeztethető az egészségnevelés fogalma, amely olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés tehát egészség és cselekvésorientált tevékenység.

Az iskolának igen nagy szerepe van az egészségfejlesztésben, az egészségnevelés területén és az egészségmegőrzésben. A család mellett az iskola lett az egészségfejlesztés kiemelkedő színtere. A magyarországi iskolarendszernek a tanulók egészségvédelme mellett a pedagógusok, valamint a tanulók családtagjainak egészségvédelmét és egészségfejlesztését is segítenie kell.

Az egészségfejlesztési program összetettsége megkövetelte, hogy az érdekelt pedagógusok mellett részt vegyenek ebben a munkában

- az ifjúságvédelmi felelős,
- az iskolaorvos és
- a védőnő.

Az iskolai helyzetelemzés, állapotfelmérés után egy egységes szemlélet alapján kellett megalkotni a programot. Ehhez járultak hozzá az ifjúságvédelmi felelős, az iskolaorvos és a védőnő. A különböző tantárgyak helyi tanterveibe kerülő témák képviselői (biológia, kémia, testnevelés, társadalomismeret szakos pedagógusok, az osztályfőnökök stb.) is fontos szerepet tölthettek be e program összeállításában, hiszen ők közvetítik majd szaktárgyaikon keresztül az odakapcsolódó egészségvédő ismereteket.

## **A teljes körű egészségfejlesztés**

A teljes körű egészségfejlesztés során négy egészségfejlesztési alapeladat rendszeres végzését értjük, amelyet minden tanulóval, a teljes oktatói testület bevonásával, szakmai ellenőrzés és megfelelő finanszírozás mellett végezzük.

Az iskolai egészségfejlesztés akkor hatékony, ha teljeskörű. Ez az alábbiak teljesülését jelenti:

2. nem szűkül le egyik-másik beavatkozási területre, hanem mindegyik fő egészségkockázati tényezőt befolyásolja;

3. nem szűkül le egy-egy akció időtartamára, hanem az iskola mindennapi életében folyamatosan és rendszeresen jelen van;
4. nem szűkül le egy iskolai közösség valamelyik részére, hanem az egészségfejlesztést megvalósító iskola minden tanulója részt vesz benne;
5. nem szűkül le a tantestület egyes tagjaira, hanem a teljes tantestület részt vesz benne;
6. nem szűkül le az iskolán belüli közösségre, hanem bevonja a szülőket és az iskola közelében működő, erre alkalmas civil szervezeteket, valamint az iskola társadalmi környezetét (pl. fenntartó) is.

A teljeskörű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy egészségfejlesztési alapfeladat rendszeres végzését jelenti az iskola mindennapjaiban - minden tanulóval, a teljes tantestület és alkalmazotti közösség, az iskola-egészségügyi szolgálat szakemberei, a szülők és az iskola környezetének bevonásával, szakmai segítség és ellenőrzés mellett:

1. **Egészséges táplálkozás** megvalósítása (lehetőleg a helyi termelés – helyi fogyasztás összekapcsolásával).
2. **Mindennapos testnevelés** minden tanulónak az egészségfejlesztési kritériumok teljesítésével, és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, *(a felnőttoktatás keretében ez elmarad)*
3. **A tanulók érett személyiséggé válásának, azaz lelki egészségének elősegítése** személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (énekek, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok és népi rítusjátékok, kézművesség, stb.);
4. **Egészségismeretek** széles köre készség szintű elsajátításának elősegítése (ezen belül baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás; személyi higiéné; a szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának, valamint a gyermeket, tanulót veszélyeztető bántalmazásnak a megelőzése is

### 3.2. Az egészségfejlesztési program elméleti háttere

#### Egészségfejlesztés szükségessége

- Az egészség megvédésére, megedzésére, visszaszerzésére vonatkozó ismeretek átadása, az egészségvédő lehetőségek sokoldalú bemutatása.
- Megtanítani, hogy alapvető értékünk az élet és az egészség. Ezek megóvására cselekvési alternatívákat ajánljon, gyakorlással, segítséggel, példamutatással tanítson megfelelő egészségvédő magatartásra.
- Az iskolai környezet, mint élettér is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést.
- Világítson arra, hogy az egészség a szervezet és a környezet közötti dinamikus egyensúly állapotát fejezi ki
- Az egészségnevelés célja, hogy a megfelelő tudás megszerzése és ösztönzés az egészséges életvitelhez. Ezért szükséges önmagunk megismerése és egészségi állapotunk feltárása. Tisztában kell, hogy legyenek a mozgás fontosságával a helyes táplálkozás jelentőségével. Képesek legyenek a személyi krízishelyzetek felismerésére, s ismerjék a kezelési stratégiákat.
- El tudják kerülni a szenvedély betegségeket. Érezzék a rizikó vállalás határait.
- Megfelelő viszonyt alakítsanak ki a természettel. Ismerjék az egészséges környezet jelentőségeit.

- Az iskola egészségfejlesztésének fő célja, hogy képessé tegyen minden pedagógust és tanulót arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek egészségükkel, és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal, lehetőségekkel.

Az iskolai egészségnevelés komplex nevelési feladatot jelent minden pedagógus, elsősorban az osztályfőnök számára: tudatos készség- és képességfejlesztő tevékenységgel a tanulók testi, lelki és szociális fejlődését kell biztosítani, amelyben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

#### **Ezért az egészségnevelés során foglalkozni kell:**

- az egészséges táplálkozással
- a testedzés, mozgás, helyes testtartás fontosságával
- a szenvedélybetegségekkel
- a testi higiénával
- a szexuális felvilágosítással
- a környezeti ártalmakkal
- a személyes biztonsággal
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartással

Az egészségnevelésnek az iskolai oktató-nevelő munka folyamatában valamennyi műveltségterületre kiterjedő, összehangolt, egymást erősítő tevékenységrendszeren kell alapulnia.

#### **Az egészségnevelés főbb színterei:**

- tanórák
- osztályfőnöki órák, biológia órák
- egyéb programok (tájékoztató előadások, beszélgetések, gyakorlati bemutatók, közösségépítő programok)

A teljes-körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyság növekedését

- a tanulási eredményesség javítása;
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése;
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése;
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése;
- bűnmegelőzés;
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal;
- az önismeret és önbizalom javulása;
- az alkalmazkodó készség, a stressz kezelés, a problémamegoldás javulása;
- érett, autonóm személyiség kialakulása;
- a krónikus, nem fertőző megbetegedések (lelki betegségek, szív-érrendszeri, mozgásszervi és daganatos betegségek) elsődleges megelőzése;
- a társadalmi tőke növelése.

## A mindennapos testnevelés egészségfejlesztési kritériumainak lényege

- Minden nap minden tanuló aktív részvételével valósul meg (kapcsolat a szülőkkel annak érdekében, hogy az indokolatlan felmentések visszaszoruljanak).
- Minden alkalommal megfelelő keringési- és légzőrendszeri terhelés (kipirulás, izzadás, lihegés a jele).
- Minden alkalommal a jól végzett munka és a játék siker- és öröme minden tanulónak (ehhez művészi pedagógiai módszerek szükségesek a testnevelők részéről!).
- Megfelelő mozgás az eltérő testi adottságú gyermekeknek is.
- A közösségi mozgásélmény jelentőségének hangsúlyozása a versenyszellem erősítése helyett.
- Minden testnevelés órán gimnasztika, benne minden tanulóval a biomechanikailag helyes testtartást kialakító, automatizáló és fenntartó speciális tartásjavító torna (az izomérzésekre, a testtudat kialakítására ügyelve), lábizomerősítés, légzéstechnika.
- Stresszoldás.
- Tánc, melyen belül előnyben részesítendő a néptánc és társastánc (Ezeknek speciális hatásaik vannak a lelki egészségre: a fiú-lány szerep különbözőségére tanítanak szavak nélkül; valamint a néptánc még a hagyományokhoz kötődést is elősegíti; mindkét hatás lényeges összetevője a lelki egészségnek).
- Diáksport.
- Életmód sportok elsajátítása (Az életmód-sport kifejezés Monspart Saroltától származik. Az ilyen sportot akár egy életen át is lehet csinálni, mert az átlagos ember számára a hozzá szükséges feltételek általában adottak. Tehát pl. az úszás, biciklizés, futás, focizás ilyen, míg pl. a síelés, vitorlázás nem ilyen).
- Egészségismeretek hatékony átadása a megtapasztalt élettani hatások tudatosításával.
- Értékelés módja a részvételre serkent.
- Tornatermen kívül is hatékony testnevelés óra.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatosan iskolai célokat fogalmaztunk meg, amelyek a következők:

- Minden rendelkezésre álló eszközzel elősegíteni a tanulók, az oktatói testület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
- Együttműködés kialakítása az egészségügyi és gyermekvédelmi szakemberekkel, a szülőkkel, diákokkal annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek, a szabadidő helyes eltöltésének.
- Teret adunk a lelki egészségfejlesztést és tanácsadást biztosító programoknak.
- Olyan nevelési-oktatási gyakorlatot kell folytatunk, amely tekintetbe veszi a tanulók és az oktatók jóllétét és méltóságát.
- Az egészség megőrzésére törekszünk a tanulók, családjaik és az iskola dolgozóinak körében.

Az egészségi állapotot szakemberek szerint négy alapvető tényező határozza meg:

- genetikai tényezők,
- környezeti tényezők,
- életmód,



- az egészségügyi ellátó rendszer működése

Az iskola a fentiek közül érdemi hatást az iskola-egészségügyi ellátás minőségére és az életmódra, vagyis a két utóbbira tud gyakorolni.

**Az egészségfejlesztés** gyűjtőfogalom, mely magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az önségítés feladatait, módszereit. Valójában az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi a gyerekeket és felnőtteket az egészséget meghatározó tényezők felügyeletére és így egészségük javítására.

**Az egészségnevelés** olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetben élők egészségének előmozdítása érdekében. Az egészségnevelésben, mint folyamatban a kiindulópont az, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jóllét állapota.

Az **egészségnevelés** a hangsúlyt a korszerű ismeretek elsajátítására helyezi, melynek értelmében az emberi egészség megtartása érdekében elegendő az embereket korszerű ismeretekkel felruházni. Az egészségnevelés **kiindulópontja**, hogy az emberek az életüket, viselkedésüket az ismereteik mentén szervezik. A tapasztalat nem ezt támasztja alá! Az emberek tudják, ismerik pl. a higiénés előírásokat, szabályokat, az egészséges táplálkozás alapelemeit, az aktív pihenés jelentőségét, a szenvedélyek káros mivoltát, a mozgás fontosságát - életmódjuk viszont nem ezt tükrözi.

Az iskolában az egészségfejlesztésben a feladatunk, a munkánk alapvetően egy egészség-és cselekvésorientált tevékenység.

### **3.3. Az egészségfejlesztés céljai**

**Az egészségfejlesztés** olyan folyamat, melynek során az emberek egyre nagyobb kontrollra tesznek szert saját viselkedésük irányítása terén, melynek eredményeképpen megnő a minőségi éveik száma. E kontroll létrejötte során olyan készségek, jártasságok alakulnak ki, melyek segítségével képesek saját sorsuk irányítására. A korszerű ismeretek mellett, ezekhez kapcsolódóan, a fejlett önismeret, a kritikus gondolkodásmód megléte, a pótlólagos szocializáció segíti a fiatalot az egészséges életmódnak megfelelő létforma kialakításában. A hangsúlyt tehát az önismeretre és a személyes jártasságok és készségek kialakítására helyezi.

**Az egészségfejlesztés célja**, hogy a tanulók korszerűismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek az egészségük védelme érdekében. Ismerjék fel azt, hogy milyen összefüggés van az életmód, a viselkedés és az egészségi állapot között.

Az egészségnevelés ösztönözze a diákokat arra, hogy kialakuljon bennük az önmagukkal szembeni felelősségérzet. Ismerjék fel, miért szükséges a jövőtervezése, az életút tudatos építése, s lássák be, hogy ebben meghatározó szerepet játszanak az egyéni döntések, helyzetmegoldási, megküzdési technikák.

A legfontosabb célkitűzések az iskolában tanulók egészségfejlesztésével kapcsolatosan a következők:

- a dohányzás visszaszorítása,

- az alkohol és drogvédelem,
- az egészséges táplálkozás érvényesítése,
- az aktív testmozgás elterjesztése,
- a mindennapos testnevelés bevezetése,
- a lelki és testi egészségvédelem megerősítése,
- a bántalmazás, az iskolai erőszak visszaszorítása
- az AIDS megelőzése.

Fontosnak tartjuk, hogy az intézményben tanulók a felnőtt tanulók is ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit

- az életkorral járó biológiai - pszichohigiénés tennivalókat,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének módjait,
- a rendszeres fizikai aktivitás egészségmegőrzésben játszott szerepét,
- az egészségtudatos léthez tartozó egyénileg kialakított mozgásprogram,
- fittség megőrzése szempontjából való fontosságát,
- az egészségre káros szokások biológiai – élettani – pszichés összetevőit (alkoholfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás, drogfogyasztás),
- a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepét a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérésében,
- a társas kapcsolatok egészségi-etikai kérdéseit.

### **Megvalósítandó céljaink**

- Segítséget nyújtani abban, hogy a tanulók helyesen értelmezzék azt a tényt, hogy az egészség megőrzése egyéni tetteken, választásokon, személyközi kapcsolataik minőségén is múlik.
- Megismertetni a tanulókkal az egészségi állapot szempontjából fontos viselkedésmódokat, szokások kialakulását, feltételeit, valamint az ezeket befolyásoló tényezőket.
- Támponkat, értelmezési kereteket adni az életmódbeli döntések meghozatalához, ezzel is segítve, hogy az egészséget támogató magatartásformák, megoldási módok alternatívaként jelenjenek meg mindennapi életünkben.
- Segítséget nyújtani a tanulóknak abban, hogy készség szintjén alkalmazzák azokat a megküzdési stratégiákat, amelyek alkalmazásával megőrizhetik, illetve újrateremthetik életük egyensúlyát.
- Alkalmassá tenni a tanulókat szervezetük változásainak megfigyelésére, okainak keresésére. Felismertetni az egészséget, mint megőrzendő értéket, s megalapozni az egészségtudatos magatartás szokásrendszerét. Tudatosítani a betegségek megelőzésének fontosságát.
- Hozzásegíteni a tanulókat a biológiai érettség, valamint a társadalmi, szociális érettség különbségeinek felismeréséhez.
- Alkalmassá tenni a tanulókat az elsősegélynyújtás és betegápolás ismereteinek alkalmazására. Megfelelő szintű önállóság kialakítása az információhordozók használatában, vizsgáldások végzésében, tapasztalataik értelmezésében és rögzítésében.
- Ismerjék meg a káros szenvedélyek szervezetre gyakorolt hatását és képesek legyenek ezek csábítására nemet mondani,
- Felelősségtudattal vállalják nemiségüket és a hozzá tartozó magatartást,

- Ismerjék fel a kiegyensúlyozott táplálkozás alapvető jelentőségét az egészségi állapot fenntartásában.
- Legyenek tudatában az aktív életmód által kínált előnyöknek első sorban a mindennapi kedvező élettani hatásának, valamint saját fizikai képességeik megőrzésében játszott fontosságának

Az egészségfejlesztés legfontosabb területeinek meghatározásán és kidolgozásán túl meg kell fogalmazzuk azokat a módszereket, amelyek alapján megvalósítani szándékozunk céljainkat. A gyerekek hosszú éveket töltenek az iskolában. Az iskolának a gyerekekre gyakorolt hatása többrétegű, komplex kommunikáció. Egyrészt létezik egy megfogalmazott nevelési-oktatási program, másrészt van egy „rejtett tanterv” is, ami az iskolai mindennapok hozadéka, ebben az emberi viszonyok minősége, az iskola tárgyi környezete egyaránt tükröződik.

### **3.4. Az egészségfejlesztés módszerei**

#### **3.4.1. A megelőzés, a primer prevenció, a felvilágosítás**

A hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás abból az elképzelésből alakul ki, hogy az emberi viselkedés racionális. Több és helyes tudás helyes döntésekhez, az életvezetés helyes alakításához vezet. Az egészségnevelési kampányok mégsem vezettek eredményre. Hiába közvetítették elrettentő tartalmú üzeneteiket a dohányzással, alkoholfogyasztással, droggal kapcsolatban, és hiába kínálták megoldásként a helyesnek vélt egészségmagatartást, célt nem értek vele. A tapasztalat arra enged következtetni, hogy az ismeret –bár nélkülözhetetlen – önmagában nem elegendő a viselkedés befolyásolására, és a háttérben meghúzódó motivációk lényegesen erőteljesebbek annál, semhogy pusztán az ismeretek átadása, kiigazítása révén, ellenükben érdemi változást tudnánk elérni.

Ennek ellenére a fent említett módszereket mégis meg kell próbálnunk alkalmazni az iskolában, részsikereket ez is hozhat.

Sem az iskolának, sem a családnak nem áll módjában a gyermeket „búra alatt tartani”, megóvni a környezet káros hatásaitól. Erre még egy kötöttebb rendű bentlakásos intézmény sem képes. Az ismeretségi, baráti körben, szomszédságban, sőt gyakorta a rokonságban is találkozunk a fiatal a dohányzás, alkohol vagy egyéb szenvedélyek rabjaival, megromlott emberi kapcsolatokkal és azok következményeivel. Sajnos az egészségre ártalmas szerek ráadásul vonzó színben tűnhetnek fel a serdülőkorban, hiszen a felnőtt viselkedésformák, és éretlenfejjel az okot az okozattal azonosítva a gyors felnőtté válás útját látja bennük, illetve környezetének elismerését remélheti használatuktól.

#### **3.4.2. Rizikócsoporthoz közelebbi megközelítés a megelőzésben**

Ez a megközelítés a korai szűrés eredményeként feltárt egészségi problémákkal jellemezhető csoportok körében folytatott megelőző tevékenységet jelent (pl. túlsúlyos személyek, magas vérnyomással élők, alkoholbetegek gyerekei, stb.) A rizikó csoportokra irányuló egészségfejlesztő tevékenység közvetlenül kapcsolódik a betegségmegelőzés, a prevenció gondolatához. Ha megállapítottuk, hogy kik a veszélyeztetettek valamely krónikus, nem fertőző

betegség, vagy esetlegesen a szociális helyzetük szempontjából, akkor kidolgozunk számukra valamilyen betegségmegelőző programot pl. sajátos étrendet, mozgásprogramot, stb. Ez a módszer jól példázza az egészségügyi szűrés és a prevenciós tevékenység összekapcsolódását az egészség céljából.

### **3.4.3. Az érzelmi intelligenciát, kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások**

Ennek a módszernek abban a felismerésben rejlik a lényege, hogy az egészségkárosító magatartásformák háttérében a személy konfliktuskezelés eszköztárának gyengeségei húzódnak meg. Ezért az egészségfejlesztési törekvéseknek a társas-érzelmi készségek fejlesztését kell célul tűzniük. Ilyenek például a serdülőkori készségfejlesztő vagy önismereti csoport-foglalkozások. Az önismeret fejlődésétől remélhetjük, hogy a diákok egészségesebben fognak élni, ellenállnak a dohányzásnak vagy a droghasználatnak. Az ilyen csoportos foglalkozások célja, hogy a résztvevőket ne csak arra készítse fel, hogy nemet tudjanak mondani a káros szenvedélyekre, hanem arra is, hogy igent mondjanak az egészségre, és megvédje őket a divatos, de veszélyes, külsőségekben megnyilvánuló kóros fogyókúrától, eltúlzott és ezért veszélyes testépítéstől.

### **3.4.4. Kortárshatások**

Az első cigaretta elszívása, az első részegség, az első illegális droghasználat: mindegyik a társas tevékenység részeként történik meg. A serdülőkorú fiatalok számára a felnőttél lényegesen hitelesebb a kortárs, aki éppen ezért sokkal jelentékenyebb véleményformáló hatással van. Ezért jó megoldás a kortárshatásokra építeni az egészségnevelésben. A kiképzett kortárssegítők kényes témákban (szexuális kultúra fejlesztése, dohányzás-, alkoholfogyasztás-, kábítószerhasználat megelőzése) érnek el nagy sikereket. Ezek a programok a diákok körében kedveltek és hatékonyak.

**A felsorolt módszerek önmagukban csak kevésbé hatékonyak, de együttesen talán céljaink megvalósítására szolgálhatnak.**

## **3.5. Az egészségfejlesztés feladatai**

### **3.5.1. A dohányzás visszaszorítása**

Ma egyre inkább bebizonyosodik ugyanis, hogy ha a megelőzés és a kezelés lehetséges módjai, rendszerei együtt működnek, és ha a társadalom olyan légkört alakít ki, amelyben megfelelő ismereteket terjesztenek, helyes attitűdöket nevelnek az emberekbe, a szenvedélyproblémákat le lehet küzdeni, vagy legalábbis be lehet szűkíteni.

A tanulók mértéktelen dohányzását alapul véve a dohányzás problémáját külön kell kezelni. A megelőzésre kell koncentrálni, fel kell a diákokat készíteni a kísértésekre, kritikus fénybe kell állítani a hibás feszültség-levezetési mintákat. Fontos, hogy minél több és korszerűbb ismerettel rendelkezzenek diákjaink eme káros szenvedélyről, és tudják, hogy saját rossz szokásaikat, feszültségüket hogyan vezethetik le, és hogyan segíthetnek ebben másoknak is. Az iskolában kell elkezdni a dohányzási „járvány” leküzdését. A szülőkkel karöltve kell cselekedni, mert

hiába nevel az iskola a dohányzás ellen, ha a szülő otthon megengedi ezt a káros szenvedélyt. A pedagógus jó példával járhat elől, intenzíven részt vehet a prevencióban, és ellenőriznie kell a dohányzási magatartást szabályozó rendelkezések végrehajtását az iskola területén. A középiskolások körében meredeken emelkedik azok száma, akik rászoktak a dohányzásra.

- **Biológia órákon** szaktanári segítséggel vezethetők rá a diákok a dohányzás egészségkárosító hatásaira. A diákok egészségnevelésének fontos alapja az itt szerzett szaktudás és magyarázat.
- **Az osztályfőnöki órák** a prevenció igazi színtere, ahol több alkalmat is szánunk a dohányzással kapcsolatos problémakörre, minden évfolyamon szerepel a kötelezően előírt témakörök között. Ezekre az órákra tervezzük külső előadók meghívását is, akik szaksegítség adhatnak a betegségben szenvedők számára, ha azok a dohányzásról való lemondás mellett döntenek.
- **Önismereti foglalkozások** vezetésében is alapvetően külső szakemberekre számíthatunk, mert pedagógusaink ezen a területen nem részesültek megfelelő szakmai képzésben, és lehet, hogy többet ártana, mint használna az ő vezetésükkel történő tréning. Az előbbi problémából adódik, hogy pedagógusaink szakemberek segítségét igénylik több szenvedélybetegségről szóló témában is, mert előképzettségük a probléma nagyságához képest nem megfelelő.

### 3.5.2. Az alkoholfogyasztás visszaszorítása

Az iskola a Magyarországon egyik népbetegségnek számító nagyarányú alkoholfogyasztással kapcsolatban elsősorban a prevenció területén válhat hasznossá. Szakórákon és osztályfőnöki órákon rá kell döbbsentenünk diákjainkat az alkoholfogyasztás biológiai és társadalmi veszélyeire.

- **A biológia órát** tartó pedagógusnak kötelessége az emberi test témakörnél a megfelelő szakmai tájékoztatása a tanulóknak. Ismertetnie kell a túlzott alkoholfogyasztás egészségkárosító hatását, beszélnie kell arról, hogy milyen betegségeket idézhet elő, és halálhoz is vezethet.
- **A társadalomismeret órák** a mértéktelen alkoholfogyasztás nemzetközi összehasonlító adataira mutathatnak rá, és azokat a társadalmi, családi problémákat részletezhetik, ami ennek következménye lehet. (családok széthullása, munkahely elvesztése, öngyilkosság) Mindenképpen az elrettentés módszerével kell élnünk ezen a területen.
- **Az osztályfőnöki órák** tágabb körben is foglalkozhatnak a szenvedélyek ezen körével, tudatosíthatják a tanulóknak, akár egy osztálykirándulás keretében is, hogy a szórakozás legegyszerűbb módja nem az alkoholfogyasztásnak kell lennie. Az osztályfőnökök beszélgető órákat tarthatnak az osztályközösségben a vélemények ütköztetésével, esetleges rossz tapasztalatok ismertetésével. Egyedüli cél, hogy a tanuló okuljon az esetekből.

Mind a dohányzás, mind az alkoholfogyasztás társadalmi betegség Magyarországon, annál fontosabb feladat, hogy még középiskolás korban tegyünk ellene. Térítsük el gyerekeinket a feszültségcsökkentés eme káros és egészségtelen módjaitól. Mindezek felnőtt tanulóinknál is odafigyelést igényelnek. Ez mindnyájunk felelőssége.

### **A dohányzás és alkoholfogyasztás szempontjából veszélyeztetettnek minősülő tanulók:**

- Akikkel nem igazán törődnek, akikre nem néznek rá a szüleik. (pl. Nem számít hányra érnek haza éjszaka, úgyszincs otthon senki, vagy a felnőttek már nincsenek ébren, hogy feltűnjön nekik, hogy a gyerekek nem józan.)
- Ahol a szülő és a gyerek között nincs érdemi kommunikáció. (A gyerek egyedül marad mind az iváshoz vezető problémáival, mind az abból fakadó szorongásokkal, konfliktusokkal, hiába van a családja, magányos.)
- Akiknek a családjában az italfogyasztással, és általában, mindenféle kicsapongással normaszegéssel kapcsolatos szabályok, szülői elvek nem világosak, ellentmondásokkal, vagy túlságosan erőtlenül képviselik azt.
- Akiknek a szülei maguk is isznak, vagy más módon játszották el tekintélyüket, és mutatnak példát az elzüllésre

### **3.5.3. Drog-prevenció, az iskola drogstratégiája**

A droghasználat és a drogfüggőség az elmúlt évtized során közérdekű témává vált Magyarországon. Gyakori feltételezés, hogy a drogok használata elsősorban a kedvezőtlen családi háttérből érkezőket érinti, azokat, akik az átlagosnál nehezebb szociális-gazdasági környezetben nevelkednek. A rendelkezésre álló adatok ezt az állítást nem minden tekintetben erősítik meg. Úgy tűnik, hogy a mai Magyarországon a droghasználat, ha nem is egyforma mértékben, de valamennyi társadalmi réteget érinti. A család anyagi helyzetét tekintve a droghasználat mértéke a két szélső csoportban, vagyis az átlagosnál magasabb és alacsonyabb iskolai végzettségű szülők, illetve az átlagosnál magasabb és alacsonyabb anyagi körülmények között élők között a legmagasabb. Kimutatható az, hogy a családi devianciák (alkoholizmus, droghasználat, öngyilkosság, börtön stb.) halmozódása rizikótényezőként jelenik meg.

Az úgynevezett életmódváltozók (iskolából való hiányzás, tanulmányi átlag, csavargás, motorozás stb.) jobban mutatják, hogy ki lesz droghasználó, mint a családi tényezők. El kell fogadni, hogy az iskola nem tehető drogmentessé, ezzel a problémával együtt kell élni, de célunk csak az lehet, hogy kialakuljon egy olyan egyensúlyi állapot, amellyel az oktató, a pedagógus meg tud birkózni.

A mai család működése során csökken az óvó-értékközvetítő hatás, mert egyrészt a szülőknek kevesebb idejük jut a gyermekükre a szükségesnél, másrészt maguknak a szülőknek is problémát okoz a jelenlegi feladatuknak történő megfelelés. Különösen a kábítószer problémára igaz ez, mert olyan generáció nő most fel, aki családi modellként nem tudja átvenni az elutasítási technikákat.

A szülők pedig nem tudják milyen hatásokkal és milyen személyiségparamétereket kell erősíteni a gyerekekben a megelőzés érdekében. Ezért a nevelési-, oktatási intézmények felelőssége nőtt meg, hogy miképpen és milyen eredményességgel biztosítják a drogozással kapcsolatos "immunitás" megszerzését.

A drog-prevenációs munka nem korlátozódhat egyetlen tantárgyra és nem kötődhet csak egyetlen személyhez. El kell érni, hogy az egész iskola komplex nevelési hatásrendszerébe épüljön be a szerfogyasztással kapcsolatos egységes pedagógiai állásfoglalás és gyakorlat. A személyiségfejlesztő munka részeként kell a tanulók életvezetési stílusát úgy alakítani, hogy képessé váljanak az antihumánus szenvedélyek tudatos elutasítására. Minden nevelési

helyzetben biztosítani kell, hogy a segítségre szoruló és támogatást igénylők megkapják a szükséges odafordulást és törődést.

#### **3.5.4. Az egészséges táplálkozás**

Az egészséges táplálkozásra nevelés feladata egyre nagyobb mértékben a közétkeztetésre nehezedik, hiszen a gyerekek nagy része már életük korai szakaszában is a napi ötszöri étkezésből három alkalommal intézményi étkeztetésben részesül. A középiskolai oktatásban az iskolai étkezés igénybevétele már nem jellemző, a felnőttoktatásban pedig ez szinte lehetetlen. A világ számos országában, így nálunk is a táplálkozással összefüggő betegségeknek jelentős szerepe van a lakosság egészségi állapotának, valamint az ebből következő halálozásnak az alakulásában. Magyarországon az összes halálozás fele keringési, negyede daganatos betegségekből származik. A magyar férfilakosság kétharmada, a nők fele elhízott. Ehhez a betegséghez két-háromszor gyakrabban társul a hipertónia, a cukorbetegség, a zsírsavanyagcsere zavara. Az okok a magyar lakosság helytelen táplálkozásában keresendők: túlzott energia-, zsír-, állati zsír-, koleszterin- és só-bevitel, valamint elégtelen rost bevitel, elégtelen zöldség-, főzelék-, gyümölcsfogyasztás.

Az egészséges táplálkozásnak a családban kell kezdődnie. Ha ott nem alakul ki, akkor az iskola már sokkal nehezebb feladatot vállal magára az egészségfejlesztésnek eme területén. Megrögzült szokásokon csak erős ráhatással lehet változtatni. Iskolánkban a diákok többsége külső tényezőkből ítélve nem küzd az elhízással. Ugyanakkor az osztályfőnökök felmérései, tapasztalatai azt mutatják, hogy nem étkeznek rendszeresen, nem esznek minden nap meleg ételt, a kóla, hamburger a divatos a gyümölcs és zöldségfélék helyett. Emiatt az iskolai ebédlő sokszor kong az ürességtől, a büfé előtt viszont sorban állást tapasztalunk.

Mivel tanulóink inkább az otthoni étkezést választják, ezért nekik biológia és, osztályfőnöki órákon kell tájékoztatást nyújtani a helyes táplálkozási szokásokról. Az ajánlások a szakemberek szerint az alábbi pontokban foglalhatók össze:

- Táplálkozzunk változatosan!
- Kerüljük a túlzott zsírfogyasztást!
- Kerüljük a túlzott sózást!
- Kerüljük a cukrok és édességek túlzott élvezetét!
- Igyunk naponta fél liter tejet!
- Naponta többször, rendszeresen együnk gyümölcsöt, zöldség- és főzelékféléket!
- Együnk gyakran barna kenyeret!
- Egyszerre keveset együnk, de étkezzünk gyakran, 4-5-ször naponta!
- A legjobb ital a víz, alkoholt csak ritkán és keveset igyunk!

#### **3.5.5. Mentális betegségek megelőzése, lelki egészségvédelem**

A lelki egészség célja az, hogy önmagunkkal harmóniában éljünk, és így képessé váljunk arra, hogy helyesen tudjunk alkalmazkodni másokhoz is. Ha jó lelkiállapotban vagyunk, akkor pozitívan állunk a dolgokhoz, képesek vagyunk az élet kihívásainak megfelelni. Ezt igen nehéz elérni, mert mindennapi életünk tele van zavaró tényezőkkel.

- Ha magas az önértékelésünk, akkor könnyebben viseljük az élet megpróbáltatásait.
- Ha alacsony önértékelés jellemez bennünket, akkor úgy érezzük, hogy képtelenek vagyunk életünk irányítására.

### **A mentálhigiénéről általában**

A fogalom nemcsak a pszichiátriai betegség hiányát jelenti, hanem a személyes kibontakozáshoz szükséges lelki feltételek adottságát. Jelenléte egy társadalomban jelzi a minőségi élet iránti elkötelezettséget is.

A lelki egészség felborulása több területen megnyilvánulhat: családi kapcsolatok terén, a baráti kapcsolatok felbomlását is jelentheti, és nagyon sokszor együtt jár a munkanélküliséggel, a létbizonytalansággal. Visszakapaszkodni, újból egzisztenciát teremteni nagyon nehéz. Mindezek sok szenvedést okoznak, de nagy veszélyt jelentenek a társadalom stabilitására is. Az emberi kapcsolatok zavarai még mélyebben tükröződnek a házasságok stabilitásának hiányában. Magyarország sajnos a legnagyobb válási gyakoriságú országok közé tartozik.

### **Az iskolai mentálhigiéné**

A társadalom elvárásként fogalmazza meg az iskola felé, hogy az intézménynek az oktatott gyermekek esetleges hátrányainak a korrekciójára is képesnek kell lennie. Az iskolai mentálhigiéné kulcsszemélyisége a pedagógus, az oktató. Célja az egészségesség, a lelki egészség megőrzése, a pszichikai jólét fokozása, a lelki betegségek és problémák megelőzése, enyhébb magatartászavarok rendezése.

Az osztályfőnökök tapasztalatai azt mutatják, hogy a lelki egészség iskolánkban hagy maga után kívánnivalót. Magas az elvált szülők aránya, sokan munkanélküliek, sokan egyedül nevelik gyermekeiket a másik szülő halála miatt, és nem bevallottan, de több alkalommal kiderül, hogy a családban magas az alkoholfogyasztás mértéke. Mindez károsan befolyásolja gyerekeink lelki egészségét.

A lelki problémák, pszichés zavarok a gyerekeknél lehetnek átmenetiek vagy tartósak.

- Átmeneti pszichés zavarokat okozhat a megterhelő élethelyzet (szülők válása, betegsége, esetleg halála) a nagyobb változások (pl. iskolaváltás).
- A tartós pszichés zavarokat tanulási vagy magatartási problémák okozzák. A magatartászavaros gyermek megszegi a szociális normákat, az iskolai szabályokat, nem tesz eleget a szülők elvárásainak. Viselkedése ellenséges, sokszor támadó, provokatív, társaival durva, érzelmi, hangulati zavarok jellemzik.

A szorongásos zavarok sem ritkák gyerekkorban, még ha nem is mindig feltűnőek. Ez kifejeződik testi tünetekben (fejfájás, szívdobogás, elpirulás, esetleg ájulás), pszichés tünetekben (feszültség, idegesség, nyugtalanság), de szociális téren is (a gyerek önállótlán, gyanakvó, félnk).

Depresszió is előfordulhat iskolás korban, ha nem is nagy gyakorisággal. Ilyenkor a gyerekek szomorúak, lehangoltak, elvesztik érdeklődésüket, alvás- és étvágyzavarral küzdenek, öngyilkossági gondolatokat forgatnak a fejükben. Kialakulás összefüggésbe hozható pszichés, szociális stresszekkel, negatív eseményekkel.

Intézményünkben a tanulók nagy többsége felnőtt korú. A mentális egészségfejlesztés az ő esetükben is feladata az intézménynek, de az ő problémáik mások, mint a nem felnőtt korúaknál. Nem ritkán szülőként jelennek meg a problémák, de huszonéves fiataloknál is



előfordulhatnak átmeneti és tartós pszichés zavarok. Számukra nincs minden esetben osztályfőnöki óra, a tanórák szolgálnak az ilyen problémák megbeszélésére.

### **3.5.6. Az aktív testmozgás elterjesztése**

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének az elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen azt tapasztaljuk, hogy a modern kor az embert olyan életmódba kényszerítette, amely a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, előidézve ezzel áttételesen a szellemi teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és a sport viszont sokban segítheti az ember egészséges fejlődését. Ezt figyelembe véve iskolánk minden nap lehetőséget biztosít a szakszerű testedzésre, és a gyógytestnevelésre utaltak foglalkozása is helyben, szakember vezetésével történik.

Minden testnevelési órán megtörténik a keringési- és légző-rendszer megfelelő terhelése. Van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag, és légzőtorna. A testnevelő tanárok betartják a gerinc- és ízületvédelem szabályait külön figyelemmel az izomerősítő gyakorlatok esetében.

Nem szabad megfedkezünk arról sem, hogy minden testnevelés óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt kell hogy jelentsen még a nehézkesen mozgó tanulók számára is.

Törekszünk arra, hogy a testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesüljenek. A mindennapi testmozgáson túl, amely tanórákon és sportkörökön valósul meg, a diáknapok keretén belül sportnapot szervezünk, melynek érdekessége, hogy a pedagógusok diákjaikkal együtt mozognak és versenyeznek.

A szakképző iskolai oktatásban résztvevő tanulóinknak azokon a tanítási napokon, amelyeken nincs közismereti oktatás, nincs testnevelés óra sem. Ilyen napokon tanulóink gyakorlati képző helyen vannak.

Azok a tanulók, akik érettségi utáni szakképzésben vesznek részt, a kerettantervek nem írnak elő testnevelés órákat. Az ő testmozgásukról saját maguk gondoskodnak, amely általában nem rendszeres. Igyekszünk rendszeresen sportnapokat szervezni, amelyeken a részvételt az ő számukra is biztosítjuk. Ilyenkor előre meghirdetett sportfoglalkozásokra jelentkezhetnek, ami teljesen önkéntes.

### **3.5.7. Bántalmazás, iskolai erőszak**

Aligha van olyan gyerekcsoport, ahol ne fordulna elő bántás vagy bántalmazás. Mindenhol megütik, meglökik egymást a gyerekek, mindenhol mondanak a másokra megalázó, bántó kifejezéseket. Az iskolákban az a feladatunk, hogy kidolgozzunk olyan stratégiát, módszereket, amelyek segítenek abban, hogyan reagáljunk az ilyen helyzetekre illetve miként dolgozzuk fel a történeteket. A gyerekekben megoldási rutinokat kell kialakítani az ilyen helyzetekre.

A gyerekcsoporton belüli erőszak a legkülönbözőbb módokon tud megjelenni. Egy hagyományos iskolai közegben jellemzően nem a tanteremben történik, ahol a gyerekek szigorú struktúrában, egymástól elszeparálva dolgoznak valamilyen feladaton. Az erőszak színtereivé inkább azok a közösségi helyek válnak, ahol a gyerekek kapcsolatba tudnak lépni egymással: parkok, udvarok, ebédlők, folyosók.

Ezek az esetek rendszerint rejtve maradnak a felnőttek elől, és így feldolgozásuk is nehézkessé válik.

Fontos, hogy különbséget tegyünk bántás és bántalmazás között.

A bántásetén egyenlő viszonyban vannak a felek, nem elnyomó és elnyomott helyzetben, hirtelen, gyorsan történik. Bántás barátok között is lehetséges, általában nem okoz komoly sérülést érzelmileg, feldolgozható. A bántások azonnali reagálást igényelnek a tanulóktól és a felnőttektől.

A bántalmazásetén a felek nem egyenrangúak, a bántalmazó felülkerekedik a bántalmazotton, és ezt kihasználja. A bántalmazás folyamatos, szisztematikus, tervezett és nagyon komoly sérüléseket tud okozni. Itt a feldolgozáshoz már szakember szükséges.

Az intézményi egészségfejlesztéssel alapvető célunk: az egészségmegőrzés elemi feltételeinek megismertetése és betartatása.

Az egészséges életmód, ételszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülnie. Az alábbi fontos területeken a tanulók maguk is sokat tehetnek egészségfejlesztésükért.

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet kialakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Az intézmény egészségfejlesztési terve összefoglalja azokat a fontosabb területeket, amelyek veszélyt jelenthetnek tanulóink fejlődésében. Azonban vannak egyedi esetek, újabb és újabb gondok jelennek meg ezeken a területeken. Az intézményünk igyekszik ilyenkor is alkalmazkodni és a problémákat kezelni. Ezért úgy gondoljuk, hogy egészségfejlesztési tervünk folyamatosan változhat és újabb és újabb feladatokkal, megoldási módokkal egészül ki. Az intézmény pedagógusai, oktatói igyekeznek beépíteni tanóráikba az egészségfejlesztést, nemcsak a biológia, osztályfőnöki órákon, hanem akár a szakmai elméleti és gyakorlati órákon egyaránt. Ehhez oktatóink folyamatosan képezik magukat, de intézményi szinten is gondoskodunk arról, hogy a megfelelő ismeretekhez jussanak az egészségfejlesztés minél hatékonyabb megvalósítása érdekében.

### **3.6. Az egészségfejlesztési program segítői**

#### **Iskolaorvos**

Rendszeresen végzi a gyermekek egészségügyi szűrését. A szűrővizsgálatok alapján szakorvosi beutalóval látja el a gyerekeket. Folyamatosan kapcsolatot tart az iskola vezetésével, jelzi az egészségügyi problémákat.

#### **Védőnő**

Rendszeresen segíti az iskolaorvos munkáját, vezeti a dokumentációt, szűréseket végez. Előadásokat tart és szervez az iskola vezetésével egyeztetett témákban (egészségügyi felvilágosítások, sebellátás, egészséges életmód).

### **Családsegítő szolgálat vezetője**

Rászoruló családok segítséget kaphatnak. Kapcsolattartó az iskola vezetője.

### **Családi háttér**

Törekszünk, hogy a családi nevelést kiegészítve, erősítve neveljük a tanulókat. A szülőket partnernek tekintjük, együttműködünk a nevelésben, hiszen egyikünk munkája sem lehet eredményes a másik megerősítése nélkül.

## 4. KÉPZÉSI PROGRAM

A gazdaság legértékesebb termelési tényezője, erőforrása a megfelelően képzett szakember. A gazdaság fejlesztéséhez szükség van a jól képzett szakemberekre és az ő megbecsülésükre. Ehhez korszerű, a gazdaság mindenkori igényeinek még jobban megfelelő szakképzésre és felnőttképzésre van szükség.

A technikumi szakmai oktatás keretében folyó nevelés-oktatás az iskolai alapműveltség megerősítése mellett a gazdaság, a munkaerőpiac igényeihez is igazodva felkészít a választott szakképesítésre és segíti a társadalmi különbségekből adódó hátrányok leküzdését, a NAT szakképző iskolai feladatokra vonatkozó fejlesztési feladatainak teljesítésével, az egyedi foglalkozást igénylő egyedi szükségletekhez igazodó tanulásszervezési módszerekkel.

### Képzési programunk általános céljai

- Munkaerő-piaci orientáltságú, keresletvezérelt szakképzés megvalósítása.
- A globális és nemzetgazdasági igények kielégítése ezzel a foglalkoztatás növelése.
- Mindenki számára biztosítani kívánjuk a lehetőséget képességei kibontakoztatására; ha szükséges, differenciált módon.
- A szakmai ismeretek elmélyült tanulmányozása és alkalmazása révén adunk módot diákjainknak arra, hogy alkotóképességük fejlődjen, a szakmai cselekvőképességük kialakuljon.
- Új üzleti gondolkodásmód kialakítása, vállalkozási kompetenciák fejlesztése.
- Egyéni tanulói haladási utak kialakítása, az átjárhatóság biztosítása: más iskola tanulói számára biztosítani kívánjuk a 12. évfolyam befejezése után iskolát válthassanak, bekapcsolódhassanak a nálunk folyó képzésbe
- A gyakorlati képzést végzők személyes példáján keresztül rámutatni arra, hogy odaadással végzett munka sikeres és öröm forrása az életben.
- A diákok olyan munkavállalói és állampolgári kompetenciákra tegyenek szert, amely lehetővé teszi azt, hogy hatékony munkatársai és felelős tagjai legyenek a társadalomnak
- A környezettudatos magatartás erősítése
- A tanulók megértsék, miért szükséges az etikai szabályok betartása az egészségügyben.
- Növelnünk kell a felnőttoktatás jelentőségét az iskolánkban korábban végzetek szakmai továbbképzését is fel kell karolnunk.
- Rugalmas képzési rendszer kialakítása a célunk. Felnőttoktatással, felnőttképzéssel igazodunk az igényekhez!
- Értékes, érvényes, hasznosítható, piacképes tudás átadása, szakmai elkötelezettség kialakítása, élethosszig tartó tanulás igényének megalapozása.

### A szakképzést meghatározó fontosabb jogszabályok

- a szakképzésről szóló **2019. évi LXXX. törvény**
- a **szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II.7.) kormányrendelet**
- szakmajegyzék, programtervek, képzési és kimeneti követelmények a szakképzéshez

- A „SZAKKÉPZÉS 4.0 – A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” című stratégia elfogadásáról és a végrehajtása érdekében szükséges intézkedésekről szóló **1168/2019. (III. 28.) Korm. határozat**

## 4.1. Szakképzés 2020 szeptember 1-től

A korszerű szakmai kompetenciák elérésének fontos mérföldköve a képzési és kimeneti követelményekhez és a programtantervekhez igazodó, továbbá az adott szakképző intézmény sajátosságait is figyelembe vevő, új szemléletű szakmai programok kidolgozása.

A szakképző intézményben a nevelő és oktató munka a szakképzésben kötelezően alkalmazandó programterv és a programterv alapján kidolgozott szakmai program szerint folyik.

A központilag, szakképesítések szerint elkészített programtervek tartalmazzák:

- a szakképesítés éves óratervét a tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök szerint, évfolyamonkénti bontásban
- a tantárgyak tanításának fő céljait
- a tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciákat
- a tanítási területek részletes szakmai tartalmának leírását, a tantárgyakon belüli témakörök szakmai tartalmát
- a rész-szakmák ajánlott szakmai tartalmát

A szakképző intézményben a szakmajegyzékben meghatározott szakmára felkészítő szakmai oktatás és szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik.

A szakmai oktatás a képzési és kimeneti követelmények alapján

- **ágazati alapoktatásban és**
- **szakirányú oktatásban** történik.

A szakképző intézményben a szakmai oktatást azokon az évfolyamokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, a nappali rendszer szerint az egyéni és csoportos foglalkozások keretében kell megszervezni.

### 4.1.1. Tanulói és felnőttképzési jogviszony

A szakképzésben a **tanuló tanulói jogviszonyban**, a képzésben részt vevő személy **felnőttképzési jogviszonyban** áll. A tanulói jogviszony a **szakképző intézmény és a tanuló között**, a felnőttképzési jogviszony a **szakképző intézmény**, illetve a **felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között** jön létre.

- **Tanulói jogviszony** tanköteles kiskorúval, továbbá a nappali rendszerű szakmai oktatásban részt vevő tanulóval hozható létre annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a tanuló a **huszonötödik életévét betölti**. A szakképző intézmény tanulójának tankötelezettségére az Nkt.-t kell alkalmazni.

- Szakmai képzés kizárólag felnőttképzési jogviszonyban szervezhető. Ha a tanuló szakmai képzésére a szakképző intézményben a szakmai oktatással vagy a köznevelési intézményben a szakgimnáziumi vagy a szakiskolai nevelés-oktatással párhuzamosan kerül sor, a szakmai képzés, illetve szakiskolában a szakmai oktatás tanulói jogviszony keretében is megszervezhető.

A felnőttképzési jogviszony keretében folyó szakmai oktatásban

a) a szakmai oktatás **időtartama** legfeljebb a **negyedére**,

b) **az óraszám legfeljebb** a nappali rendszerű szakmai oktatás óraszámának **negyven százalékáig** csökkenthető.

A szakmai program a nappali és esti munkarendre vonatkozóan tartalmazza az óraterveket éves és heti bontásban, tanulási területenként, tantárgyanként és témakörönként.

Az intézménybe jelentkező tanulók előképzettsége alapján lehet eldönteni, hogy hogyan csökkenthető a képzési idő és a képzés összes óraszámja az előbbieket figyelembe véve.

#### 4.1.2. Tanulói jogviszony létrejötte a szakképző intézményben

A tanulói jogviszony felvétellel vagy átvétellel keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől és az átvételtől az igazgató dönt. A tanulói jogviszony a beiratás napján jön létre, a tanulót a tanulói jogviszonyon alapuló jogok és köteleességek ettől az időponttól kezdve illetik meg és terhelik. Jogszabály és a házirend egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

A szakképző intézmény a jogviszony létesítéséhez további feltételeket is meghatározhat, amelyeket a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra kell hozni. A Gróf Széchenyi Ödön Gimnázium, Technikum és Szakképző iskola a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz az alábbi feltételeket köti ki:

##### Technikumi szakmai oktatásban

- az 5 évfolyamos képzésben a belépéshez a 8 általános iskolai végzettség az előfeltétel
- érettségire épülő szakképzésben a feltétel az érettségi vizsga megléte

##### Szakképző iskolai szakmai oktatásban

- a 3 évfolyamos szakképző iskolába való belépéshez a nyolc általános iskolai osztály elvégzése a követelmény
- a 2 évfolyamos szakképző iskolai szakmai oktatásba való belépéshez előfeltétel a középiskolai kerettanterveknek a középiskola kilencedik és tizedik évfolyamára vonatkozó követelmények teljesítése

Amennyiben a szakképesítéshez egészségügyi alkalmassági vizsga is elő van írva, az intézményben csak akkor kezdhető meg a szakképzés, ha a belépő megfelel az egészségügyi alkalmassági követelményeknek

**A szakképzési törvény végrehajtási rendeletének 52/A. § (1) bekezdése szerint „A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésbe bekapcsolódhat**

a) *technikum esetén az, aki érettségi végzettséggel rendelkezik,*

*b) szakképző iskola esetén az, aki a közismereti kerettantervnek a középiskola kilencedik és tizedik évfolyamára vonatkozóan előírt követelményeit teljesítette.”*

#### **4.1.3. A tanulói jogviszony megszűnése**

**A megszűnés esetei a következők (a szakképzésről szóló 2019.évi LXXX. törvény 56.§ alapján)**

- ha a tanulót másik szakképző intézmény vagy köznevelési intézmény átvette, az átvétel napján,
- az utolsó évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány kiállításának napján, kivéve, ha a tanuló az utolsó évfolyamot követő első szakmai vizsgaidőszakban szakmai vizsgát tesz, akkor a szakmai vizsgaidőszak utolsó napján,
- ha a tanuló tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná vált és
  - ✓ a tanuló a tanulmányait nem kívánja a szakképző intézményben tovább folytatni, a bejelentés tudomásulvételének napján,
  - ✓ a szakképző intézményben nem folyik másik megfelelő szakképzés vagy a továbbtanuláshoz szükséges feltételek a szakképző intézményben nem adóttak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- a tankötelezettség megszűnése után, ha a tanuló - kiskorú tanuló a törvényes képviselője egyetértésével - írásban bejelenti, hogy kimarad, a bejelentés tudomásulvételének napján,
- ha a jogviszonyt - a tanköteles tanuló és a hátrányos helyzetű tanuló kivételével - fizetési hátralék miatt az igazgató a tanuló - kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének - eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetésről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- ha a tanuló - a tanköteles tanuló kivételével - a szakképző intézmény kötelező foglalkozásairól a jogszabályban meghatározott időnél igazolatlanul többet mulasztott, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- ha a tanulóval szemben kizárás a szakképző intézményből fegyelmi határozatot hoztak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- ha a nem magyar állampolgárságú tanuló külföldre távozik, a bejelentés tudomásulvételének napján.

Szünetel a tanulói jogviszonya annak, akinek engedélyezték, hogy tanulmányait megszakítsa.

#### **4.1.4. A tanuló teljesítményének értékelése**

A tanuló teljesítményét, előmenetelét az oktató

- a tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli,
- félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti.

Ha a tanuló szakirányú oktatását nem a szakképző intézmény végzi, a szakirányú oktatással összefüggésben a tanuló teljesítményét, előmenetelét a duális képzőhely az oktatóval közösen értékeli és minősíti.

A sajátos nevelési igényű tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, az igazgató mentesíti

a) az érdemjegyekkel történő értékelés és osztályzatokkal történő minősítés alól, és e helyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) - a szakirányú oktatás kivételével - egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

#### **4.1.5. Korábbi tanulmányok, gyakorlat beszámítása**

Amennyiben a tanuló, a szakképzésben résztvevő rendelkezik valamilyen előképzettséggel, gyakorlattal, az beszámításra kerül az alábbiak szerint:

a) a szakképző intézményben, a köznevelési intézményben és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat az adott szakmára előírt - megegyező tartalmú - követelmények teljesítésébe be kell számítani,

b) a szakképzés megkezdése előtt foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban eltöltött szakirányú gyakorlati időt a szakirányú oktatás idejébe be kell számítani,

c) a tanulmányi követelmények az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesíthetők.

**A beszámításról és a tanulmányi követelményeknek az előírtnál rövidebb idő alatti teljesítésének lehetőségéről az intézmény igazgatója dönt. A döntésbe bevonja a szakmai igazgatóhelyettest és szükség szerint a szakmai munkaközösség-vezetőt is.**

#### **4.1.6. A magasabb évfolyamba lépés feltételei**

A tanuló év végi osztályzatát az oktatói testület, osztályozó értekezleten áttekinti, és az oktató, az osztályfőnök, illetve a duális képzőhely által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló az évfolyam teljesítéséről bizonyítványt kap. Az egyéni tanulmányi renddel rendelkező tanulónak az előírt tanulmányi követelményeket az egyéni tanulmányi rendben meghatározottak szerint kell teljesítenie

#### **4.1.7. Ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás**

##### **4.1.7.1.Ágazati alapoktatás**

A szakképző intézményben a szakirányú oktatást megelőzően ágazati alapoktatás folyik. Az ágazati alapoktatás magában foglalja az adott ágazat közös szakmai tartalmait a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak szerint. Az ágazati alapoktatást a szakképző intézményben kell megszervezni. Az ágazati alapoktatás ágazati alapvizsgával zárul.

##### **4.1.7.2.Szakirányú oktatás**

A szakirányú oktatás célja, hogy a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára biztosítsa a szakma keretében ellátandó munkatevékenységekhez szükséges ismeretek és készségek elsajátítását, képessé tegye azok gyakorlatban történő alkalmazására és a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a szakmai vizsgára felkészítse.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a szakirányú oktatásban



- a) a szakképző intézményben vagy
- b) szakképzési munkaszerződéssel a duális képzőhelyen

vehet részt. A szakképző intézményben a szakirányú oktatás akkor teljesíthető, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy duális képzőhelyen való részvétele a szakirányú oktatásban a gazdasági kamara közreműködése mellett sem biztosítható. Ha a szakmai oktatás célját szolgálja, a szakirányú oktatás teljesíthető külföldön is, amelynek időtartama nem haladhatja meg a szakirányú oktatás időtartamának egynegyedét.

A szakirányú oktatásban való részvétel kötelező.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy mulasztását a Kormány rendeletében meghatározottak szerint kell pótolni.

### **A szakirányú oktatás**

- a tanítási évben teljesítendő oktatásból és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból vagy
- a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt teljesítendő oktatásból és gyakorlatból áll.

### **A szakirányú oktatás előírásai**

- Az őszi, a téli és a tavaszi szünet ideje alatt - a szorgalmi időszakban teljesítendő szakirányú oktatás igazolatlan mulasztásának pótlása, illetve szakképzési munkaszerződés keretében folytatott szakirányú oktatás kivételével - szakirányú oktatás nem szervezhető.
- A szakirányú oktatás időtartama a napi nyolc órát, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy fiatal munkavállaló, a napi hét órát nem haladhatja meg. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a napi szakirányú oktatási időt meghaladó szakirányú oktatásban nem vehet részt.
- A napi szakirányú oktatást hat és huszonkét óra között kell megszervezni. A szakirányú oktatás befejezése és a következő napi szakirányú oktatás vagy közismereti oktatás megkezdése között legalább tizenhat óra folyamatos pihenőidőt kell biztosítani.
- A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy részére, ha a napi szakirányú oktatási idő
  - a) a négy és fél órát meghaladja, legalább harminc perc,
  - b) a hat órát meghaladja, legalább negyvenöt percmegszakítás nélküli szünetet kell biztosítani a napi szakirányú oktatási időn belül.

### **A szakirányú oktatásban a tanulót megillető jogok**

A tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a szakirányú oktatás keretében megilletik mindazok a jogok, amelyeket

- a) az érdekvédelem tekintetében az Mt., valamint
- b) az egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzés követelményei tekintetében a munkavédelemről szóló törvény és végrehajtási rendeletei biztosítanak a munkavállaló részére.

E rendelkezések alkalmazásában

- **munkavállalón** a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt,
- **munkáltatón** a szakképző intézményt, illetve a duális képzőhelyet,
- **munkaviszonyon** a tanulói jogviszonyt, illetve a felnőttképzési jogviszonyt kell érteni.

### **Duális képzőhelyek**

Duális képzőhelyként az a képzőközpont vagy - a szakképző intézmény kivételével - más olyan gazdálkodó szervezet vehető nyilvántartásba,

- amelynél a szakirányú oktatás folytatásának feltételei biztosítottak,
- amely a Kormány rendeletében meghatározott végzettséggel és szakképesítéssel vagy szakképzettséggel és gyakorlattal rendelkező személyt foglalkoztat,
- amely a duális képzőhely által vállalt szakirányú oktatáshoz szükséges eszközzel és felszereléssel rendelkezik és
- a 19. § (3) bekezdése szerinti minőségirányítási rendszert működtet vagy legalább a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek megfelel.

A duális képzőhelyek nyilvántartását a gazdasági kamara vezeti. A nyilvántartásba vételre az a területi gazdasági kamara illetékes, amelynek területén a duális képzőhely szakirányú oktatási célt szolgáló székhelye vagy telephelye van.

#### **4.1.8. Sajátos nevelési igényű tanulók részvétele a szakképzésben**

A sajátos nevelési igényű tanuló, illetve képzésben részt vevő kiskorú személy részére az egészségügyi alkalmassági követelmények, a pályaalkalmassági követelmények és a fogyatékkal élő emberek egyenlő esélyű hozzáféréseinek figyelembevételével a Kormány rendeletében meghatározott kedvezmények útján kell biztosítani a sajátos nevelési igény, illetve a fogyatékoság jellegéhez igazodó felkészítést és vizsgáztatást.

A sajátos nevelési igényű tanuló, illetve képzésben részt vevő kiskorú személy számára biztosított kedvezményeket megállapító rendelkezéseket a képzésben részt vevő fogyatékkal élő nagykorú személyre is alkalmazni kell.

Ha a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztőpedagógiai ellátásban és a Kormány rendeletében meghatározott kedvezményben részesül.

#### **4.1.9. Az intézmény szakképzési alapfeladatai**

**A technikai szakmai oktatás keretében tervezett szakmák a következők:**

- ✓ Rehabilitációs terapeuta
- ✓ Általános ápoló
- ✓ Fogtechnikus
- ✓ Szociális és rehabilitációs szakgondozó
- ✓ Erősáramú technikus
- ✓ Pénzügyi-számviteli ügyintéző
- ✓ Vállalkozási ügyviteli ügyintéző
- ✓ Kereskedő és webáruházi technikus
- ✓ Környezetvédelmi technikus
- ✓ Vízügyi technikus
- ✓ Logisztikai technikus

## **A szakképző iskolai szakmai oktatás keretében tervezett szakmák a következők:**

- ✓ Szociális ápoló és gondozó
- ✓ Villanyszerelő
- ✓ Kereskedelmi értékesítő
- ✓ Hulladékfeldolgozó munkatárs
- ✓ Vízügyi munkatárs
- ✓ Rendészeti őr
- ✓ Pincér- vendégtéri szakember
- ✓ Szakács

## **A technikumi szakmai oktatás**

Az alapszakmák oktatása iskolarendszerben folyik, ahol a gyakorlati ismereteket lehetőség szerint duális partnerek, cégek közreműködésével, valós munkakörnyezetben lehet elsajátítani.

Mind a szakképző iskola, mind a technikum ágazati alapoktatással indul, majd a szakmai kiválasztását követően kezdődik el a szakirányú oktatás.

A technikumnak és a szakgimnáziumnak szakmai érettségi végzettséget adó érettségire, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, szakirányú munkába állásra felkészítő, valamint általános műveltséget megalapozó öt középiskolai évfolyama van, ahol szakmai oktatás is folyik. A képzés óraterve párhuzamosan biztosítja a felkészülést az érettségi vizsgákra, valamint a szakmai ismeretek elsajátítását. A technikum a minőségi szakmai oktatás helyszíne.

## **A technikumi oktatás szakaszai**

a) az általános műveltséget megalapozó, az érettségi vizsgára és a szakmai vizsgára felkészítő, valamint a szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulást vagy munkába állást elősegítő, illetve

b) érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára felkészítő, **a szakmajegyzékben meghatározott számú évfolyama van.**

**Intézményünkben alapfokú végzettséggel és érettségi végzettséggel rendelkezők szakmai oktatása és szakmai vizsgára történő felkészítése folyik.**

## **Szakképző iskolai szakmai oktatás**

A szakképző iskola hároméves, célja a szakmára való felkészítés. Az ágazati ismereteket adó első év és ágazati alapvizsga után, a 9. osztály végén történik a konkrét szakmaválasztás. A következő két évben duális képzés formájában vállalatoknál, vállalkozóknál tudják a tanulók elsajátítani a szakmai ismereteket. A tanulmányok végén szakmai vizsgát téve szakmát szereznek. A végzés után itt is nyitott a lehetőség az érettségi vagy akár a technikusai képzettség megszerzésére.

Szakképző iskolában a 9. évfolyamon a sikeres ágazati alapvizsga letételéig az iskolában folyik a képzés, majd a 10-11. évfolyamon, duális képzőhelyeken szakképzési munkaszerződéssel.

A szakképző iskolának

- az adott szakma megszerzéséhez szükséges közismereti oktatást és szakmai oktatást magában foglaló, illetve
- kizárólag szakmai vizsgára felkészítő, a szakmajegyzékben meghatározott számú évfolyama van.

### **Intézményünkben a szakképző iskolai oktatás háromévfolyamos és két évfolyamos képzés keretében folyik.**

Az oktatott szakmáknál élünk azzal, hogy a két évfolyam helyett egy évfolyam alatt, a három évfolyam helyett pedig másfél évfolyam alatt sajátíthatják el a tanulók a szakmát, természetesen a megfelelő óraszám megtartása mellett. Természetesen, amennyiben erre igény lenne és a tanulók, képzésben részt vevők tudják vállalni az így megnövekedett magasabb óraszámú való részvételt.

#### **4.1.9.1. Képzési és kimeneti követelmények**

A korszerű szakmai kompetenciák elsajátításához fontos mérföldkő a 174 szakmához tartozó **Képzési és Kimeneti Követelmények** új szemléletű meghatározása, amelyek a szakmájukat kiválóan ismerő szakértők segítségével készültek el. Az anyagokat az ágazatért felelős minisztériumok és az Ágazati Készségtanácsok munkájában részt vevő gazdasági szereplők is véleményezték, így a követelmények szakmailag megalapozottak, korszerűek és a gazdaság igényeit tükrözik.

A képzési és kimeneti követelményeket - a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével - a szakképzésért felelős miniszter hivatalos kiadványként az általa vezetett minisztérium honlapján teszi közzé.

**A Képzési és Kimeneti Követelmények** az alábbiak szerint épülnek fel:

- A szakma munkaterületének leírása;
- A szakma képesség deskriptorainak megfogalmazása;
- Az ágazati alapoktatás munkaterületének leírása;
- Az ágazati alapoktatás tanulási eredményeinek megfogalmazása;
- Az ágazati alapoktatás vizsgakövetelményeinek megfogalmazása;
- Az ágazati alapoktatás, alapvizsga tárgyi feltételeinek definiálása;
- A szakma teljes tanulási eredményeinek kidolgozása;
- A szakmairányok teljes tanulási eredményeinek kidolgozása:
  1. A szakmairányok közös követelményeinek meghatározása;
  2. A szakmairányok speciális követelményeinek meghatározása;
- A szakma/szakmairány szakmai vizsga követelményeinek meghatározása;
- A szakmai vizsgához szükséges humán és tárgyi feltételek meghatározása;
- A részsakmák követelményeinek meghatározása.

#### **4.1.9.2. A programtervek általános előírásai a technikai oktatásban**

A programtervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szólótörvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

**A szabad sáv szakmai tartalmáról** a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

**Az elmélet és a gyakorlat** a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje –a szakmai vizsga követelményeire tekintettel –pedig ajánlás.

**A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés** során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

#### **4.1.9.3. A szakképzés ingyenessége**

Az állam a szakképzésben való részvétel keretében

a) legfeljebb kettő szakma megszerzését az első szakmai vizsga befejezéséig, a második szakma esetén legfeljebb három tanéven keresztül, és

b) a szakképző intézményben a szakmai képzéshez kapcsolódó első szakképesítés megszerzését az első képesítő vizsga befejezéséig ingyenesen biztosítja.

A szakképzésben való ingyenes részvétel szempontjából nem számít önálló szakma megszerzésének a munkakör magasabb színvonalon történő ellátása céljából a meglévő részsakmát magában foglaló szakmára történő felkészítés és szakmai vizsga letétele.

#### **A szakmák szerinti képzési programok az alábbiak szerint épülnek fel**

- A szakma alapadatai
- A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenységek, munkaterületek
- A szakmai oktatásba történő belépés feltételei
- Az ágazati alapoktatás szakmai követelményei
- A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámai évfolyamonként **nappali** képzésben éves óraszámokkal
- A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai nappali és esti képzésben
- Az 5 évfolyamos képzés heti óraszámai tantárgyankénti és évfolyamonkénti bontásban
- A 2 évfolyamos képzés éves óraszámai tantárgyankénti és évfolyamonkénti bontásban

**Ágazati alapoktatás szakmai követelményei és a szakirányú oktatás szakmai követelményei** a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott területek szerinti tartalmakkal kerültek figyelembevételre:

- a készségek, képességek,
- ismeretek,
- az elvárt viselkedésmódok, attitűdök

- az önállóság és felelősség mértéke

A tanulási területek részletes szakmai tartalmának leírását a programtervek tartalmazzák. Azokat az intézmény változatlan formában veszi át és a tervezett óraszámokra készíti el azok alapján a tanmeneteket a két évfolyamra. Így a képzési program fejezet a tanulási területek részletes szakmai tartalmát nem írják le.

Az elmélet és a gyakorlat a programtervben nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

Figyelembe vesszük a tantárgyak óraszámánál az ajánlott gyakorlati arányt, de az óratervekbe ez még nem került beépítésre.

A szakmai vizsga leírását a képzési és kimeneti követelmények tartalmazzák. Azok központi követelmények, így az intézmény azokat is változatlan formában kell, hogy átvegye és alkalmazza.

#### **4.1.9.4. A gyakorlati képzőhelyekkel való együttműködés folyamata, módszerei, eszközei**

A duális képzésben tanulók gyakorlati oktatása külső gyakorló helyen, gazdálkodó szervezeteknél zajlik.

Folyamatosan bővítjük azoknak a vállalkozásoknak a körét, akikkel együttműködünk a gyakorlati képzési tevékenységben

Az iskolával partneri kapcsolatban álló gyakorlati képzőhelyeken tanulóink a duális szakképzés keretében a naprakész ismereteket elsajátítják a szakmai oktatóikkal együttműködésben.

A gazdálkodó szervezet a gyakorlati képzés során közvetlenebbül és eredményesebben tudja közvetíteni a munka világának elvárásait.

A gazdálkodó szervezetnél folyó képzés esetén munkaszerződést kötnek tanulóinkkal.

A duális képzésben a szakoktatón keresztül szerzi a legtöbb gyakorlati ismeretet a tanuló. A gyakorlati oktatókkal szemben támasztott követelmények, hogy

- a gyakorlati oktató rendszeres kapcsolatban legyen a diákok osztályfőnökeivel, sőt közös eszmegbeszéléseket is tartsanak.
- a havi hiányzási statisztika leadásán túl, gyakoribbá kell tenni az oda- és visszajelzéseket. Csak az együtt kommunikáló nevelő– oktató páros lehet eredményes a hiányzások, az esetleges problémák megoldásában;
- a szakoktató értékelje az eredményt, adjon visszajelzést, ezáltal növelheti a tanulók felelősségtudatát;
- alkalmazzuk, a mindenki mindenről tud módszert, így a diák érzi a figyelmet maga körül, amelynek visszatartó ereje van;
- a szakoktatók kísérik figyelemmel az oktatott tanulóik iskolai életét is.

A duális szakképzésben a legfontosabb az iskola és a gyakorlati képzőhely közötti rendszeres kapcsolattartás, információ- és tapasztalatcsere, együttműködés.

A kulcsszó a sokat emlegetett partnerség, vagyis olyan kapcsolat kialakítása, amelynek keretében

- a gyakorló helyek tananyag-igényeit is figyelembe veszik az elméleti oktatásban,
- a tanulók kiválasztása az iskola segítségével történik,
- az iskolai oktatókat is megismertetik a gyakorló helyen folyó képzéssel.

Legyen a gyakorló helyen rendszeres vendég az osztályfőnök vagy a szakmai elméleti tanár, az iskolában pedig a szakoktató, aki tanulói iskolai rendezvényein is részt vehet.

A duális szakképzés teljes körű megvalósítása érdekében szoros együttműködést alakítunk ki minden érintett gyakorló hellyel, más szakképző intézményekkel, szakmai szervezetekkel, a területi kamarákkal, a munkaerő-piaci partnerekkel szakképzési irányító szervezettel.

#### **4.1.10. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy teljesítménye ellenőrzésének és értékelésének, minősítésének módja**

##### **Az értékelésnél alkalmazott alapelveink**

- Az oktatói testület megítélése szerint az értékelésnek és osztályozásnak a tanulók, képzésben részt vevők képesség - ill. személyiség fejlesztése érdekében kell állnia.
- Fontosnak tartjuk, hogy az értékelés és minősítés igazságosan, következetesen, minden tanulóra, képzésben részt vevőre egységes követelményrendszer figyelembevételével történjen.
- A tanuló előrehaladásának folyamatos ellenőrzését, mérését és értékelését érdemjegyek és osztályzatok szolgálják.
- A tanuló tudását, előmenetelét év közben rendszeresen érdemjeggyel, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítik az oktatók.
- Az osztályzatok a következők lehetnek: jeles, jó, közepes, elégséges és elégtelen. Az érdemjegyek ugyanazok, mint az osztályzatok.
- A tanév folyamán szerzett érdemjegyeket az oktatóknak az elektronikus naplóba kell bejegyezni. Az érintettekkel az osztályzatokat a félévi értesítőben, ill. az év végi bizonyítványban közli hivatalos formában az oktatói testület.
- Félévi és az év végi osztályzatok megállapításához az oktató minden érdemjegyet figyelembe vesz, az osztályzat azonban hangsúlyozottan a nagy egységeket mérő feleletek, dolgozatok, vizsgák érdemjegyein alapul.
- Új osztályban újnak számító tantárgyat tanító oktató első órái egyikén tisztázza, hogy milyen elvek szerint fog értékelni, osztályozni.
- Az oktatói fogadóórákon a tanár tájékoztatja a kiskorú tanulók törvényes képviselőit a tanuló előmeneteléről, jegyeiről és a szükségesnek tartott intézkedésekről.
- Az ellenőrzés, értékelés a nevelési-oktatási folyamatnak szerves része. Az ellenőrzés nem szorítkozhat csupán az ismeretek, készségek értékelésére. Minden oktató arra törekszik, hogy minél több adattal rendelkezzen a tanulókról, a képzésben részt vevőkről, fejlődésükről, problémáikról. Ebből következik aztán az ellenőrzés, értékelés módszereinek sokfélesége is.
- Figyeljünk arra, hogy ne csak a szorosabb értelemben vett tantárgyi szaktudást és előrehaladást, hanem a tanuló, képzésben részt vevő valamennyi pedagógiai szempontból fontos tevékenységét és ezekben elért fejlődését értékeljük, osztályozzuk.
- Értékelő szavaink minél tárgyyszerűbbek legyenek. Arról tájékoztassák a tanulókat, képzésben részt vevőket, hogy tennivalóik mely részét oldották meg helyesen, sikeresen,

hol, miben hibáztak, mi lehet a hibák oka, és mit kell tenniük a hibák kijavítása érdekében. A dolgozatokat osztályozás után adjuk a tanuló, képzésben részt vevő kezébe, mutassunk rá a helyes és helytelen megoldásokra, szembesítsük őket azzal, mit produkáltak.

- Az ellenőrzéshez, értékeléshez megfelelő légkört kell biztosítani. A tanulók, képzésben részt vevők érezzék inkább azt, hogy az ellenőrzés természetes kísérője a tanulásnak. Értsék és érezzék, hogy az ellenőrzés, értékelés arra szolgál, hogy megfelelő ütemben, helyen, irányban haladnak-e a tanulásban.

## A tanulók munkájának értékelése

Változatlanul érvényes az a tétel, hogy a tanulók minél többféle tevékenységét értékeljük, de ne minden tevékenységét - és ne mindig - osztályozzuk.

Az új, belépő tantárgyakban főként szavakkal értékeljük. Az értékelés folyamatát kollektív megnyilvánulásként is felfoghatjuk: a tanulók, képzésben részt vevők egymás teljesítményét is értékelhetik szavakkal, esetleg érdemjegyekre tett javaslatokkal. Ez egyrészt lehet a demokratizmus egyik megnyilvánulási formája, másrészt a tanulók megtanulják az értékelés szempontjait, ezek alkalmazását, és nem utolsó sorban elviselését.

## Az évközi minősítés módjai

Az intézmény oktatói a tanulók tudását tanév közben rendszeresen érdemjeggyel értékelik, félévkor és a tanév végén osztályzattal minősítik.

Ha a tanuló szakirányú oktatását nem a szakképző intézmény végzi, a szakirányú oktatással összefüggésben a tanuló teljesítményét a duális képzőhely az oktatóval közösen értékeli és minősíti.

**Az írásbeli számonkérés:** feladatlap, teszt, esszé, írásbeli felelet, szómagyarázat, házi dolgozat, feladatsor, komplex feladatlap.

Az írásbeli beszámoltatás formája	Funkciója	Rendje	Az értékelésben betöltött szerepe	Korlátai
év eleji szintfelmérő dolgozat	év eleji ismétlés kapcsán az előző éves tananyag számonkérése	alkalmanként maximálisan. 45 perc	felelet értékű	
témaközi dolgozat	egy-egy tananyag, tan anyagrész alapfogalmak, alapkészségek számonkérése.	alkalmanként maximálisan. 15-20 perc	felelet értékű	
témazáró dolgozat	egy-egy témakör, tananyag lezárásakor	tantárgyanként maximálisan 45 perc Egyes tárgyak esetében maximum 2×45 perc	duplán számít	Egy nap maximum 2×45 perces dolgozat – előre jelezve
záró szintfelmérő dolgozat	az éves tananyag számonkérése	maximálisan. 2×45 perc	az év végi értékelésnél döntő szerepű osztályzat	Egy nap maximum 2×45 perces dolgozat – előre jelezve



## Szóbeli számonkérés

Kiemelten fontos, hogy a tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében minél többet ellenőrizzük a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Egyre több tanuló küzd írásbeli nehézségekkel. Számonkérésünkben, értékelésünkben fontos az önálló gondolkodásra ösztönző feladat, az összefüggések meglátása. A számonkérés legyen rendszeres, ösztönözze a tanulókat a minden órára való készülésre.

Esti munkarendben, felnőttek képzésében a szóbeli számonkérésre kevés lehetőség van, de a szakmai vizsga előtt fontos számonkérési forma.

A szóbeli beszámoltatás formája	Funkciója	Rendje	Az értékelésben betöltött szerepe	Korlátai
témaközi felelet, tanórai tevékenység	egy-egy tananyag, tananyagrészek, alapfogalmak, alapkészségek számonkérése.	alkalmanként maximálisan 5-15 perc	felelet értékű	
témazáró felelet	vizsgatételek számonkérése.	egy-egy témakör, tananyag lezárásakor.	duplán számít	előre jelezve

## Gyakorlati számonkérés

A gyakorlati oktatás szakmai feladatainak elsajátítása mellett az értékelés mindig tartalmazza a megszerzett kompetenciák (egyéni-, társas-, módszer kompetenciák) szintjét is. A munkafolyamatok elsajátításának, a tanulók munkához való viszonyának értékelése.

A gyakorlati beszámoltatás formája	Funkciója	Rendje	Az értékelésben betöltött szerepe	Korlátai
az év eleji szintfelmérő feladat	az év eleji ismétlés kapcsán az előző éves tananyag számonkérése.	alkalmanként maximálisan 45 perc	felelet értékű	
témaközi feladat, gyakorlati foglalkozás értékelése	egy-egy tananyag, tananyagrészek számonkérése.	alkalmanként maximálisan 120 perc, illetve a gyakorlati tevékenység szakaszaihoz igazodóan.	felelet értékű	
ágazati alapvizsga	a továbbhaladás feltételeinek vizsgálata	tanulmányi időszak félélidejét követően.	felelet értékű	KKK szerint
záró szakmai vizsga	az éves tananyag számonkérése	tanulmányi időszak zárásakor.	szakmai minősítés	KKK szerint

A félévi és év végi értékelésnél az évközi érdemjegyek alapján történik az osztályozás. A javító,

osztályozó vizsgán az akkor nyújtott teljesítményt kell figyelembe venni. Az egyes tantárgyaknál az évközi számonkérés módjait a tantárgyi helyi tantervek is tartalmazzák. A vizsgákra vonatkozó rendelkezéseket a vizsgaszabályzatok tartalmazzák. Elégséges osztályzatot kap az a tanuló, aki csak a tantervi minimumot sajátította el.

Érdemjegyek, osztályzatok	Feltételek
<b>Jeles (5)</b>	Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindent alkalmazni is képes. Pontosan szabatosan fogalmaz. Lényegre mutatóan definiál, saját szavaival is vissza tudja adni a szabályt. Tud szabadon, önállóan beszélni. Bátran mer visszakérdezni.
<b>Jó (4)</b>	Ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalansági vannak. Kisebb előadási hibákat vét, definíciói bemagoltak.
<b>Közepes (3)</b>	Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával eleget, tesz oktatói segítségre (javításra, kiegészítésre) többször rászorul. Ismeretei felszínesek. Kevésbé tud önállóan dolgozni, beszélni. Segítséggel képes megoldani szóbeli feladatát. Rövid mondatokat mond. (Párbeszéd alakul ki az oktató és a tanuló, képzésben részt vevő között.)
<b>Elégséges (2)</b>	Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a tovább haladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egyszavas válaszokat ad. Fogalmakat nem ért. Gyakorlatban képtelen önálló feladatvégzésre. (Akar, de nem megy.)
<b>Elégtelen (1)</b>	Ha a tervi követelménynek az oktatói útbaigazítással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

### Az ágazati alapvizsga

Az adott ágazathoz tartozó szakmák tekintetében a technikumban az első két tanévben, a szakképző iskolában az első tanévben széles körű ágazati alapismeretekre tesznek szert a tanulók, amelyet az **ágazati alapvizsga zár le**. Ez jogosulttá teszi a tanulót a szakirányú képzésbe való belépésre.

Az ágazati alapvizsga a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit méri. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy **az ágazati alapoktatás elvégzését követően** tehet ágazati alapvizsgát.

Az ágazati alapvizsga az adott ágazatba tartozó **valamennyi szakma** tekintetében azonos szakmai tartalmát a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg.

A tanuló magasabb évfolyamra nem léphet, ha sikertelen ágazati alapvizsgát tett. A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben, ha a képzésben részt vevő személy elégtelen ágazati

alaprvizsgát tett, **a javító- és pótlóvizsgát az ágazati alapvizsgát követő hatvan napon belül** teheti le. A javítóvizsgán is elégtelen ágazati alapvizsgát tett képzésben részt vevő személy a tanév végén nem minősíthető és a tanulmányait az ágazati alapoktatás megismétlésével folytatja.

A tanuló sikeres vizsga esetén jogosult **a duális képzésbe (szakirányú oktatásba) való belépésre**. Az ágazati alapvizsga eredménye **a szakmai vizsga eredményébe beszámít**. Ez azt jelenti, hogy ha valaki egy szakma megszerzését követően az adott ágazathoz tartozó további szakmát kíván szerezni, az ágazati alapvizsgát nem kell megismételnie.